

**แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก
(พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)**

พ.ศ. 2550 – 2554

“ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ”

**สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

คำนำ

ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศมีกรอบและแนวทางแห่งการบริหารงานที่เกื้อกูลและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยส่งผลให้การพัฒนาประเทศเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน คือ นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 – 2559 ระยะเวลา 20 ปี เนื่องด้วยลักษณะงานแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องใช้เวลาและมีความต่อเนื่องในการดำเนินงานจึงจะสัมฤทธิ์ผล โดยมีการถ่ายทอดเป็นแผนระยะกลาง 5 ปี สอดคล้องกับห้วงเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการฯ รายปี คือแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

ปัจจุบันมีแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 - 2554 ซึ่งเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 35 ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบต่อแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2549 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2550 โดยแผนดังกล่าว เป็นแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่จะใช้เป็นกรอบชี้้นำให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน องค์กรชุมชน ประชาชน และทุกภาคีการพัฒนาต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใน 5 ปี ข้างหน้า

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 ซึ่งมีภารกิจวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคครอบคลุมพื้นที่จังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จึงได้ใช้กรอบแนวทางของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 โดยแปลงเป็นแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับพื้นที่ภาค โดยใช้ข้อมูลสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางและพื้นที่เป้าหมาย ให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน องค์กรชุมชน ประชาชน และทุกภาคี ที่ควรจะดำเนินการ ในระยะ 5 ปี เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
สารบัญ	II
สารบัญตาราง	III
สารบัญรูป	IV
1. บทนำ	
บทนำ	1
2. การวิเคราะห์สถานการณ์สิ่งแวดล้อม	
1. ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่	3
2. สถานการณ์	11
3. ประเด็นปัญหา	29
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่	35
3. ยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม	
1. วิสัยทัศน์	38
2. วัตถุประสงค์	38
3. พันธกิจ	38
4. เป้าประสงค์	39
5. ตัวชี้วัดหลัก	39
6. กลยุทธ์	40
7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	42
4. มาตรการและแนวทางปฏิบัติ	
กลยุทธ์ที่ 1 : ลดปัญหามลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต (ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา)	44
กลยุทธ์ที่ 2 : ป้องกันและรักษาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมไม่ให้เกิดมลพิษ	55
กลยุทธ์ที่ 3 : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและจัดการขยะมูลฝอยของทุกภาคี	59
กลยุทธ์ที่ 4 : สร้างความร่วมมือในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน	62
กลยุทธ์ที่ 5 : ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรักษาคุณภาพอากาศและระดับเสียงให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	63
กลยุทธ์ที่ 6 : สร้างความตระหนักและจิตสำนึกสาธารณะในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	64
กลยุทธ์ที่ 7 : พัฒนากลไกการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม	65
5. การนำแผนสู่การปฏิบัติ	67
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 : สำเนาสำคัญของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2550 - 2554	ผ1-1
ภาคผนวกที่ 2 : สำเนาสำคัญของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	ผ2-1
ภาคผนวกที่ 3 : ตัวชี้วัด และคำอธิบายตัวชี้วัด ภายใต้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ.2550 – 2554	ผ3-1
ภาคผนวกที่ 4 : ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ผ4-1
ภาคผนวกที่ 5 : กลุ่มพื้นที่รองรับศูนย์จัดการขยะมูลฝอย	ผ5-1
ภาคผนวกที่ 6 : ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ จากการประชุมสัมมนา(ร่าง) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคใต้ตอนล่าง ฝั่งตะวันออก (จังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)	ผ6-1

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	พื้นที่ลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อยในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	7
ตารางที่ 2	การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่	24

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 1	สภาพพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	4
รูปที่ 2	ขอบเขตการปกครองพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	6
รูปที่ 3	ลุ่มน้ำหลักในภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	9
รูปที่ 4	พื้นที่ลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อย พื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	10
รูปที่ 5	คุณภาพน้ำลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ปี พ.ศ. 2541 - 2549	13
รูปที่ 6	คุณภาพน้ำลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยรวม ปี พ.ศ. 2541 - 2549	14
รูปที่ 7	คุณภาพน้ำลุ่มน้ำย่อยทะเลสาบสงขลา ปี พ.ศ. 2547 - 2549	15
รูปที่ 8	คุณภาพน้ำลุ่มน้ำย่อยคลองเทพา-นาทวี ปี พ.ศ. 2547 - 2549 และลุ่มน้ำปัตตานี ปี พ.ศ. 2547 และ 2549	16
รูปที่ 9	คุณภาพน้ำลุ่มน้ำสายบุรี ปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2549	17
รูปที่ 10	คุณภาพน้ำลุ่มน้ำโก-ลก ปี พ.ศ. 2541- 2547 และ พ.ศ. 2549	18
รูปที่ 11	ปริมาณฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ณ สถานีตรวจวัด คุณภาพอากาศ จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส	20
รูปที่ 12	สถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างที่ได้รับอิทธิพลจาก ประเทศอินโดนีเซีย	21
รูปที่ 13	ปริมาณขยะมูลฝอยของเทศบาลในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	23
รูปที่ 14	การกำจัดขยะมูลฝอยของแต่ละเทศบาล	26
รูปที่ 15	พื้นที่/หน่วยงาน ที่ให้บริการเตาเผามูลฝอยติดเชื้อของเทศบาล นครหาดใหญ่	28
รูปที่ 16	แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทโรงงานอุตสาหกรรม ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	31
รูปที่ 17	แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทฟาร์มสุกร ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	32
รูปที่ 18	แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทอาคารประเภท ก ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก	33

1

บทนำ

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีตัวแปรที่สำคัญ คือการกระจายอำนาจการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมไปสู่ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้แต่ละท้องถิ่นมุ่งที่จะบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน โดยมีได้คำนึงถึงพื้นที่ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างท้องถิ่น เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ หรือระบบนิเวศตามธรรมชาติของพื้นที่นั้น หรือเพื่อประโยชน์ในการจัดการอย่างเป็นระบบตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้องและเหมาะสม

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 จึงได้จัดทำ “แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก พ.ศ. 2550 – 2554” ในระยะ 5 ปี ที่สอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่สภาพเศรษฐกิจและสังคม และกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ตลอดจนมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ที่จะเอื้ออำนวยให้การจัดทำแผนปฏิบัติการทั้งในระดับกลุ่มจังหวัด/จังหวัด และท้องถิ่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อมุ่งให้ประชาชนได้มีการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขภายใต้คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

กรอบแนวคิดในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก ในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550 - 2554) เป็นแผนยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้ประชาชนได้มีการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขภายใต้คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม บนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ในมิติการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดการสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก และการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาาร่วมกันของภาคีต่างๆ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะรักษา

คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาเงื่อนไขและปัจจัยแห่งความสำเร็จ ควบคู่ไปกับการกำหนดทิศทางและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานต่อไป

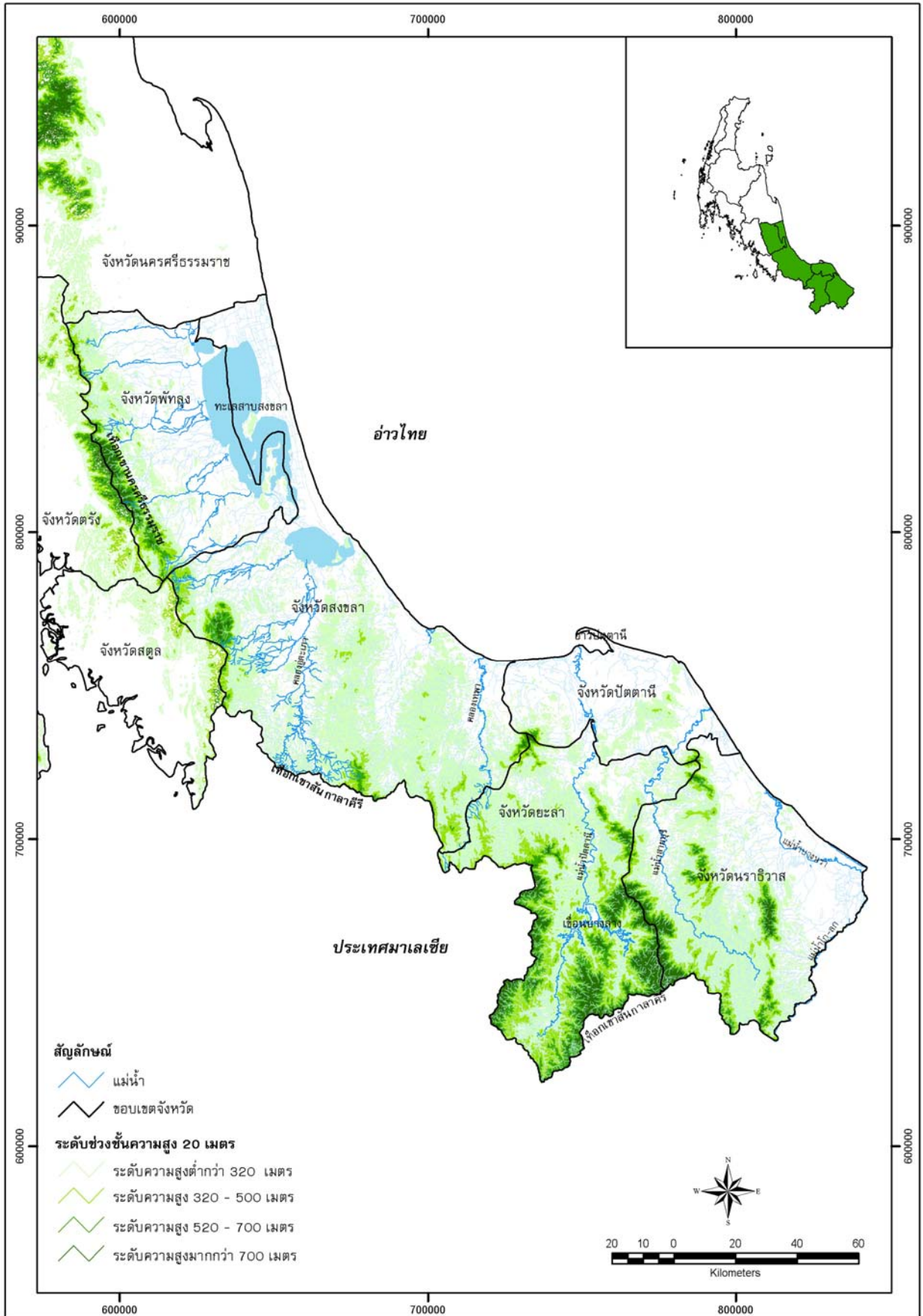
คุณภาพสิ่งแวดล้อม คือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อมรอบตัว ที่จะเป็นปัจจัยในการรักษาคุณภาพชีวิต เพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงหรือดำเนินวิถีชีวิตอยู่อย่างเป็นปกติสุขได้ตลอดไป ซึ่งได้แก่ คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศและเสียง ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ปริมาณของเหลือใช้หรือของเสีย และกากของเสียอันตราย จะไม่เหลือตกค้างในสภาพแวดล้อม จนก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

การวิเคราะห์สถานการณ์สิ่งแวดล้อม

1. ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่

พื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก ในขอบเขตของการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค คือ พื้นที่จังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีพื้นที่ 22,126.4 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.31 ของพื้นที่ประเทศ

สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาของพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก คือ เทือกเขาบรรทัด ทอดยาวด้านตะวันตกของจังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติเขาปู่เขายอด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง ด้านล่างของภาคเป็นเทือกเขาสันกาลาคีรี ทอดยาวตามแนวทิศตะวันตก-ทิศตะวันออก เทือกเขานี้ยังเป็นแนวกันพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย บริเวณนี้มีอุทยานแห่งชาติที่สำคัญ เช่น อุทยานแห่งชาติบางลาง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา พื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก มีที่ราบชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ชายฝั่งมีลักษณะกว้างตื้น มีหาดทรายทอดยาวกว้างขวาง มีอ่าวที่สำคัญคือ อ่าวปัตตานี โดยมีลุ่มน้ำหลักที่สำคัญ 3 ลุ่มน้ำหลัก คือ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำปัตตานี และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก (รูปที่ 1)

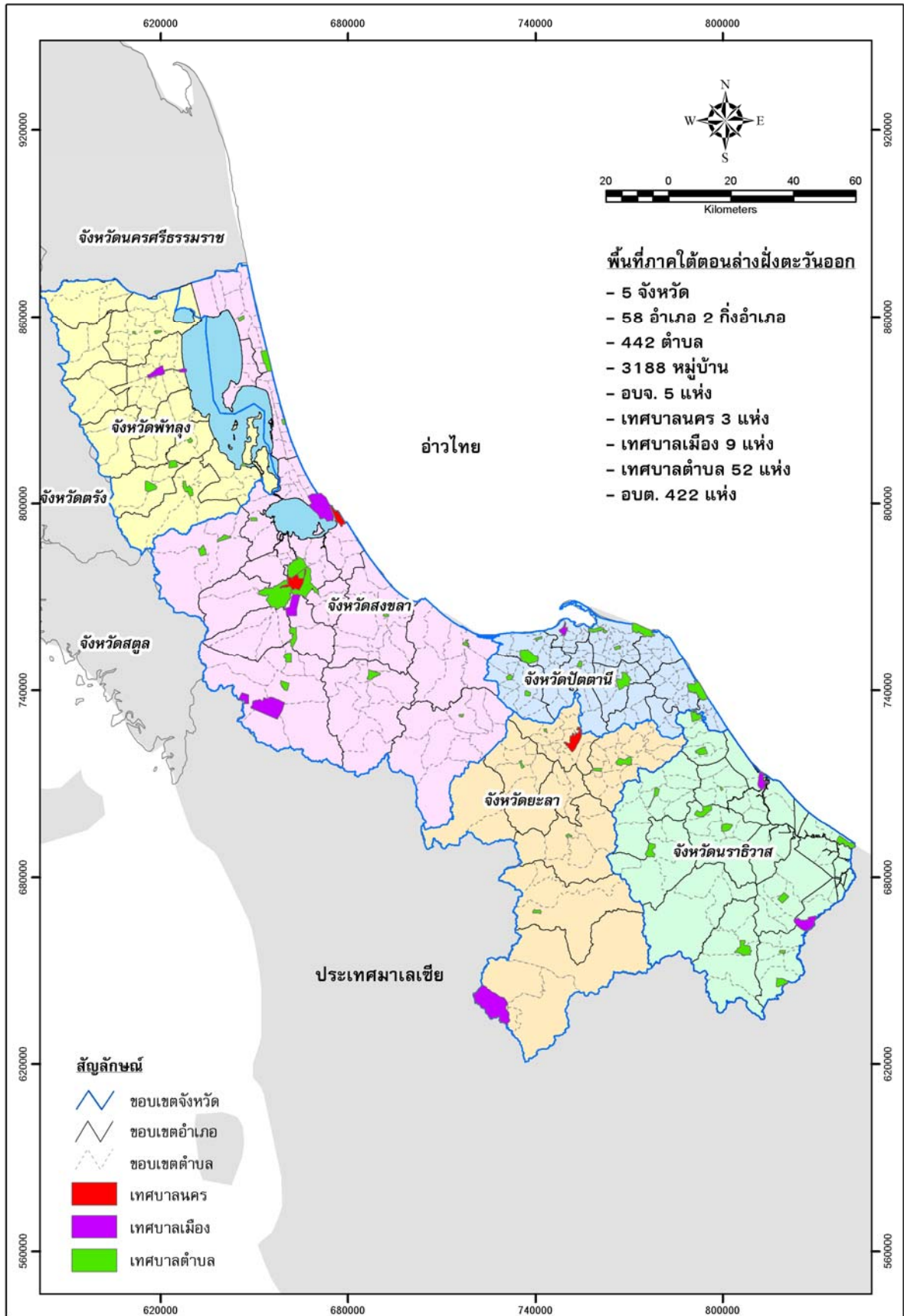
รูปที่ 1 สภาพพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

สภาพภูมิอากาศ เป็นแบบร้อนชื้น มีอุณหภูมิเฉลี่ยค่อนข้างสม่ำเสมอทั้งปี ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก มีความชื้นสัมพัทธ์สูงเฉลี่ย 80% และแบ่งฤดูกาลออกเป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน โดยฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน ฤดูฝนเริ่มในเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีปริมาณฝนมากที่สุดในเดือนพฤศจิกายน ด้วยอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนช่วงที่เหลือเป็นฤดูร้อนที่มีฝนตกบ้างประปราย

ประชากรในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก ในปี 2548 มีประมาณ 3.6 ล้านคน โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด คือ จังหวัดสงขลา ประมาณ 1.3 ล้านคน และจังหวัดยะลา มีประชากรน้อยสุด คือ 0.46 ล้านคน

การเมืองการปกครองในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก (รูปที่ 2) มีดังนี้

- เขตการปกครองส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย 5 จังหวัด 58 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 442 ตำบล และ 3,188 หมู่บ้าน
- เขตการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 5 แห่ง เทศบาลนคร 3 แห่ง เทศบาลเมือง 9 แห่ง เทศบาลตำบล 52 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 422 แห่ง

รูปที่ 2 ขอบเขตการปกครองพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

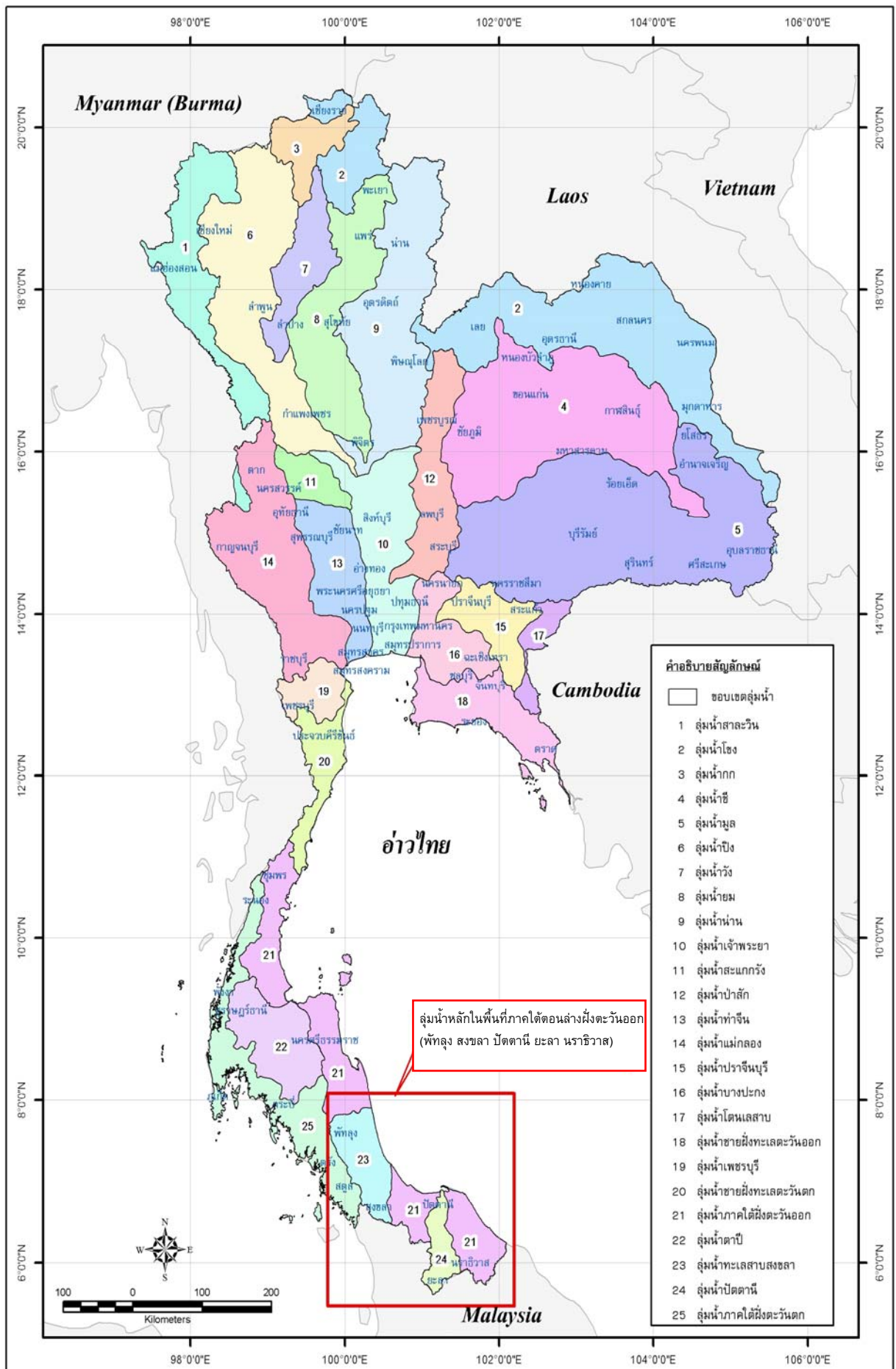
พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ฝั่งตะวันออก ประกอบด้วยลุ่มน้ำหลักหรือลุ่มน้ำประธาน 3 ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (23) ลุ่มน้ำปัตตานี (24) และส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก (21) (รูปที่ 3) โดยแต่ละลุ่มน้ำหลักประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อยหรือลุ่มน้ำสาขา (ตารางที่ 1, รูปที่ 4)

ตารางที่ 1 พื้นที่ลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อยในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

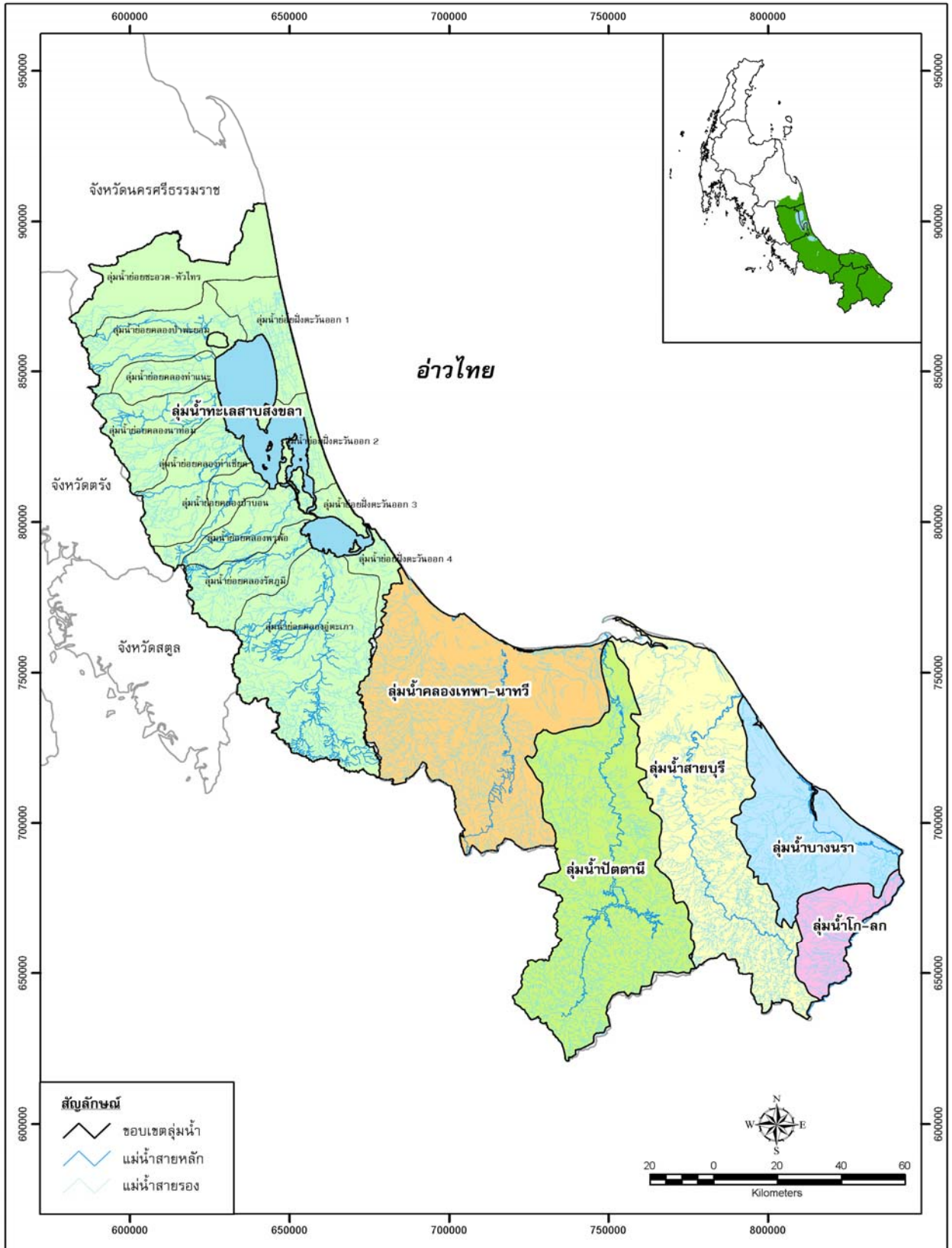
ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่ลุ่มน้ำ (ตร.กม.)	ลำน้ำสาขา	พื้นที่ในลุ่มน้ำ				
				จังหวัด	อำเภอ			
ภาคใต้ฝั่ง ตะวันออก (21)	เทพา-นาทวี		คลองเทพา คลองนาทวี	สงขลา	จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย			
				ปัตตานี	โคกโพธิ์			
				ยะลา	กาบัง			
	สายบุรี	2,375	แม่น้ำสายบุรี	ปัตตานี	ทุ่งยางแดง กะพ้อ สายบุรี			
				ยะลา	รามัน			
				นราธิวาส	รือเสาะ ศรีสาคร สุคริน จะแนะ			
	บางนรา		แม่น้ำบางนรา	นราธิวาส	เจาะไอร้อง เมืองนราธิวาส ระแงะ บาเจาะ ยี่งอ			
	โก-ลก		แม่น้ำโก-ลก	นราธิวาส	ตากใบ สุไหงโก-ลก สุไหงปาดี แวง			
ทะเลสาบสงขลา (23)	คลองอู่ตะเภา	2,357	คลองอู่ตะเภา คลองสะเดา คลองรำ คลองหลา คลองจำไทร คลองตำ คลองวาด คลองหะ	สงขลา	บางกล่ำ หาดใหญ่ สะเดา นาหม่อม คลองหอยโข่ง เมืองสงขลา รัตภูมิ			
				คลองป่าพะยอม	808	คลองป่าพะยอม	นครศรีธรรมราช	ชะอวด
							พัทลุง	ป่าพะยอม
				คลองท่าแนะ	353	คลองท่าแนะ	พัทลุง	ป่าพะยอม ศรีบรรพต ควนขนุน
				คลองนาท่อม	757	คลองนาท่อม	พัทลุง	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ ควนขนุน เมืองพัทลุง ศรีบรรพต กงหรา เขาชัยสน
				คลองท่าเชียด	769	คลองท่าเชียด	พัทลุง	กงหรา เขาชัยสน ตะโหมด บางแก้ว
				คลองป่าบอน	329	คลองป่าบอน	พัทลุง	ป่าบอน ปากพะยูน
				คลองพรุฬ	507	คลองพรุฬ	พัทลุง	ปากพะยูน ป่าบอน
							สงขลา	ควนเนียง รัตภูมิ
				คลองรัตภูมิ	625	คลองรัตภูมิหรือ คลองภูมิ	สงขลา	ควนเนียง รัตภูมิ

ตารางที่ 1 พื้นที่ลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อยในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก (ต่อ)

ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่ลุ่มน้ำ (ตร.กม.)	ลำน้ำสาขา	พื้นที่ในลุ่มน้ำ	
				จังหวัด	อำเภอ
ทะเลสาบสงขลา (ต่อ)	คาบสมุทรสทิงพระ - ตะวันออก 1	536	พื้นที่ชายฝั่งทะเล คลองระโนด คลองโรง คลองแดน	นครศรีธรรมราช สงขลา	หัวไทร ระโนด กระแสสินธุ์
	- ตะวันออก 2	202	คลองอาทิตย์	สงขลา	สทิงพระ กระแสสินธุ์
	- ตะวันออก 3	137	คลองสทิงหม้อ	สงขลา	สิงหนคร
	ตะวันออก 4 (ส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำ ย่อยคลองอุตะเกา)	205	พะวง สำโรง	สงขลา	เมืองสงขลา
	พื้นที่ทะเลสาบ	1,180	ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง	นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา	ชะอวด หัวไทร ควนขนุน เมืองพัทลุง เขาชัยสน บางแก้ว ปากพะยูน ระโนด กระแสสินธุ์ สทิงพระ สิงหนคร ควนเนียง บางกล่ำ หาดใหญ่ เมืองสงขลา
ลุ่มน้ำปัตตานี (24)		8,521	แม่น้ำปัตตานี	ยะลา ปัตตานี	เบตง ธารโต บันนังสตา กรงปินัง เมืองยะลา ยะรัง หนองจิก โคกโพธิ์ เมืองปัตตานี

รูปที่ 3 ลุ่มน้ำหลักในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

รูปที่ 4 พื้นที่ลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อย พื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

2. สถานการณ์

2.1 คุณภาพน้ำ

คุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหลัก โดยพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ ดีเยี่ยม (ประเภทที่ 1 : น้ำตามธรรมชาติ ปราศจากการปนเปื้อน) ดี (ประเภทที่ 2) พอใช้ (ประเภทที่ 3) เสื่อมโทรม (ประเภทที่ 4) และเสื่อมโทรมมาก (ประเภทที่ 5) ทั้งนี้ พิจารณาจากค่าออกซิเจนละลายน้ำ และค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดีเป็นหลัก พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่วิกฤตมากของพื้นที่ กล่าวคือ คุณภาพน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก

2.1.1 ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในช่วงปี 2541- 2547 คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับพอใช้ขึ้นไป ประมาณร้อยละ 32 - 44 ในขณะที่ปี 2548 -2549 คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับพอใช้ขึ้นไป ประมาณร้อยละ 62 – 73 (รูปที่ 5) เนื่องจากปัจจัยของปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่เมื่อปลายปี 2548 มีปริมาณสูงมาก กล่าวคือปริมาณฝนเฉลี่ยในปี 2548 วัดได้ 7,038.7 มิลลิเมตร ในขณะที่ปี 2547 วัดได้ 5,228.2 มิลลิเมตร และในปี 2549 ฝนยังคงตกต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปีเรื่อยมา ส่งผลให้คุณภาพน้ำในปี 2548 – 2549 ดีขึ้น สำหรับคุณภาพน้ำในช่วงปี 2541 – 2549 อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับพอใช้ขึ้นไป ร้อยละ 40.9 (รูปที่ 6)

สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยหรือลุ่มน้ำสาขาของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับพอใช้ขึ้นไป (รูปที่ 7) ดังนี้

- พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยคลองนาท่อม ปี 2548 ร้อยละ 36 และปี 2549 ร้อยละ 42
- พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยคลองอู่ตะเภา ปี 2548 ร้อยละ 14 และปี 2549 ร้อยละ 41
- พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยคาบสมุทรสทิงพระ ปี 2549 ร้อยละ 4.44
- พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยฝั่งตะวันออก 4 ปี 2547 ร้อยละ 20

2.1.2 ลุ่มน้ำย่อยคลองเทพา – นาทวี

คุณภาพน้ำของคลองเทพา ซึ่งเป็นคลองสายหลักของลุ่มน้ำเทพา – นาทวี มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับพอใช้ขึ้นไป ในปี 2547 ร้อยละ 67 และในปี 2548 – 2549 ร้อยละ 100 (รูปที่ 8)

2.1.3 ลุ่มน้ำปัตตานี

(1) คุณภาพน้ำของแม่น้ำปัตตานี ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของลุ่มน้ำปัตตานี มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับพอใช้ขึ้นไป ในปี 2547 ร้อยละ 80 และในปี 2549 ร้อยละ 60 (รูปที่ 8)

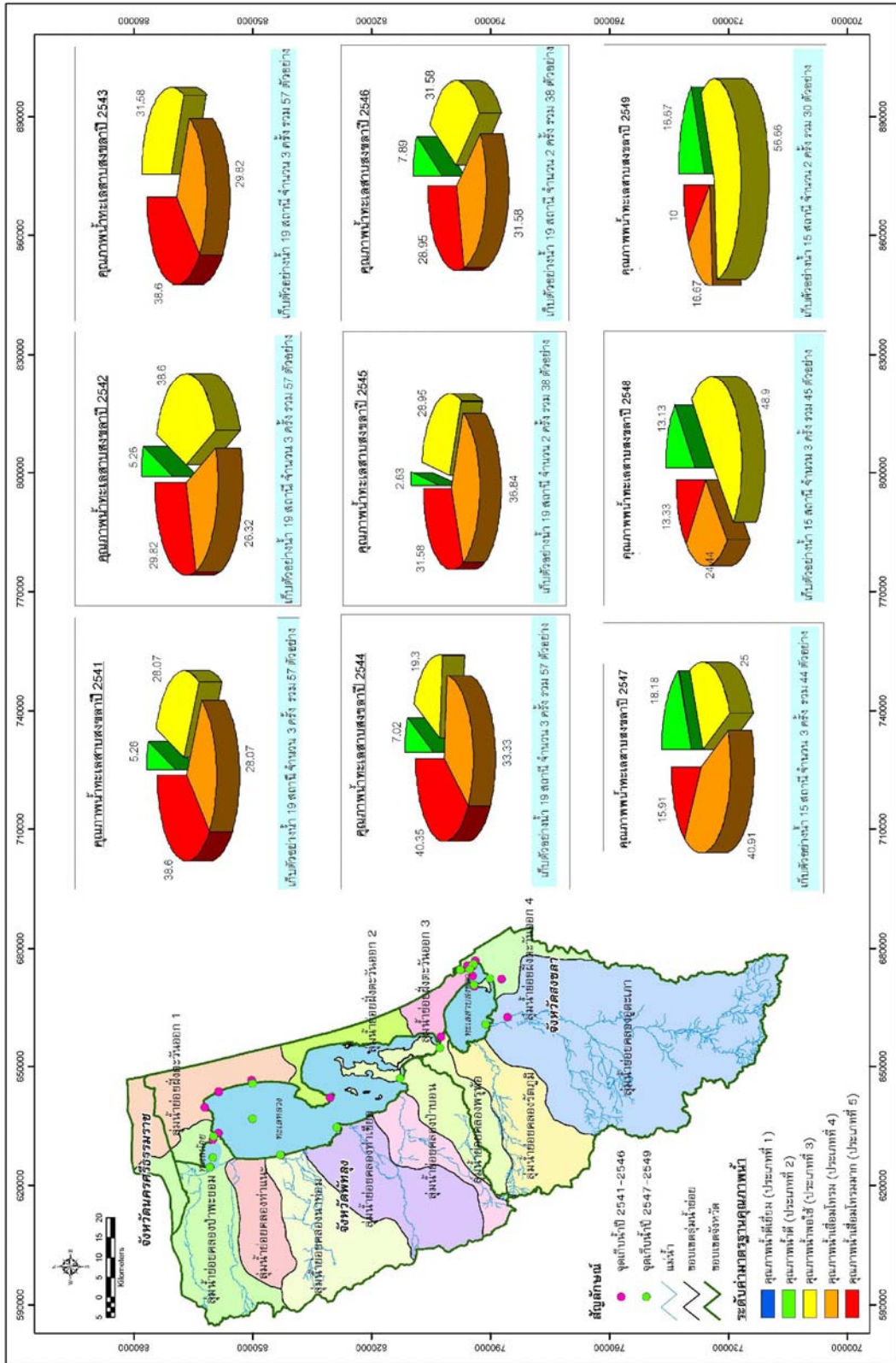
(2) คุณภาพน้ำของแม่น้ำปัตตานี จะพบว่ามีปริมาณโลหะหนัก คือ ตะกั่วและสารหนู แม้จะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน แต่พบว่ามีปริมาณสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่ลุ่มน้ำอื่นๆ ในภาค ทั้งนี้ เนื่องจากในบริเวณพื้นที่ต้นน้ำเป็นพื้นที่เหมืองแร่ดีบุกเก่า ในเขตอำเภอบังนังस्ता จังหวัดยะลา และมีกองขยะที่ถูกต้องอยู่ในพื้นที่ 54 ไร่ แม้กรมทรัพยากรธรณี จะพยายามทำการฝังกลบให้ถูกวิธี แต่ทำได้เพียงร้อยละ 40 ของกองขยะทั้งหมดเท่านั้น

2.1.4 ลุ่มน้ำย่อยสายบุรี

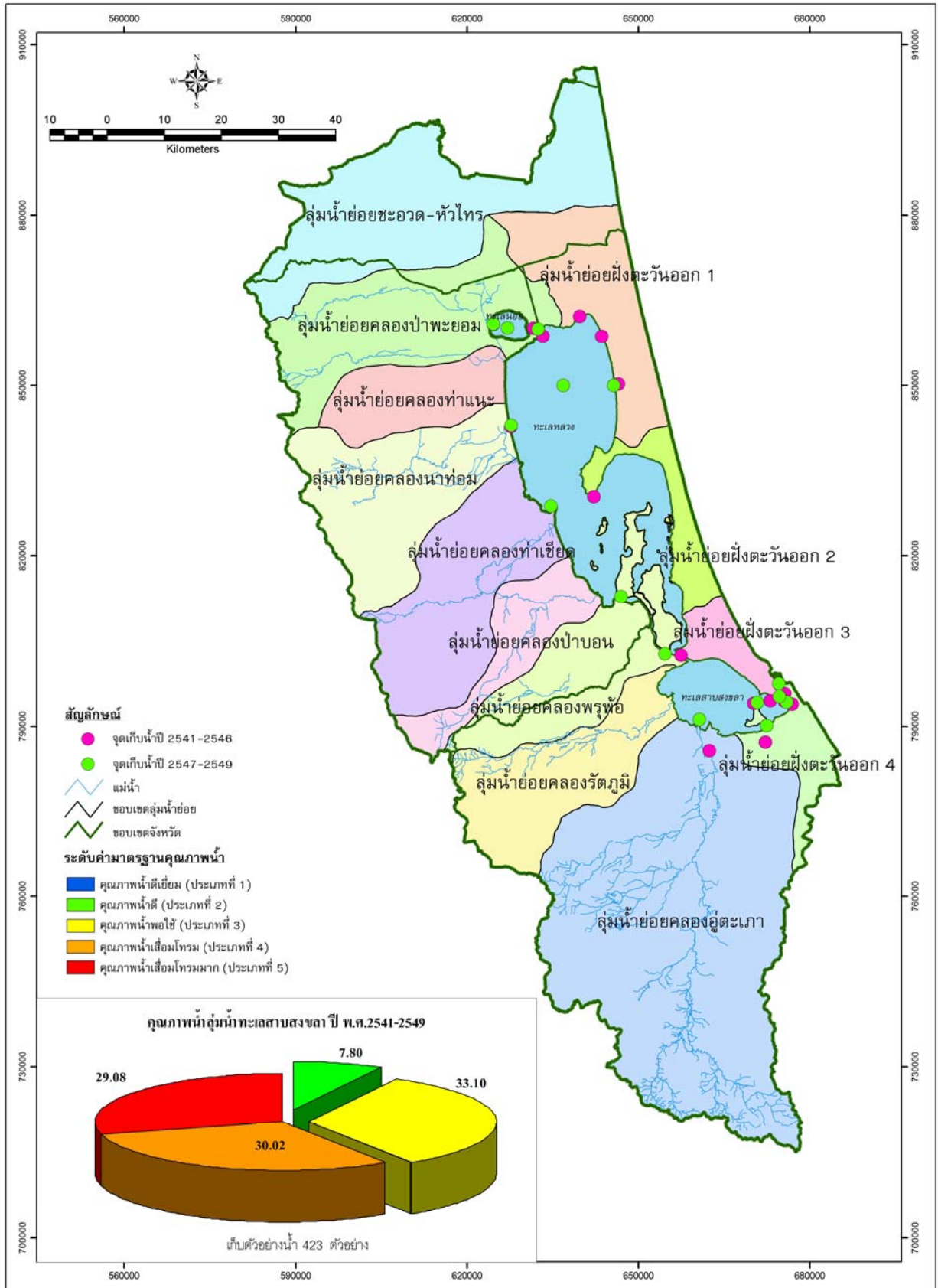
คุณภาพน้ำของแม่น้ำสายบุรี ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของลุ่มน้ำสายบุรี ในปี 2547 และ ปี 2549 มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับพอใช้ขึ้นไปทั้งหมด 100 % โดยในปี 2549 คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับดีทั้งหมด (รูปที่ 9)

2.1.5 ลุ่มน้ำย่อยโก-ลก

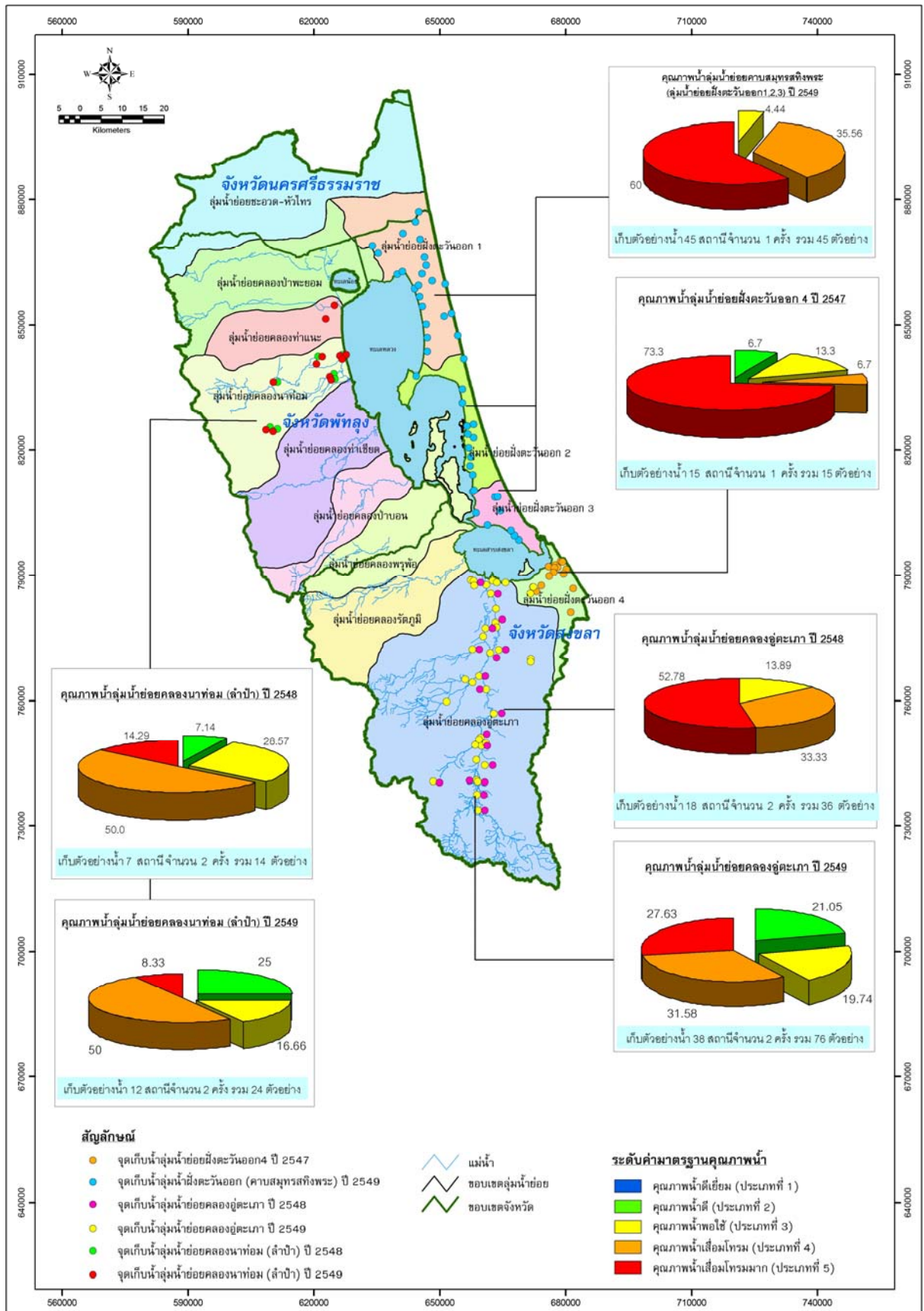
คุณภาพน้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยโก-ลก ในปี 2541-2547 มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับพอใช้ขึ้นไปร้อยละ 61-94 และในปี 2549 ร้อยละ 83.33 (รูปที่ 10)

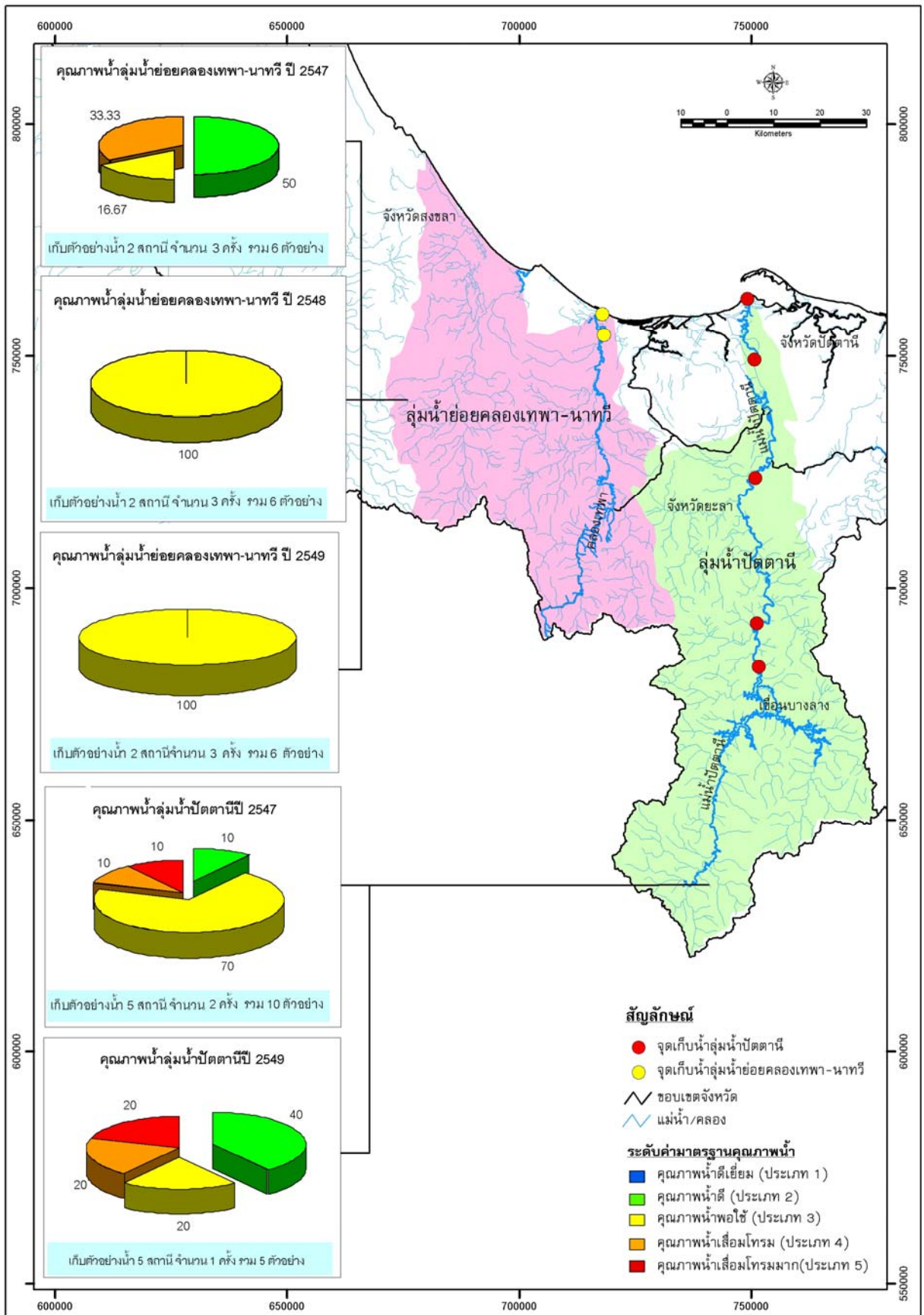
รูปที่ 5 คุณภาพน้ำลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ปี พ.ศ. 2541 - 2549

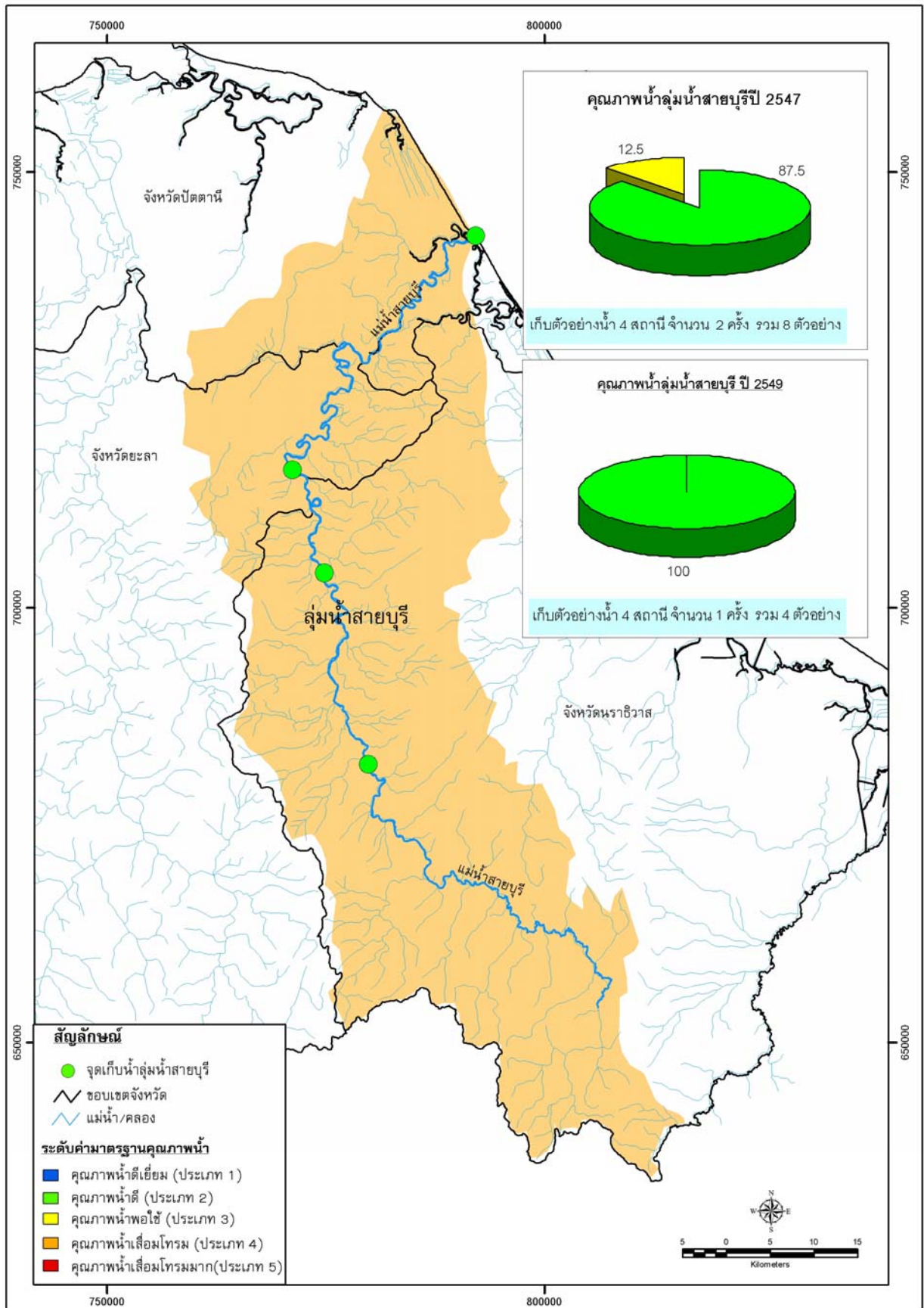
รูปที่ 6 คุณภาพน้ำลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยรวม ปี พ.ศ. 2541 - 2549

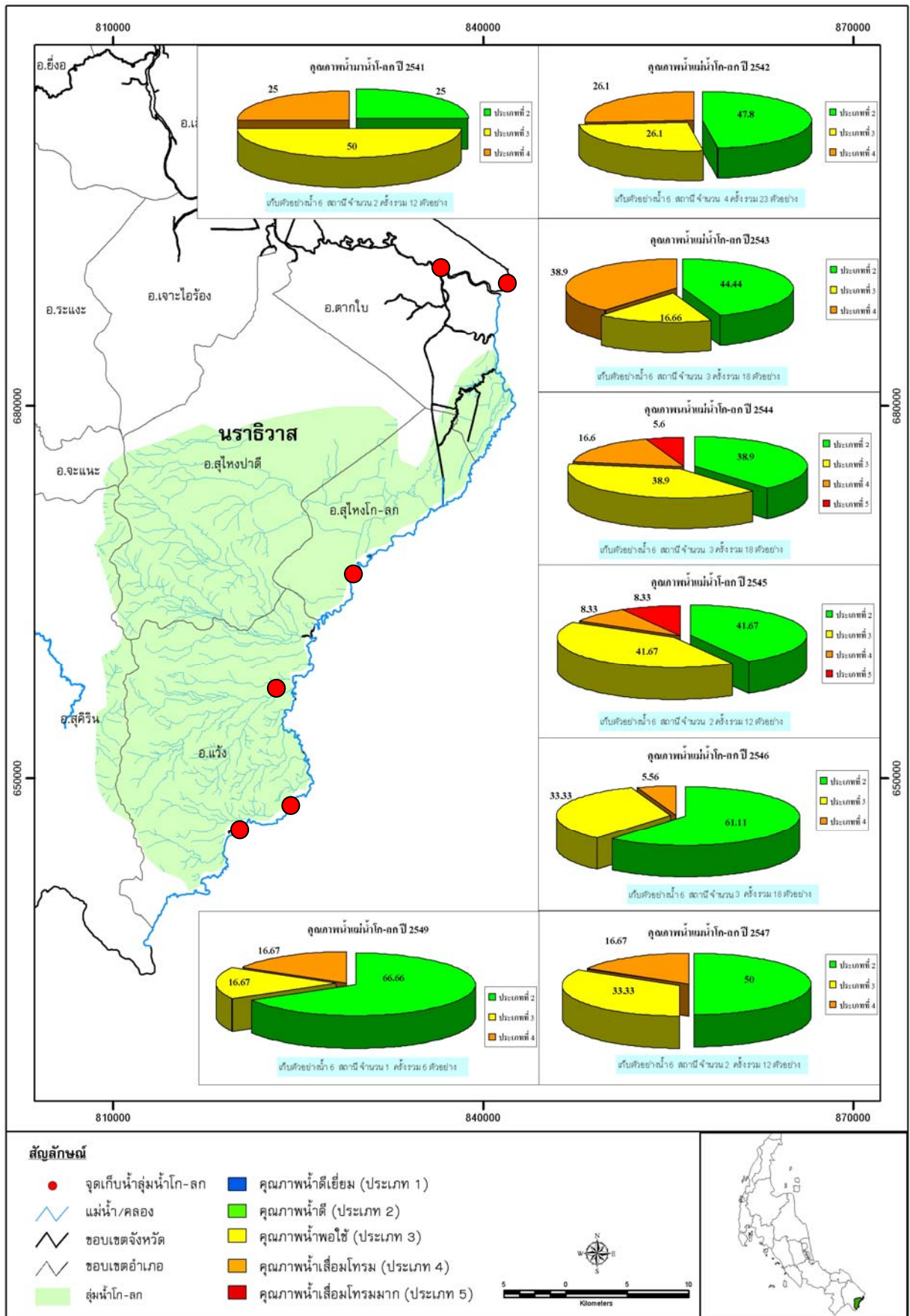
รูปที่ 7 คุณภาพน้ำลุ่มน้ำย่อยทะเลสาบสงขลา ปี พ.ศ. 2547 - 2549

รูปที่ 8 คุณภาพน้ำลุ่มน้ำย่อยคลองเทพา-นาทิว ปี พ.ศ. 2547 - 2549 และลุ่มน้ำปิตตานี ปี พ.ศ. 2547 และ 2549

รูปที่ 9 คุณภาพน้ำลุ่มน้ำสายบุรี ปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2549

รูปที่ 10 คุณภาพน้ำลุ่มน้ำโก-ลก ปี พ.ศ. 2541- 2547 และ พ.ศ. 2549

2.2 คุณภาพอากาศ

ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก มีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ 3 แห่ง คือ

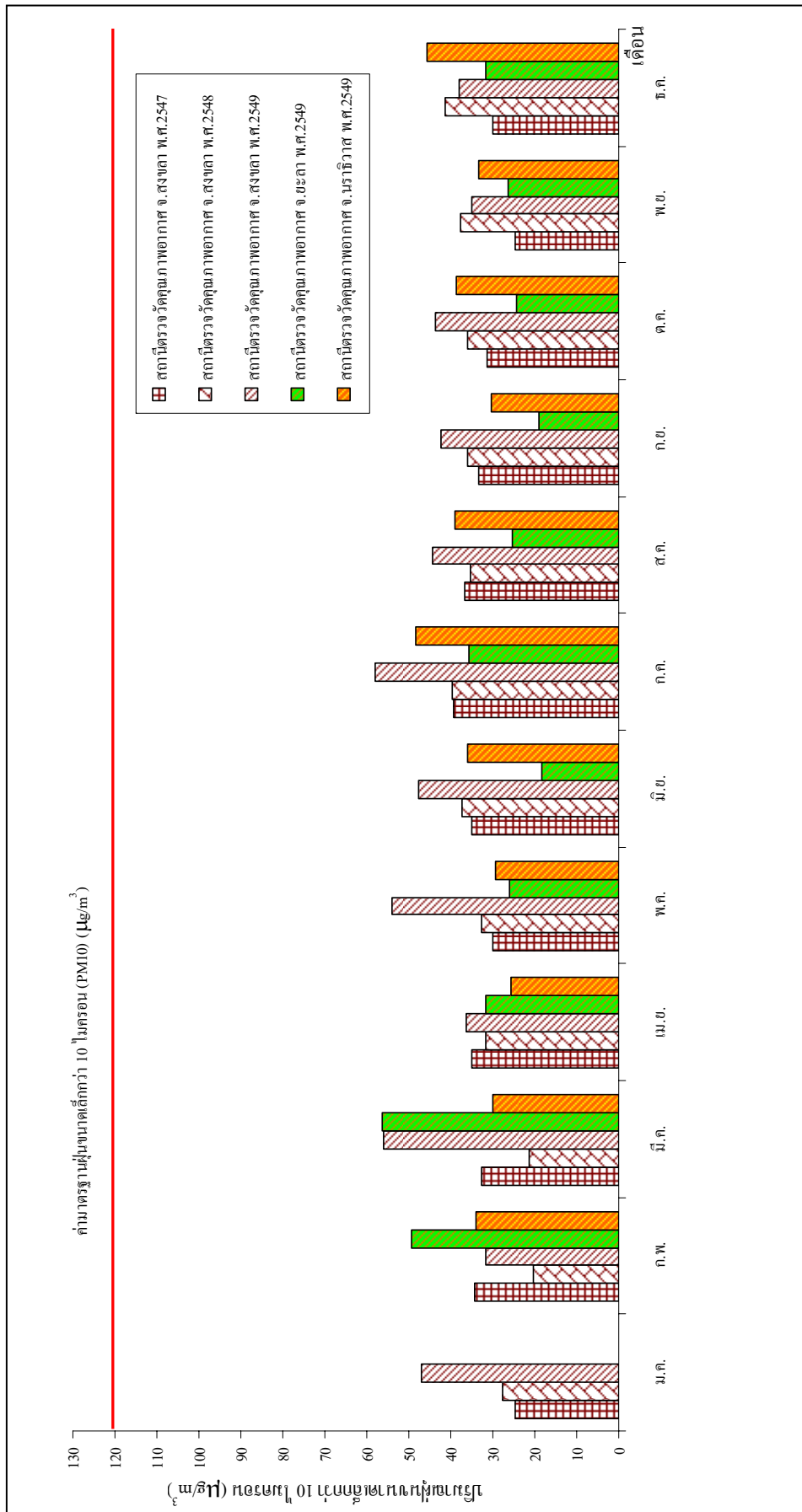
- จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่บริเวณศูนย์ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครหาดใหญ่ ถนนผดุงวิทย์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- จังหวัดยะลา ตั้งอยู่บริเวณสนามโรงพิธีช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
- จังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่บริเวณศาลากลางจังหวัดนราธิวาส อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

สำหรับสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศที่จังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส ได้ติดตั้งเมื่อปี 2548 และเริ่มทำการตรวจวัดคุณภาพอากาศเมื่อต้นปี 2549

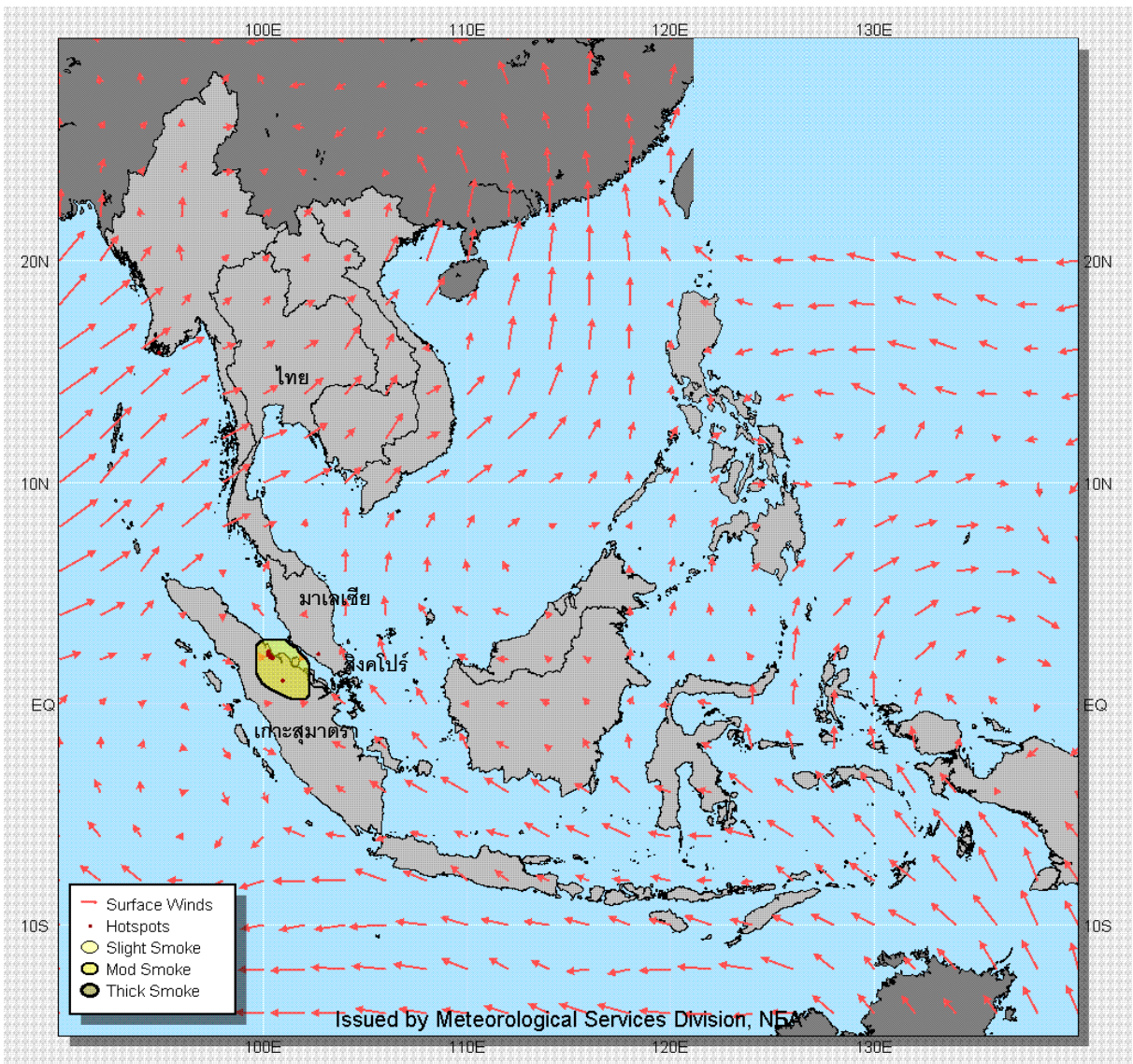
คุณภาพอากาศจากสถานีตรวจวัดทั้ง 3 แห่ง ในปี 2547 – 2549 พิจารณาจากดัชนีค่า ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ (CO) ก๊าซโอโซน (O₃) และฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM-10) พบว่าคุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศทั่วไป โดยค่าก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ (CO) ที่ตรวจวัดได้น้อยมากซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดค่อนข้างมาก ส่วนค่าก๊าซโอโซน (O₃) และฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน แม้ค่าที่ตรวจวัดได้จะสูง แต่โดยเฉลี่ยแล้ว ยังต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดประมาณ 3 เท่า (รูปที่ 11)

ปัญหาคุณภาพอากาศในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก ที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นคือ ปัญหาหมอกควันข้ามแดน ที่เกิดจากไฟไหม้ป่าและการเผาพื้นที่เกษตรกรรมในบริเวณเกาะสุมาตรา และกาลิมันตัน ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ของทุกปี ประมาณปีละ 1 - 2 ครั้งๆ ละ 2 - 3 วัน เนื่องจากในช่วงดังกล่าว ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ของทุกปี จะเป็นช่วงฤดูแล้งของพื้นที่บริเวณคาบสมุทรมลายูเซีย สิงคโปร์ สุมาตรา และกาลิมันตัน ทำให้มีไฟไหม้บริเวณนี้ และส่งผลให้เกิดหมอกควันปรากฏเป็นระยะๆ ประกอบกับในระยะดังกล่าวภาคใต้อยู่ในช่วงอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดจากตอนล่างเข้าสู่ประเทศไทย มีผลให้หมอกควันจากเกาะสุมาตรา ถูกพัดปกคลุมภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย (รูปที่ 12) สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นเด่นชัด คือ มีสภาพฟ้าหลัว กล่าวคือมีหมอกควันปกคลุม และทัศนวิสัยไม่ดี ส่วนค่าดัชนีคุณภาพอากาศ ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดีถึงเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งไม่มีผลต่อสุขภาพ แต่ผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ ควรหลีกเลี่ยงการออกกำลังกายภายนอกอาคาร

ส่วนปัญหาเรื่องกลิ่น จะเป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ ในพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมปลาป่น อุตสาหกรรมน้ำตาลขี้ กิจการฟาร์มสุกร เป็นต้น

รูปที่ 11 ปริมาณฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ณ สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

รูปที่ 12 สถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศอินโดนีเซีย

2.3 ระดับเสียง

“เสียงดัง” เป็นปัญหาที่พบในเขตเมืองใหญ่และพื้นที่พัฒนาต่างๆ ที่มีการขยายตัวของการคมนาคมขนส่งและอุตสาหกรรม เช่น เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยแหล่งกำเนิดที่สำคัญคือ ยานพาหนะ การก่อสร้าง สถานประกอบการ/สถานบันเทิง และโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งผลการตรวจวัดระดับเสียงริมถนน พบว่า ในปี 2548 จังหวัดสงขลา (เทศบาลนครหาดใหญ่) เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาหาระดับเสียง กล่าวคือ มีระดับเสียงอยู่ในช่วง 53.0 – 69.4 เดซิเบลเอ (dBA) และมีจำนวนวันที่เสียงเกินมาตรฐานถึงร้อยละ 22 (ค่ามาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไปเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ) เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น คือ จังหวัดภูเก็ต (อำเภอเมือง) และจังหวัดระยอง (มาบตาพุด) พบค่าเกินมาตรฐานร้อยละ 4 เท่านั้น

2.4 ขยะมูลฝอยชุมชน

2.4.1 ปริมาณขยะ

ในปี 2548 ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นวันละ 2,449 ตัน แบ่งเป็นขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาล 873 ตัน (จากการสำรวจโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16) และขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 1,576 ตัน (จากการประมาณการ โดยคิดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เท่ากับ 0.6 กิโลกรัม/คน/วัน : กรมควบคุมมลพิษ 2541) ทั้งนี้ สามารถแบ่งกลุ่มเทศบาลตามปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ออกเป็น 4 กลุ่ม (รูปที่ 13) คือ

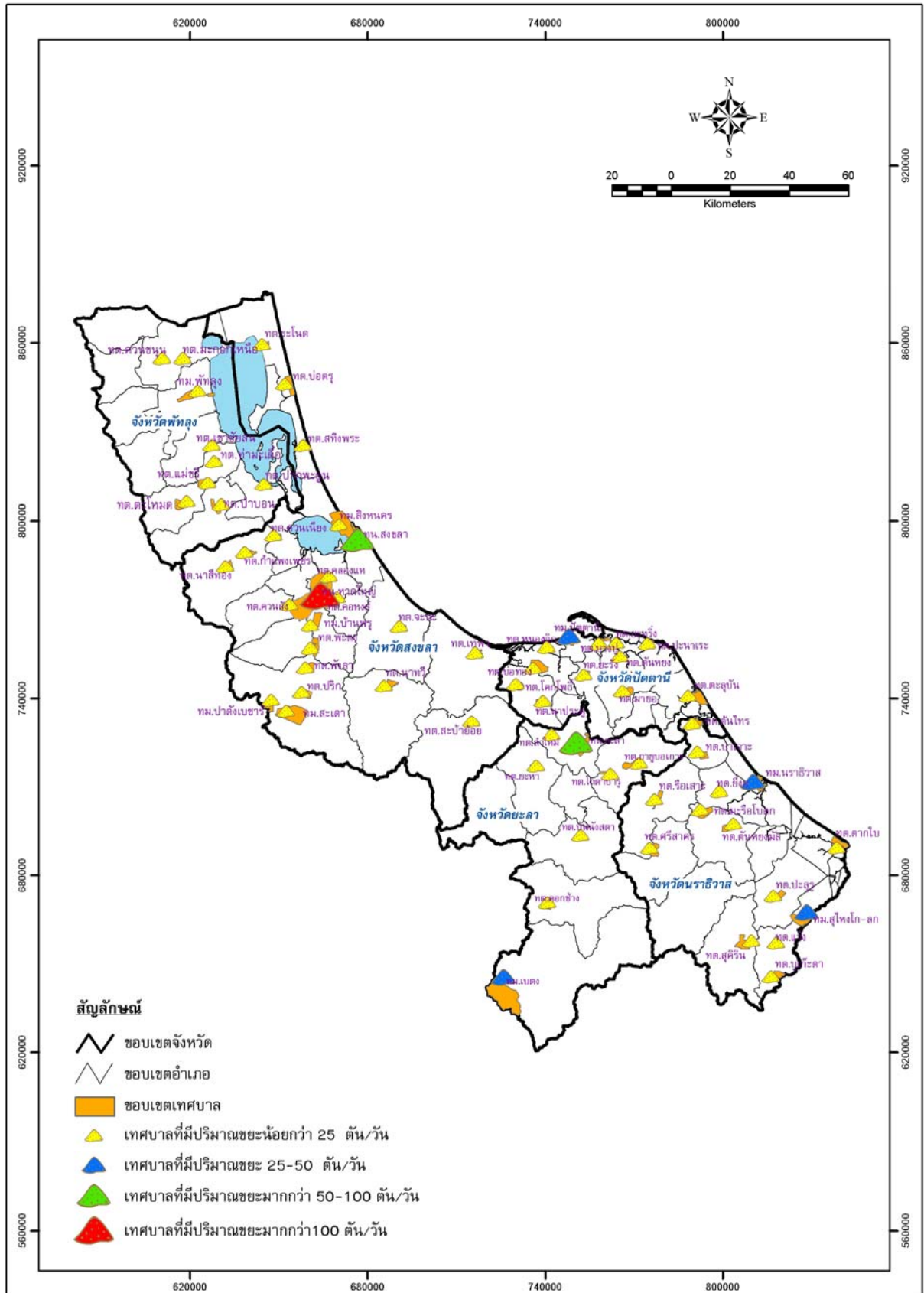
- กลุ่มที่ 1 : มีปริมาณขยะมากกว่า 100 ตัน/วัน คือ เทศบาลนครหาดใหญ่
- กลุ่มที่ 2 : มีปริมาณขยะอยู่ในช่วง 50 – 100 ตัน/วัน คือ เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลนครยะลา
- กลุ่มที่ 3 : มีปริมาณขยะอยู่ในช่วง 25 - 50 ตัน/วัน คือ เทศบาลเมืองปัตตานี เทศบาลเมืองเบตง เทศบาลเมืองนราธิวาส เทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก และเทศบาลเมืองพัทลุง
- กลุ่มที่ 4 : มีปริมาณขยะน้อยกว่า 25 ตัน/วัน คือเทศบาลที่เหลือจำนวน 56 แห่ง

2.4.2 อัตราการผลิตขยะ

ในปี 2548 อัตราการผลิตขยะมูลฝอยโดยเฉลี่ยของแต่ละจังหวัด (ในเขตเทศบาล) เป็นดังนี้

● จังหวัดพัทลุง	:	0.78	กิโลกรัม/คน/วัน
● จังหวัดสงขลา	:	0.92	กิโลกรัม/คน/วัน
● จังหวัดปัตตานี	:	0.66	กิโลกรัม/คน/วัน
● จังหวัดยะลา	:	0.86	กิโลกรัม/คน/วัน
● จังหวัดนราธิวาส	:	0.78	กิโลกรัม/คน/วัน

ส่วนอัตราการผลิตขยะมูลฝอยโดยเฉลี่ยของภาค คือ 0.85 กิโลกรัม/คน/วัน

รูปที่ 13 ปริมาณขยะมูลฝอยของเทศบาลในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

2.4.3 สัดส่วนของปริมาณขยะที่นำกลับไปใช้ประโยชน์

โดยทั่วไปองค์ประกอบของขยะจากบ้านเรือน มีสัดส่วนของขยะ 4 กลุ่มหลัก ดังนี้

- ขยะรีไซเคิล (ที่ขายได้) : 25 %
- ขยะอินทรีย์ : 36 %
- ขยะทั่วไป : 36 %
- ขยะอันตราย : 3 %

แต่จากการรณรงค์ในเรื่องขยะรีไซเคิล ทำให้สัดส่วนของปริมาณขยะเปลี่ยนไปค่อนข้างมาก กล่าวคือสัดส่วนของขยะ 4 กลุ่มหลัก โดยประมาณ เป็นดังนี้

- ขยะรีไซเคิล(ที่ขายได้) : 7 - 10 %
- ขยะอินทรีย์ : 35 - 55 %
- ขยะทั่วไป : 38 - 57 %
- ขยะอันตราย : 1 - 3 %

สำหรับปริมาณขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก ประมาณวันละ 131.58 ตัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะรีไซเคิล 95 % และขยะอินทรีย์เพียง 5% โดยคิดเป็นสัดส่วนของปริมาณขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ประมาณ 12.81 %

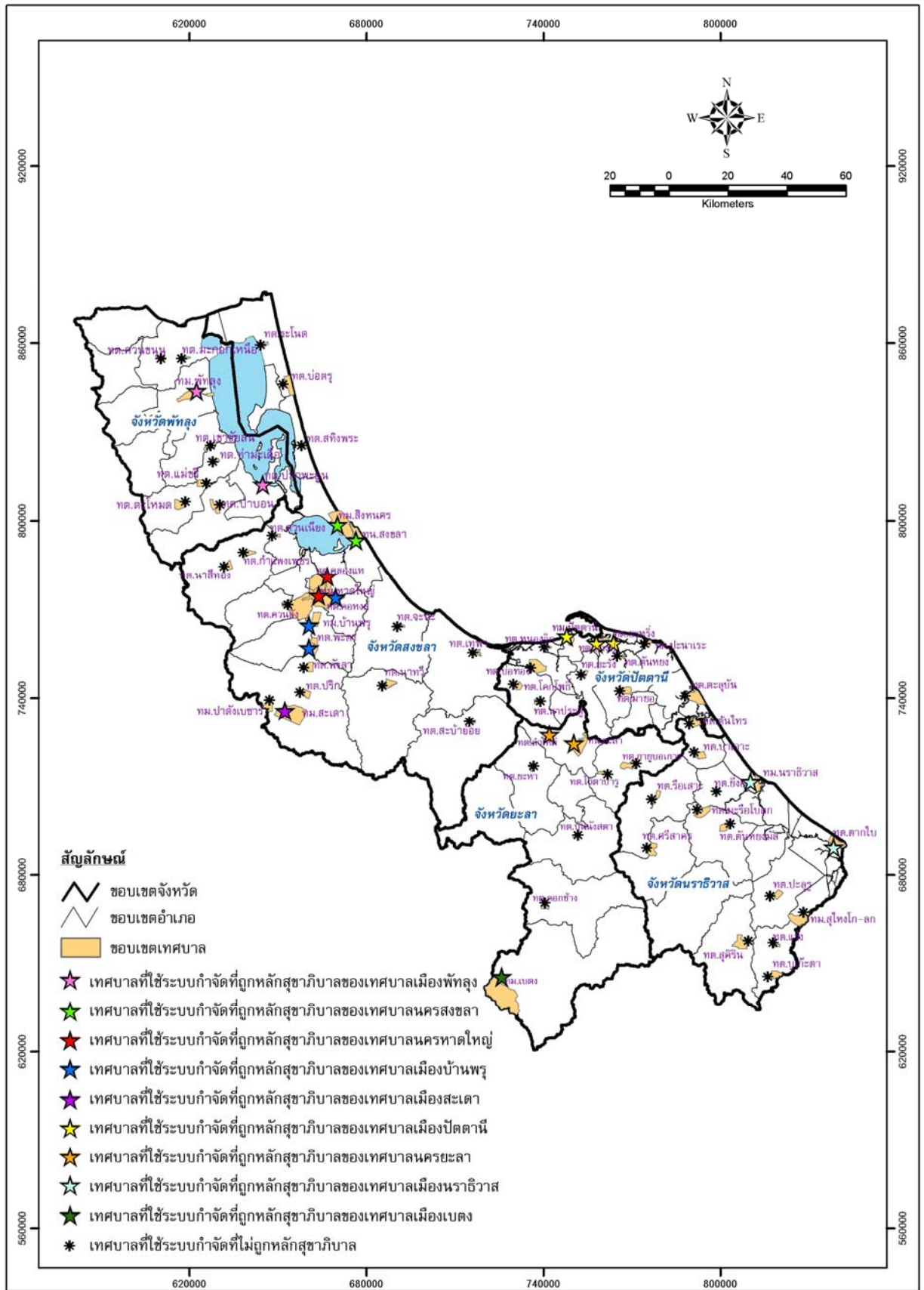
ตารางที่ 2 การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

จังหวัด	ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่(ตัน/วัน)									รวม (ตัน/วัน)	ปริมาณขยะ (ตัน/วัน)	ร้อยละการนำ ขยะมูลฝอย กลับมาใช้ ประโยชน์
	ร้าน รับซื้อ ของเก่า	ศูนย์วัสดุ รีไซเคิล ชุมชน	ปุ๋ย หมัก	ปุ๋ย น้ำ	ธนาคาร ขยะ/วัสดุ เหลือใช้	ขยะ แลกไข่/ สิ่งของ	ผ้าป่า รีไซเคิล	สิ่งประดิษฐ์ จากวัสดุ เหลือใช้	อื่นๆ			
สงขลา	68.341	0.075	3.165	1.259	4.624	0.270	0.060	0.215	1.010	79.019	475.93	16.60
พัทลุง	6.529	-	-	-	-	-	-	-	-	6.529	71.35	9.15
ปัตตานี	15.731	-	0.007	-	-	-	-	-	-	15.738	81.21	19.38
ยะลา	13.364	-	0.005	-	0.100	-	-	-	-	13.469	120.19	11.21
นราธิวาส	16.809	-	-	0.020	-	-	-	-	-	16.829	146.90	11.46
รวม	120.774	0.075	3.177	1.279	4.724	0.270	0.060	0.215	1.010	131.584	895.58	

หมายเหตุ : - หมายถึง ไม่มีการทำกิจกรรม
อื่น ๆ หมายถึง อาหารสัตว์ ,สื่อการสอน ,ทำถุงเพาะต้นไม้
ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2546

2.4.4 ปริมาณขยะที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออกมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล 9 แห่ง คือ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองบ้านพรุ เทศบาลเมืองสะเดา เทศบาลเมืองพัทลุง เทศบาลเมืองปัตตานี เทศบาลนครยะลา เทศบาลเมืองเบตง และเทศบาลเมืองนราธิวาส โดยมีปริมาณขยะเข้าสู่ระบบ ประมาณวันละ 638.06 ตัน คิดเป็นร้อยละ 26.05 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ซึ่งในปริมาณนี้จะเป็นขยะของเทศบาลอื่นที่ใช้สถานที่กำจัดร่วมอีก 11 แห่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ร้อยละ 31.25 ของจำนวนเทศบาลทั้งหมดมีการกำจัดขยะโดยถูกหลักสุขาภิบาล (รูปที่ 14)

รูปที่ 14 การกำจัดขยะมูลฝอยของแต่ละเทศบาล

2.5 มูลฝอยติดเชื้อ

จากการสำรวจปริมาณมูลฝอยติดเชื้อในปี 2545 โดยกรมควบคุมมลพิษ พบว่าในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเกิดขึ้นประมาณปีละ 1,031 ตัน

ในปัจจุบัน มีเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ ขนาด 5 ตัน/วัน ซึ่งดำเนินการโดยเทศบาลนครหาดใหญ่ ก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดให้บริการมาตั้งแต่ปี 2541 โดยในระยะเริ่มดำเนินการเทศบาลนครหาดใหญ่ให้บริการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาลและคลินิกในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่เท่านั้น จึงมีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเข้าสู่ระบบกำจัดต่ำกว่าที่ประมาณการไว้มาก คือ วันละ 200 – 250 กิโลกรัม จึงทำการเผาสัปดาห์ละ 2 วันเท่านั้น ต่อมาในเดือนพฤษภาคม 2543 ได้ขยายการบริการรับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดสงขลา โดยแต่ละแหล่งจะต้องเก็บรวบรวมและขนส่งเอง

ในปัจจุบัน มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเข้าสู่เตาเผาประมาณ 1 ตัน/วัน ทำการเผาสัปดาห์ละ 5 วัน โดยปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเหล่านั้น มาจากผู้ให้บริการ 132 แห่ง (รูปที่ 15) โดยแบ่งเป็น

- ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ 100 แห่ง
- นอกเขตเทศบาล 32 แห่ง ครอบคลุมโรงพยาบาลในจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล ตรัง พัทลุง และนครศรีธรรมราช

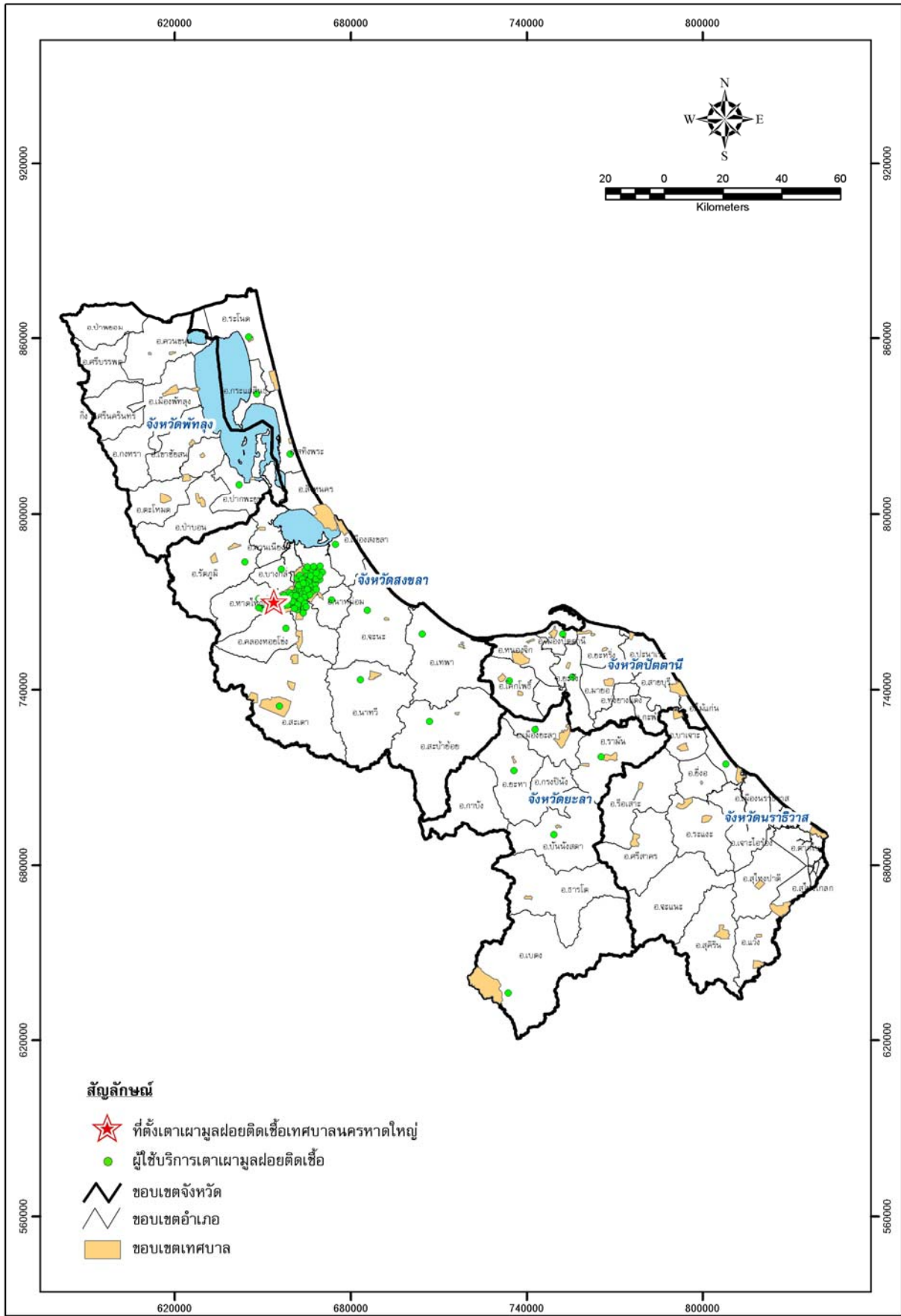
ทั้งนี้ โดยมีอัตราค่าธรรมเนียม ดังนี้

- สถานพยาบาลในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ให้บริการเก็บขนและกำจัด ในอัตรา กิโลกรัมละ 16 บาท หรือใช้บริการถุงพลาสติก ซึ่งจำหน่ายใบละ 14 บาท (ขนาดบรรจุ 20 ลิตร)
- สถานพยาบาลนอกเขตหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น คิดค่ากำจัด ในอัตรา กิโลกรัมละ 15 บาท
- มูลฝอยพิเศษ (ประเภทยาและสารเคมีหมดอายุ) ให้บริการกำจัดในอัตรา กิโลกรัมละ 27 บาท

นอกจาก เตาเผามูลฝอยติดเชื้อของเทศบาลนครหาดใหญ่ ขณะนี้เทศบาลนครยะลา อยู่ระหว่างการก่อสร้างเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ ขนาด 6 ตัน/วัน งบประมาณ 37.25 ล้านบาท กำหนดแล้วเสร็จ 12 เมษายน 2550

2.6 ขยะอันตราย

สำหรับขยะอันตรายในพื้นที่นั้น ยังมีข้อมูลในวงจำกัด ซึ่งต้องมีการศึกษา/สำรวจเพื่อการวางแผนจัดการในระยะต่อไป

รูปที่ 15 พื้นที่/หน่วยงาน ที่ให้บริการเตาเผามูลฝอยติดเชื้อของเทศบาลนครหาดใหญ่

3. ประเด็นปัญหา

3.1 มลพิษทางน้ำ

การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ชุมชน และกิจกรรมทางการเกษตร เช่น การเลี้ยงสุกรและอื่น ๆ ซึ่งเป็นแหล่งมลพิษที่สำคัญ (รูปที่ 16 – รูปที่ 18) ส่งผลให้คุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำ ทั้งลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อยมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง เนื่องจากไม่มีความตระหนักและขาดจิตสำนึกในการบำบัดน้ำเสียให้ได้มาตรฐานก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ นอกจากนี้ การบริหารจัดการควบคุมมลพิษในด้านกฎหมายและการบังคับใช้ และการติดตามตรวจสอบยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ตลอดจนข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

แม้ว่าแหล่งน้ำธรรมชาติจะมีขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียตามธรรมชาติก็ตาม แต่หากจำนวนแหล่งกำเนิดมลพิษหนาแน่นในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง และมีการปล่อยทิ้งน้ำเสียที่มีความสกปรกลงมาอย่างต่อเนื่องและพร้อมกัน ก็จะส่งผลให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมได้เช่นกัน ดังนั้นในการจัดการคุณภาพน้ำจึงต้องคำนึงถึงการวิเคราะห์ขีดความสามารถของแหล่งน้ำ และปริมาณน้ำเสียที่ลงสู่แหล่งน้ำ ควบคู่ไปกับการควบคุมการปล่อยของเสียจากแหล่งกำเนิดไม่ให้เกินมาตรฐาน

ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ

(1) แหล่งน้ำและคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม คู/คลองสาขา ที่เชื่อมต่อลำน้ำหลักของลุ่มน้ำ และไหลผ่านชุมชน บางแห่งมีสภาพเสื่อมโทรม ดินเขิน ปกคลุมด้วยขยะบ้าง วัชพืชบ้าง น้ำไม่มีการไหลเวียน เกิดการเน่าเหม็น ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน เมื่อฝนตกหรือน้ำหลากก็ชะความสกปรกลงไปสู่ลำน้ำสายหลัก

(2) น้ำเสียชุมชนไม่ได้รับการบำบัด น้ำเสียชุมชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ระบายลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง ยังไม่มีการบำบัดเพื่อลดความสกปรก ส่งผลให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม โดยชุมชนที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมเพียง 2 แห่ง ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา คือ เทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลนครสงขลา

การจัดการน้ำเสียของชุมชนในระยะที่ผ่านมา เลือกวิธีการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียครอบคลุมพื้นที่เขตชุมชนทั้งหมดและรองรับการขยายตัวถึง 20 ปี โดยรูปแบบการจัดการเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งส่งผลให้ระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ ไม่มีการเดินระบบ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความพร้อมด้านบุคลากรรวมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและเดินระบบซึ่งค่อนข้างสูง อีกทั้งไม่สามารถเรียกเก็บค่าบริการเพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินระบบได้ จึงจำเป็นต้องทบทวนแนวคิดในการจัดการน้ำเสียให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำเสียและความสกปรกที่เกิดขึ้นจริง และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในเชิงการลงทุน บุคลากร และค่าใช้จ่ายในการเดินระบบ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการน้ำเสียอย่างยั่งยืน

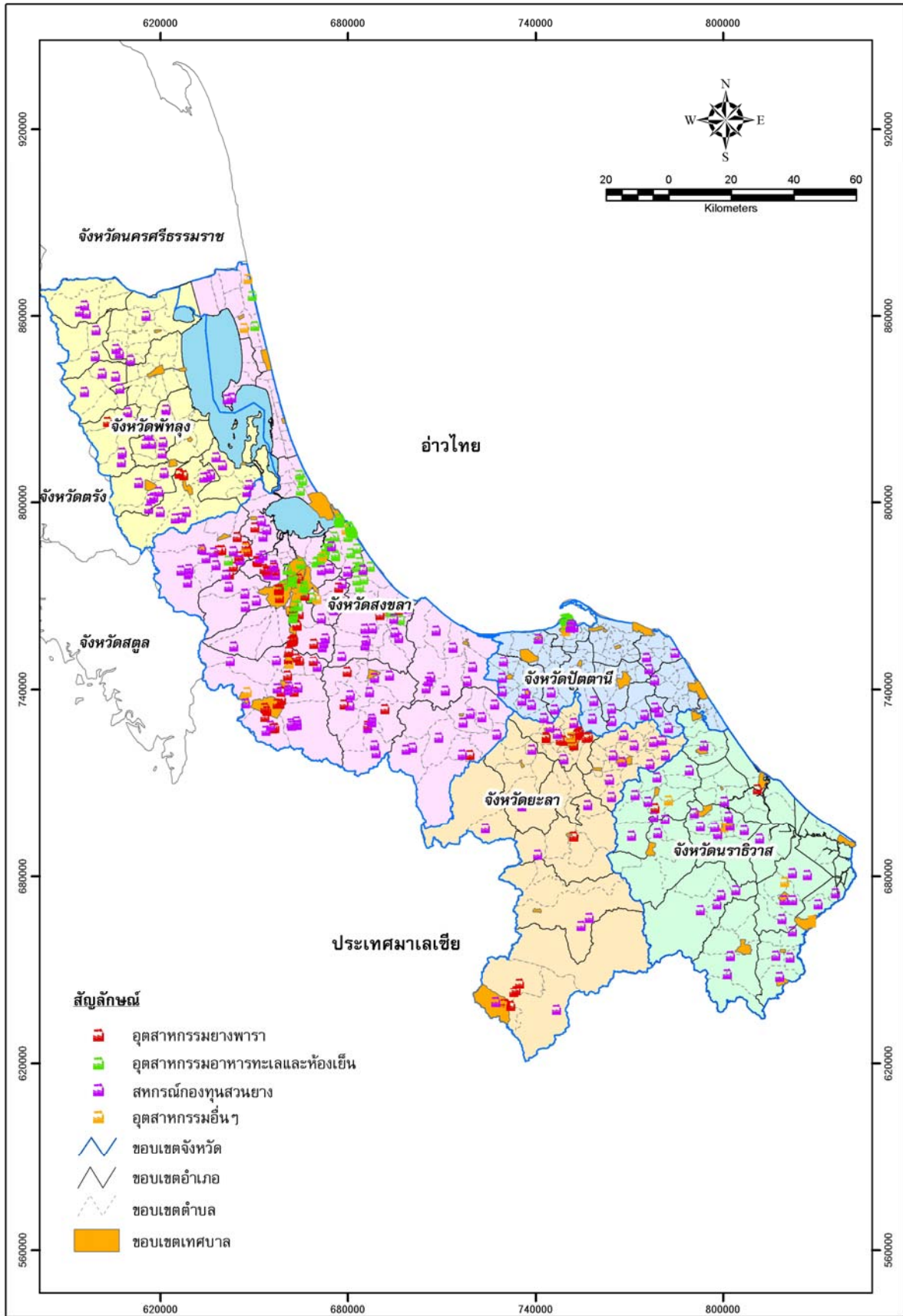
(3) ความร่วมมือของผู้บริหารท้องถิ่น และสมรรถนะ ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากในปัจจุบันบทบาทในการจัดการมลพิษ หรือน้ำเสีย เป็นบทบาทโดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แต่ด้วยข้อจำกัดด้านสมรรถนะของบุคลากรงบประมาณ และเครื่องมือ/อุปกรณ์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้

(4) จิตสำนึกของผู้เกี่ยวข้องและประชาชนยังมีน้อย ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ประกอบการ ทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม ธุรกิจบริการ และประชาชนรวมทั้งภาครัฐ ซึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดน้ำเสีย มีจิตสำนึกในการจัดการน้ำเสียและดูแลรักษาแหล่งน้ำค่อนข้างน้อย

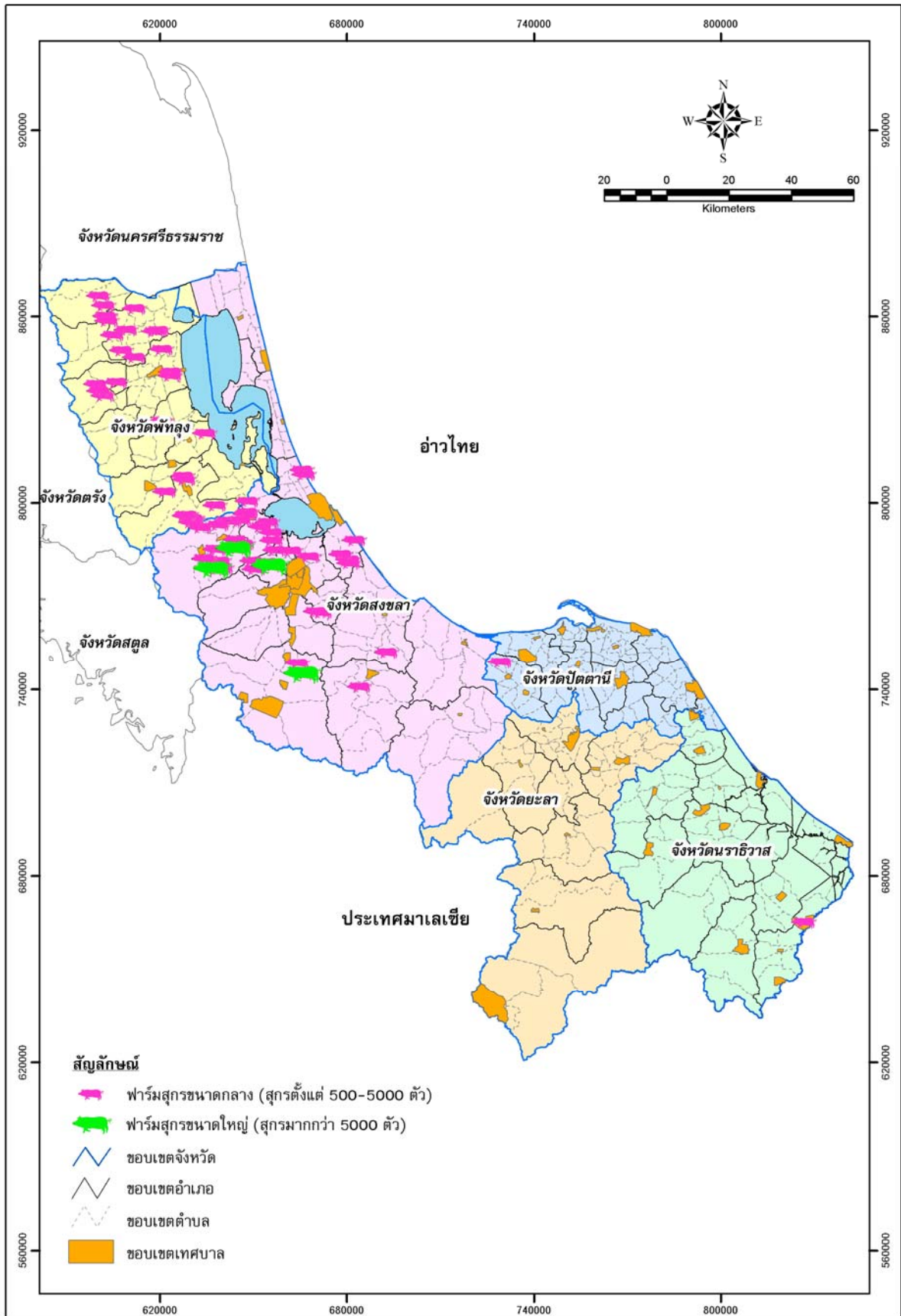
(5) การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษยังไม่มีประสิทธิภาพ

(6) ระบบข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนและบริหารจัดการ มีจำกัด ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน อาทิ ข้อมูลคุณภาพน้ำไม่ครอบคลุมทุกลำน้ำ/สายน้ำ ข้อมูลปริมาณน้ำเสียและปริมาณความสกปรก ของแหล่งกำเนิดมลพิษทั้งจากชุมชน อุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสำคัญของแต่ละพื้นที่

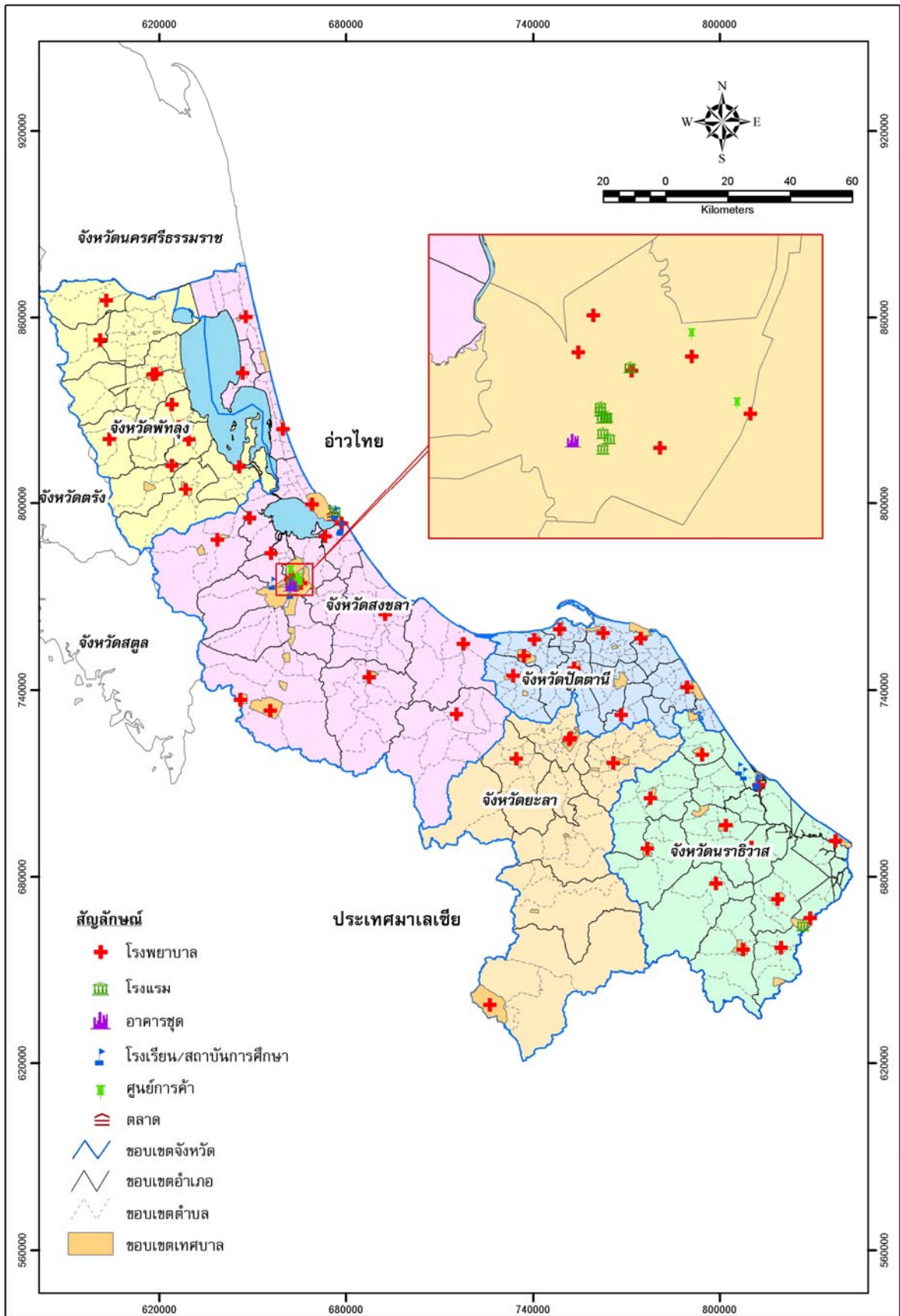
(7) การบริหารจัดการเพื่อรักษาคุณภาพน้ำในระบบลุ่มน้ำแบบบูรณาการยังไม่มีประสิทธิภาพ

รูปที่ 16 แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทโรงงานอุตสาหกรรม ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

รูปที่ 17 แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทฟาร์มสุกร ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

รูปที่ 18 แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทอาคารประเภท ก ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

3.2 มลพิษทางอากาศและเสียง

ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ

(1) มลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม ได้แก่ ปัญหากลิ่นเหม็นรบกวนจากโรงงาน อุตสาหกรรมยางพารา (น้ำยางข้น) และอุตสาหกรรมปลาป่น ปัญหากลิ่นเหม็นของโรงงานน้ำยางข้น เกิดจากระบบบำบัดน้ำเสีย นอกจากนี้ปัญหาเรื่องกลิ่นแล้วยังพบว่ามีปัญหาเรื่องฝุ่นด้วย เช่น อุตสาหกรรมที่ดำเนินการด้านการระเบิดหินหรือย่อยหิน โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา คว้นจากการเผาถ่านไม้ ฯลฯ

(2) มลพิษทางอากาศในเขตชุมชนเมือง มีแหล่งกำเนิดจากยานพาหนะเป็นหลัก ส่วนเขตชุมชนชนบท แหล่งกำเนิดมลพิษส่วนใหญ่มีปัญหาฝุ่นละอองจากการเผาในที่โล่งทั้งจากการเกษตร และการเผาขยะในชุมชน

(3) มลพิษทางอากาศข้ามพรมแดน ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากควันจากไฟไหม้ป่า และการเผาพื้นที่เกษตรกรรม ในประเทศอินโดนีเซีย ในลักษณะหมอกควันและทัศนวิสัยไม่ดี

(4) มลพิษทางเสียงในเขตชุมชนเมือง โดยเฉพาะในย่านที่มีการจราจรคับคั่ง จะมีแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียงที่สำคัญคือจากยานพาหนะ

3.3 ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ

(1) การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนยังไม่มีประสิทธิภาพ

(2) อัตราการผลิตขยะยังมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ถุงพลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย

(3) การลดปริมาณขยะโดยการคัดแยกที่ต้นทาง ยังไม่มีประสิทธิภาพและขาดความร่วมมือจากประชาชน

(4) การบำบัดและการกำจัดขยะ ยังไม่ครบวงจร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยการทำปุ๋ย หรือการผลิตพลังงาน ก่อนนำส่วนที่เหลือไปกำจัดขั้นสุดท้าย ด้วยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

(5) ปัญหาการขาดแคลนที่ดินสำหรับใช้เป็นที่กำจัด เนื่องจากต้องใช้พื้นที่ค่อนข้างมากและต้องมีสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ประกอบกับปัญหาต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่

(6) ขาดงบประมาณในการลงทุนก่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอย/ของเสียอันตรายชุมชน/มูลฝอยติดเชื้อ

(7) ระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมยังไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งไม่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของการจัดการขยะมูลฝอย

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

การจัดการสิ่งแวดล้อม คาดว่าจะได้รับผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาสหรือข้อจำกัด และ จุดแข็งหรือจุดอ่อน อันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ในการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค ใน 5 ปีข้างหน้า ควรนำประเด็นที่สำคัญต่อไปนี้มาพิจารณา คือ

4.1 ปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม

(1) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและรูปแบบการบริโภค

จากโครงสร้างของสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ก้าวทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการดำรงชีวิตต่อคนไทยทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท ทำให้คนไทยมีค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้น วัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้ถุงพลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย ส่งผลทำให้ปริมาณ ขยะประเภทถุงพลาสติกมีเป็นจำนวนมากและยากแก่การจัดการและกำจัด และการบริโภค เทคโนโลยีสื่อสารทั้งคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเมื่อสินค้าบริโภคเหล่านี้หมดอายุการใช้งานก็จะสร้างภาระต่อสิ่งแวดล้อมในรูปขยะเทคโนโลยีที่มีต้นทุนในการกำจัดสูง บาง ชนิดก็มีสารประกอบที่เป็นอันตราย ซึ่งหากไม่มีวิธีการจัดการขยะเหล่านี้อย่างถูกวิธี ก็จะก่อให้เกิด การปนเปื้อนจากของเสียอันตรายลงสู่สิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้น การให้ความรู้แก่ประชาชนในการลด และแยกขยะ ตั้งแต่ต้นทางหรือแหล่งกำเนิด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งขึ้น

(2) ภาวะโลกร้อน

ภาวะโลกร้อน ส่งผลให้เกิดการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และส่งผลกระทบวงกว้างในรูปแบบต่างๆ อาทิ ภาวะภัยแล้ง อุทกภัย ฤดูกาลเปลี่ยนแปลง และภัย ธรรมชาติต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นมหันตภัยที่ยากต่อการคาดเดา ดังนั้น ภาวะโลกร้อน จะเป็น โอกาสที่จะกระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงมหันตภัยในอนาคต และหันมาให้ความสนใจในการใช้ ทรัพยากรอย่างรู้ค่า และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

(3) เทคโนโลยีสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต และได้มีการใช้กันอย่าง แพร่หลาย จึงเป็นโอกาสที่สามารถนำมาใช้เพื่อการถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว

(4) ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมในการค้าระหว่างประเทศ

ประเทศที่พัฒนาแล้วได้ออกระเบียบและเงื่อนไขเกี่ยวกับสินค้าที่จะนำเข้าไป ในเรื่องคุณภาพและความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง รวมทั้งการผลิตสินค้าจะต้องมีการจัดการ สิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน จึงเป็นโอกาสที่จะต้องผลักดันให้ผู้ผลิตและผู้ประกอบการต้อง

เตรียมพร้อมให้สามารถแข่งขันได้ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว โดยผู้ผลิตและผู้ประกอบการไทยต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการและวิธีการผลิตให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ

4.2 ปัจจัยภายในที่อาจส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม

(1) กรอบการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ

คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบกับแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2548 โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลากลับมา มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข พร้อมทั้งสามารถรักษาสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ในระยะยาว ซึ่งจะส่งผลให้พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม และภาคส่วนต่างๆ จะได้ให้การสนับสนุนทั้งด้านการเงิน งบประมาณ องค์ความรู้ และแผนงานในเชิงบูรณาการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตามกรอบและทิศทางของแผนแม่บท ตลอดจนผลักดันให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

(2) สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาค การผลิตและภาคบริการ แต่มีส่วนที่ก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยทำให้ปัญหาด้านมลพิษลดลง

ในโอกาสเดียวกัน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้รับความสนใจจากประชาชนน้อย เนื่องจากประชาชนยังมีความกังวลในเรื่อง ความปลอดภัย

(3) สมรรถนะและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นับเป็นโอกาสต่อหน่วยงานในระดับพื้นที่คือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่จะมีอำนาจในการบริหารจัดการ ดูแล แก้ปัญหาในพื้นที่ด้วยตนเอง ทั้งอำนาจการบริหาร การคลัง และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักการกระจายอำนาจ แต่ในทางปฏิบัติ การถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานราชการส่วนกลางที่มีรวมทั้งสิ้น 245 ภารกิจ ไป ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลับสร้างภาระหนักให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมาก เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมเรื่องบุคลากร เครื่องมือ/อุปกรณ์ และ งบประมาณ และไม่มีความรู้ในภารกิจที่ถ่ายโอนฯ เช่น การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม การติดตามและตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เกิดจากการประกอบกิจการต่างๆ การควบคุมการ ปล่อยมลพิษหรือของเสียจากโรงงาน การบริหารจัดการงานบำบัดน้ำเสีย ฯลฯ

(4) การมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการสำรวจการรับรู้และความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม ของสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้พบว่า ปัญหาที่ประชาชนให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ปัญหาเศรษฐกิจ รองลงมาเป็นปัญหาความยากจน ส่วนปัญหาสิ่งแวดล้อมได้รับความสำคัญในลำดับที่ 6 ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมยังมีน้อย

ในขณะเดียวกัน นับตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 -2544) ทำให้ประเด็นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการพัฒนา ได้กลายเป็นวาระหลัก (Agenda) ของสังคมไทย และเป็นกระแสต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น จึงเป็นโอกาสที่ดีในการผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนจะขึ้นกับการรับรู้ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ในความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมโดยการเพิ่มช่องทางการสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน และสามารถถ่ายทอดต่อกัน เพื่อขยายความรู้และขยายเครือข่ายได้ ซึ่งกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ให้ประชาชนมีจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์และในการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อชุมชน เพื่อจะเป็นกลไกในการติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง และป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมและการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่อาจส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชุมชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3

ยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อม

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค มุ่งเน้นการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดการสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก และการมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม

1. วิสัยทัศน์

“รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน”

2. วัตถุประสงค์

รักษาและฟื้นฟูคุณภาพแหล่งน้ำสำคัญ ให้สามารถใช้ประโยชน์ เพื่อดำรงชีพของประชาชน ควบคุมคุณภาพอากาศของชุมชนเมืองให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสียอันตราย ขยะมูลฝอย และการใช้ประโยชน์จากของเสีย ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของทุกภาคที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคองค์กรชุมชนและประชาชน โดยเฉพาะการยอมรับและเข้ามาเป็นผู้มีบทบาทหลัก และหน้าที่ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง

3. พันธกิจ

อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้สิ่งแวดล้อม อย่างรู้คุณค่า โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และบูรณาการทำงานเชิงพื้นที่ ตลอดจนเฝ้าระวังและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง

4. เป้าประสงค์

รักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคี เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน

5. ตัวชี้วัดหลัก

เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และการทำงานของภาคีต่างๆ อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคองค์กรชุมชนและประชาชน จะต้องสอดคล้องกัน และมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงทั้งในระดับชาติ ระดับภาค กลุ่มจังหวัด/จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน โดยมีเป้าหมายตัวชี้วัดหลักร่วมกัน ที่จะขับเคลื่อนไปสู่วิสัยทัศน์ “รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม เพื่อคุณภาพชีวิต” ที่กำหนดไว้ ในระยะ 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2550 – 2554)

- 5.1 คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต (พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา) มีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 (Baseline ร้อยละ 41)
- 5.2 คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่ลุ่มน้ำอื่นในภาค (ลุ่มน้ำเทพา ลุ่มน้ำนาทวี ลุ่มน้ำปัตตานี ลุ่มน้ำสายบุรี ลุ่มน้ำบางนรา และลุ่มน้ำโก-ลก) มีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 (Baseline ร้อยละ 60-100)
- 5.3 รักษาระดับคุณภาพอากาศในพื้นที่ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไม่ให้เสื่อมโทรมลง
- 5.4 ควบคุมระดับเสียงในชุมชนเมือง พื้นที่บริเวณริมถนน ที่มีระดับเสียงเกินมาตรฐาน โดยให้จำนวนวันอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างน้อยร้อยละ 80 (Baseline ร้อยละ 78)
- 5.5 อัตราการผลิตขยะมูลฝอย (กิโลกรัมต่อคนต่อวัน) ลดลง
- 5.6 สัดส่วนของการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 (baseline 12.81 %)
- 5.7 ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (baseline 26 %)
- 5.8 มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นทั้งหมด (baseline 34.6 %)

- 5.9 ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ยังไม่มี baseline)

6. กลยุทธ์

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก พ.ศ. 2550 - 2554 ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ คือ

- 6.1 กลยุทธ์ที่ 1 : ลดปัญหามลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต (ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา)
- 6.2 กลยุทธ์ที่ 2 : ป้องกันและรักษาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมไม่ให้เสื่อมโทรมลง
- 6.3 กลยุทธ์ที่ 3 : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและจัดการขยะมูลฝอยของทุกภาคี
- 6.4 กลยุทธ์ที่ 4 : สร้างความพร้อมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน
- 6.5 กลยุทธ์ที่ 5 : ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรักษาคุณภาพอากาศและระดับเสียงให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- 6.6 กลยุทธ์ที่ 6 : สร้างความตระหนักและจิตสำนึกสาธารณะในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 6.7 กลยุทธ์ที่ 7 : พัฒนากลไกการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

6.1 กลยุทธ์ที่ 1 : ลดปัญหามลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต (ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา)

วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์นี้ เพื่อลดปัญหามลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต เป็นระบบลุ่มน้ำย่อย/ลุ่มน้ำสาขา แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคีในพื้นที่ ในลักษณะบูรณาการ เพื่อให้คุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤตมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีหรือพอใช้ ไม่ให้เสื่อมโทรมลงกว่าปัจจุบัน

6.2 กลยุทธ์ที่ 2 : ป้องกันและรักษาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมไม่ให้เสื่อมโทรมลง

วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์นี้ เพื่อป้องกันและรักษาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีหรือพอใช้ ให้คงความเหมาะสมและไม่ให้เสื่อมโทรมลง โดยเน้นการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมอย่างครบวงจร และจัดการลดความสกปรกด้วยการบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด หรือเฉพาะในเขตชุมชนเมือง ที่มีการระบายน้ำทิ้งที่มีความสกปรกสูงส่งสู่แหล่งน้ำ

6.3 กลยุทธ์ที่ 3 : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและจัดการขยะมูลฝอยของทุกภาคี

วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและจัดการขยะมูลฝอยของภาครัฐทุกระดับ ภาคองค์กรชุมชนและประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน โดยมีแนวคิดว่ายขยะคือทรัพยากร ดังนั้น ต้องบริหารและจัดการให้มีการใช้อย่างรู้ค่า ด้วยการลดการใช้พลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย และใช้หลัก 3 R (Reduce Reuse และ Recycle) รวมทั้งการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง เพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และการบำบัดหรือกำจัดแบบครบวงจร ให้เหมาะสมตามลักษณะขยะ

6.4 กลยุทธ์ที่ 4 : สร้างความพร้อมในการจัดการของเสียอันตราย

วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ เพื่อสร้างความพร้อมในด้านข้อมูลด้านของเสียอันตรายในพื้นที่ เพื่อการบริหารจัดการ และสร้างความพร้อมในการจัดการของเสียอันตรายให้เหมาะสม

6.5 กลยุทธ์ที่ 5 : ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรักษาคุณภาพอากาศและระดับเสียงให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ เพื่อให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ และระดับเสียง และพัฒนาระบบฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศและเสียง เพื่อการเฝ้าระวังและป้องกัน และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินงานที่จะมีส่วนลดปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง

6.6 กลยุทธ์ที่ 6 : สร้างความตระหนักและจิตสำนึกสาธารณะในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ เพื่อสร้างกระแสสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนตระหนักใน ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุขภาพ ต่อการดำรงชีพ และเป็นฐานในการประกอบอาชีพ ตั้งแต่การจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับบุคคล และครัวเรือน โดยสร้างค่านิยมในการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การไม่ทิ้งขยะลงบนพื้นที่สาธารณะ การลดและแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง เพื่อหมุนเวียนกลับไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด หรือการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน หรือ ณ สถานประกอบการ การประหยัดพลังงาน การประหยัดน้ำ ล้วนเป็นบทบาทหน้าที่ของประชาชนทุกคนในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคมก่อน เพื่อคุณภาพชีวิตของตนเองที่จะได้รับตามมา

6.7 กลยุทธ์ที่ 7 : พัฒนากลไกการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ เพื่อพัฒนากลไกในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม แบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลความสำเร็จของแผน อย่างเป็นรูปธรรม

7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ภาค ในระยะ 5 ปี ข้างหน้า ที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ โดยผ่านกระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์แห่งความสำเร็จ (Key Success Factors) ดังนี้

7.1 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภค และสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้นเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมของส่วนรวม

จากพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย ทั้งในเชิงของการบริโภคเกินความจำเป็น และการขาดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมของส่วนรวม ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกใช้หมดไปอย่างรวดเร็วและไม่คุ้มค่า คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างเห็นได้ชัด ไม้ว่าจะเป็นคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง ปริมาณขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งปริมาณขยะชุมชนที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น การสร้างความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับบุคคล และครัวเรือน โดยสร้างค่านิยมในการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลดและแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง เพื่อหมุนเวียนกลับไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด หรือการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน หรือ ณ แหล่งกำเนิด ล้วนเป็นบทบาทหน้าที่ของประชาชนทุกคนในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคมก่อน เพื่อคุณภาพชีวิตของตนเองที่จะได้รับตามมา

7.2 ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการมูลฝอยชุมชน และขยะอันตรายชุมชน แบบครบวงจร

การจัดการขยะมูลฝอย นับเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญเป็นลำดับแรกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดข้อขัดแย้งในสังคมที่วิกฤตในหลายพื้นที่ เพราะเป็นปัญหาที่มีผลบั่นทอนต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยตรง และประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยที่ดำเนินการอยู่ในระดับต่ำ จึงจำเป็นต้องมีการลด และแยกขยะ ตั้งแต่ต้นทาง เพื่อจัดการแบบครบวงจร เช่น การแยกเพื่อขาย แยกเพื่อแปรรูปเป็นปุ๋ย หรือแปรรูปเป็นพลังงาน เพื่อยืดอายุการใช้งานของพื้นที่กำจัดขยะ รวมทั้งการคัดแยกขยะอันตราย เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ และชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ออกจากขยะมูลฝอยชุมชนทั่วไป และนำเข้าสู่ระบบกำจัดที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนเข้าสู่ระบบสิ่งแวดล้อม และอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในวงกว้างได้

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีแผนงานต่อเนื่องในระยะ 5 ปี เพื่อให้เกิดการจัดการในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การลดขยะด้วยการปรับเปลี่ยนวิถีการบริโภค การแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง การเก็บรวบรวม การนำกลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดทำลาย

7.3 เพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร และงบประมาณ

ตามแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 245 ภารกิจ ในจำนวนนี้ มีภารกิจด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 18 ภารกิจ ครอบคลุมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองดูแลรักษาป่า การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษ และการดูแลรักษาที่สาธารณะ ซึ่งภารกิจหลายอย่างเป็นเรื่องที่ต้อง้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดแรงจูงใจในการดำเนินงาน เช่น การติดตามตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและมลพิษ การบริหารและจัดการน้ำเสีย เนื่องจากเป็นภาระทางการเงินและการบำรุงรักษา นอกจากนี้ ควรเร่งให้ความรู้ในด้านเทคนิคอย่างเพียงพอให้กับบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านการติดตามคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมลพิษ ในพื้นที่ของตน รวมทั้ง การกำหนดสัดส่วนงบประมาณขั้นต่ำเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายใต้งบประมาณที่จัดสรรให้กับจังหวัดและท้องถิ่น โดยให้มีการจัดทำรายงานตัวชี้วัดสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดและท้องถิ่น เพื่อประกอบการสนับสนุนงบประมาณของจังหวัดและท้องถิ่นในแต่ละปี

7.4 สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและเครือข่ายสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพต้องมีองค์ความรู้เป็นแกนกลาง และเป็นความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้โดยสะดวก รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ตลอดจนการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Management)

อีกปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสร้างฐานพลังประชาชน โดยให้ชุมชนในพื้นที่และเครือข่าย เป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญในการป้องกัน ฝ่าระวัง และติดตามตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน โดยยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จากระดับที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด ตั้งแต่ การแจ้งให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและทันต่อสถานการณ์ การสร้างกลไกการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมพิจารณาตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมเป็นหุ้นส่วนรับผิดชอบ จนถึงขั้นการมอบอำนาจการจัดการให้ประชาชน

4

มาตรการและแนวทางปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ 1 : ลดปัญหามลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต (ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา)

ผลผลิต ปัญหามลพิษทางน้ำได้รับการจัดการ และลำน้ำ/แหล่งน้ำได้รับการจัดการให้มีคุณภาพดีขึ้น

ตัวชี้วัด

1. มีกลไกในการบริหารและจัดการลดปัญหามลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่สำคัญคือ
 - (1) มีแผนกลยุทธ์เพื่อการฟื้นฟูคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำย่อยของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต แบบบูรณาการและมีส่วนร่วมเป็นลุ่มน้ำครบทุกลุ่มน้ำย่อย
 - (2) มีมาตรการและแนวทางในการอนุรักษ์คลองอุต๊ะเกา เพื่อเป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา
 - (3) มีมาตรการและแนวทางในการอนุรักษ์คลองอุต๊ะเกา เพื่อเป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา
 - (4) มีระบบฐานข้อมูลสำหรับประเมินผลตามตัวชี้วัดของกลยุทธ์
2. ร้อยละ 50 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสร้างโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทั้งชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ป้องกัน ดูแล และรักษาลำน้ำ/แหล่งน้ำในพื้นที่
3. ร้อยละ 50 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเครือข่ายเฝ้าระวังและดูแลรักษาแหล่งน้ำและเครือข่ายมีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง
4. ร้อยละ 50 ของเทศบาลในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอุต๊ะเกา มีการบำบัดน้ำเสียเพื่อลดความสกปรกที่จะลงสู่แหล่งน้ำ

5. สัตส่วนของคุณภาพน้ำในลำน้ำ/แหล่งน้ำในพื้นที่ อปท. ที่มีการจัดการน้ำเสีย และติดตามตรวจสอบกำกับ ดูแล แหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ มีคุณภาพได้ เกณฑ์มาตรฐานชั้นพอใช้ขึ้นไปเพิ่มขึ้น
6. ร้อยละ 20 ของเทศบาลในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีรายงานข้อมูล สิ่งแวดล้อม ด้านคุณภาพน้ำของลำน้ำ/แหล่งน้ำ และมีข้อมูลการติดตาม ตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
1. บริหารจัดการแบบบูรณาการเชิงรุก	1.1 ผลักดันให้ตัวชี้วัดคุณภาพแหล่งน้ำ เป็นตัวชี้วัดในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	แผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพัทลุง และสงขลา	- ทสจ.พัทลุง - ทสจ.สงขลา	สสภ.16
	1.2 จัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อการฟื้นฟูคุณภาพน้ำในระดับพื้นที่ระบบลุ่มน้ำย่อยหรือลุ่มน้ำสาขา ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และปัญหา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน เพื่อเป็นกลไกหรือเครื่องมือขออนุมัติเงินอุดหนุนท้องถิ่นจากรัฐบาล ในการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและหน้าที่หลัก ร่วมกับภาคีอื่นๆ ในพื้นที่ในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ โดยจังหวัดจะต้องสนับสนุน งบฯ ให้ภาคเอกชนและประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง	แผนกลยุทธ์การฟื้นฟูและลดปัญหามลพิษพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน 9 ลุ่มน้ำย่อย คือ - ลุ่มน้ำป่าพะยอม - ลุ่มน้ำคลองท่าแนะ - ลุ่มน้ำคลองนาท่อม - ลุ่มน้ำคลองท่าเขียว - ลุ่มน้ำคลองป่าบอน - ลุ่มน้ำคลองพรุพ้อ - ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา - ลุ่มน้ำริมทะเลสาบสงขลาตอนล่าง และ - ลุ่มน้ำคาบสมุทรสทิงพระ	- สสภ.16 - ทสจ.พัทลุง - ทสจ.สงขลา	- สผ. - คพ. - สส. - อบจ. พัทลุง - อบจ. สงขลา - อปท. ในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย
	1.3 ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำให้ครอบคลุมทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการที่สนับสนุนและ	ข้อมูลคุณภาพน้ำที่สำคัญ คือ ค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และค่า	สสภ.16	สผ.

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและหน้าที่ในการรักษาและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ และเป็นข้อมูลชี้วัดสถานการณ์คุณภาพน้ำและตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงาน	ความสกปรก (BOD) ของลำน้ำ/แหล่งน้ำใน อปท. ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จำนวน 178 แห่ง		
	1.4 พัฒนาระบบข้อมูลคุณภาพน้ำของทุกอปท. ให้เป็นข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อการวางแผนบริหารจัดการและการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งส่งเสริมการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลและการเพิ่มช่องทางในการสื่อสาร โดยเฉพาะ ช่องทางการสื่อสารในระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา	ข้อมูลคุณภาพน้ำที่บ่งชี้ประเภทคุณภาพน้ำในระดับต่างๆ คือคุณภาพน้ำดีมาก ดี พอใช้ เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก โดยพิจารณาจากค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และค่าความสกปรก (BOD)	สสภ.16	สส.
	1.5 ศึกษาศักยภาพการรองรับมลพิษของแหล่งน้ำ (Carrying Capacity) และเสนอแนวทางการบูรณาการและการแก้ไขปัญหาในแต่ละลุ่มน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ที่ดินที่จะมีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ	มาตรการและแนวทางการอนุรักษ์คลองอยู่ตะเภาเพื่อเป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา	คพ.	สสภ.16
	1.6 ศึกษาและกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำเพื่อกำหนดประเภทของแหล่งน้ำสำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยเฉพาะ	มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลา	คพ.	
	1.7 รวบรวม สืบค้น และปรับปรุงข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) มาพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ	แหล่งกำเนิดมลพิษตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535	สสภ.16	คพ.

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	1.8 ปรับปรุงและเพิ่มจุดติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่หลักๆ ของทุกลุ่มน้ำย่อย สำหรับเป็นตัวชี้วัดหลักในการวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในภาพรวม ในแต่ละปี	พื้นที่ลุ่มน้ำย่อย 9 ลุ่มน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	สสภ.16	คพ.
	1.9 เสริมสร้างให้อปท. มีศักยภาพในการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเฝ้าระวังและวางแผนการป้องกันและแก้ไขฟื้นฟู และรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบ	เทศบาลในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	สสภ.16	สส.
2. สร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างครบวงจร	2.1 สร้างโครงการที่ประชาชนทั้งชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ป้องกัน ดูแล และรักษาลำน้ำ/แหล่งน้ำ เช่น เลือกสายน้ำ/ลำน้ำ/แหล่งน้ำที่ไหลผ่านชุมชนและดำเนินการแบบมีส่วนร่วม ในลักษณะครบวงจร โดยใช้นวัตกรรมโครงการเช่น <u>โครงการคลองสวยน้ำใส</u> ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการย่อยต่างๆ ภายใต้โครงการคลองสวยน้ำใส เพื่อเป้าหมายให้คุณภาพน้ำดีขึ้น ด้วยกิจกรรมครบวงจร ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและเห็นผลสมบูรณ์ ภายในปี 2554 (ภายใน 5 ปี) อาทิ สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่มาร่วมดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ด้วยการร่วมวางแผน และกำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดร่วมดำเนินงาน และร่วมติดตามผลการดำเนินงาน ในการดำเนินงาน ในขั้นต่อไป ที่ได้ร่วมวางแผน อาทิ การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำของคลองที่ดำเนินการ การปรับปรุงสภาพแหล่งน้ำ โดยการเก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชน้ำ และดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง หรือ	ทุก อปท. มีโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์คลอง/ลำน้ำ/แหล่งน้ำ ในพื้นที่ตนเอง อย่างน้อย 1 แห่งอย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้คุณภาพน้ำดีขึ้นในระดับพอใช้ขึ้นไป ภายในปี 2554	อปท.	- ทสจ. - สสภ.16

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	<p>ปรับสภาพพื้นที่หรือขุดลอกตะกอนตามความเหมาะสม หรือลดกลิ่นด้วยการปรับสภาพน้ำด้วย EM โดยพิจารณาเลือกกิจกรรมดำเนินการตามสภาพปัญหาของพื้นที่ เพื่อให้คลองสะอาด น้ำไม่เหม็น และเกิดการไหลเวียนของน้ำ หรือปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลอง/แหล่งน้ำ โดยเน้นการดำเนินการให้เป็นพื้นที่สีเขียว เพื่อเพิ่มความร่มรื่น และงดงาม และมีประโยชน์ในเชิงนิเวศด้วย ด้วยการสร้างแนวกันชน ปลูกหญ้าแฝก/พืชคลุมดินหรือริมตลิ่ง เพื่อลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่ไม่มีจุดแน่นอน (non-point source) หรือลดความสกปรกที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำ โดย ติดตั้งบ่อกักไขมันและตะแกรงดักเศษอาหารสำหรับชุมชนริมน้ำ หรือจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียแบบ onsite treatment สำหรับจุดที่มีการระบายน้ำเสียมากและมีความสกปรกสูง รวมทั้งการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ตลอดโครงการ</p>			
	<p>2.2 สร้างเครือข่ายประชาชนในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและเฝ้าระวังมลพิษ มีระบบติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังที่ประชาชนเข้าใจง่าย ต้นทุนต่ำ เครือข่ายสามารถติดตามสภาวการณ์ได้ตลอดเวลา เช่น การตรวจวัดค่าออกซิเจนละลายน้ำ เป็นต้น และดำเนินการให้เครือข่ายมีกิจกรรมต่อเนื่อง ในการเฝ้าระวังมลพิษ และดูแลแหล่งน้ำ อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อเป็นกำลังในการร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม</p>	<p>เครือข่ายประชาชนในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและเฝ้าระวังมลพิษ ในทุกอปท.</p>	<p>อปท.</p>	<p>สสภ.16</p>
	<p>2.3 รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และสร้างกระแสให้ประชาชน ชุมชน โรงเรียน สถานประกอบการ ตระหนักถึงความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ เกิดจิตสำนึก และ</p>	<p>การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนมี</p>	<p>- อปท. - หน่วยงานภาครัฐ - สถาบัน</p>	<p>สื่อมวลชน</p>

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	ให้ความสำคัญในการรักษา ดูแล และฟื้นฟูแหล่งน้ำ เพื่อคุณภาพชีวิต และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ภายใต้โครงการคลองสวย-น้ำใส ของแต่ละท้องถิ่น โดยการประชาสัมพันธ์เชิงรุกแบบมีส่วนร่วม ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นลักษณะสื่อ 2 ทาง ให้ประชาชนเยาวชน ผู้ประกอบการชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย เช่น การประกวดภาพวาด ภาพถ่าย เรียงความ สื่อมวลชนสัญจร หรืออื่นๆ กิจกรรมร่วมแรงร่วมใจเก็บขยะ/วัชพืชในลำน้ำ ฯลฯ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ในภาพกว้าง ผ่านสื่อต่างๆ ทุกช่องทาง	จิตสำนึก และมีส่วนร่วมตามบทบาทที่เกี่วข้องในการฟื้นฟูคุณภาพน้ำ	การศึกษา/โรงเรียน - ภาคเอกชน - องค์กรพัฒนาเอกชน	
3. ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำ	3.1 เก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชในลำน้ำ เพื่อลดการสะสมของของเสียในแหล่งน้ำ และเพิ่มโอกาสให้เกิดการเพิ่มออกซิเจนให้ลำน้ำ อีกทั้งช่วยลดภาวะน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่	คลอง/ลำน้ำที่มีขยะและวัชพืชปกคลุม	อปท.	- เครือข่ายประชาชน - ภาคเอกชน - องค์กรพัฒนาเอกชน - ภาครัฐในพื้นที่
	3.2 ปรับสภาพพื้นที่หรือขุดลอกตะกอนตามความเหมาะสม บริเวณที่มีการสะสมของสารมลพิษในแหล่งน้ำ	ลำน้ำที่มีตะกอนสะสมอยู่มากส่งผลให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม	อปท.	อบจ.
	3.3 จัดทำแนวกันชนบริเวณฝั่งแม่น้ำ ลำน้ำ คลอง ปากแม่น้ำ คลอง และชายฝั่งทะเล ในลักษณะการเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่ไม่มีจุดแน่นอน (non-point source) รวมทั้งการลดการชะล้างพังทลาย และลดความขุ่นของน้ำที่จะไหลลงสู่แหล่งน้ำ เช่น การปลูกหญ้าแฝก พืชคลุมดิน ป่าชายเลน เป็นต้น	พื้นที่สีเขียวริมฝั่งคลอง ลำน้ำ รวมถึงปากคลอง และชายฝั่งทะเล แบบมีส่วนร่วม เพื่อช่วยลดมลพิษและลดการชะล้างพังทลาย	อปท.	- เครือข่ายประชาชน - ภาคเอกชน - องค์กรพัฒนาเอกชน - ภาครัฐในพื้นที่
4. เสริมสร้างความพร้อมและการมี	4.1 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความสำคัญในการรักษาและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ	ผู้บริหารและสมาชิกของ	สส.	สสภ.16

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
ส่วนร่วมของทุกภาคี	และเส้นทางที่จะไปสู่ความสำเร็จ เพื่อให้คุณภาพน้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤตอยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ให้กับผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการฟื้นฟูคุณภาพน้ำและลดปัญหามลพิษในพื้นที่ของตนเอง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา		
	4.2 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความสำคัญในการรักษาและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ และเส้นทางที่จะไปสู่ความสำเร็จ เพื่อให้คุณภาพน้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤตอยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ ให้กับทุกภาคีพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ ภาคีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีภาครัฐในจังหวัด (ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม ปศุสัตว์ ประมงจังหวัด เกษตร ประชาสัมพันธ์ ฯลฯ) ภาคีภาคเอกชน (ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษหลักๆ) ภาคีนักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ/โรงเรียน/สถาบันการศึกษา/องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคีภาคประชาชน	ทุกภาคีในแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	สส.	สสภ.16
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและการบริการ	5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสะอาด กระบวนการป้องกัน การลดของเสีย และการผลิตที่สะอาด มาใช้ในภาคการผลิตของชุมชน ภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม โดยการจัดถ่ายทอดเทคโนโลยีและจัดทำคู่มือเผยแพร่เทคโนโลยีสะอาด	ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคการผลิตของชุมชน ที่มีปริมาณที่มีความสภปรกสูง	- คพ. - กรมโรงงานอุตสาหกรรม	- อปท.
	5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เครื่องมือการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดและป้องกันมลพิษ เช่น การใช้เกณฑ์ปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม (Best Management Practices, BMPs)	ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม	- กรมส่งเสริมการเกษตร. - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - กรมประมง	- อปท.

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	ควบคู่กับเกณฑ์ปฏิบัติที่ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (Good Manufacturing Management, GMP หรือ Good Agricultural Practice, GAP) ระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (International Organization for Standardization, ISO 14000) การประเมินความเสี่ยง (Hazard Analysis and Critical Control, HACCP) ระบบโซ่อุปสงค์เขียว (Greening Supply Chain)		- กรมปศุสัตว์	
	5.3 ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเกษตรกรรมในการใช้ปุ๋ยชีวภาพและลดการใช้สารเคมีในการเกษตร	เกษตรกรทำนา สวนยางพารา สวนผลไม้ ปลูกผัก	เกษตรจังหวัด พัทลุง และ สงขลา	
6. ลดความสกปรกที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำโดยการจัดการและดำเนินการให้มีการบำบัดน้ำเสียชุมชน	6.1 ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม	- ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนรวมของเทศบาลนครสงขลาและนครหาดใหญ่ - ระบบบำบัดน้ำเสียรวม (Cluster treatment) นำร่อง เทศบาลเมือง สะเตา เทศบาลตำบลปากพะยูน เทศบาลเมืองพัทลุง และ อบต.คลองรี	- คพ - สสภ.16	
	6.2 จัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนในพื้นที่ที่จำเป็น โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ปัญหาของชุมชนและคุณภาพแหล่งน้ำ เพื่อลดปัญหาการเดินระบบและค่าใช้จ่ายในการดูแลตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการควบคุมระบบได้อย่าง			

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	ต่อเนื่อง โดย			
	(1) ศึกษาเหมาะสมเบื้องต้น (pre-feasibility study) ของพื้นที่ที่มีความจำเป็นในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย ในระบบลุ่มน้ำย่อย/ลุ่มน้ำสาขา	- ลุ่มน้ำป่าพะยอม - ลุ่มน้ำคลองท่าแหะ - ลุ่มน้ำคลองท่าชัยด - ลุ่มน้ำคลองป่าบอน - ลุ่มน้ำคลองพรุพ้อ - ลุ่มน้ำริมทะเลสาบสงขลาตอนล่าง	สสภ.16	คพ.
	(2) ศึกษาความเหมาะสม (feasibility study) ในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย สำหรับชุมชนที่มีปริมาณน้ำเสียมากทั้งในเชิงปริมาณและความสกปรก ที่มีการระบายลงสู่แหล่งน้ำ โดยเป็นการบำบัดน้ำเสียที่ปลายท่อ (end of pipe) เป็นแบบ onsite treatment เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเส้นท่อ และมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาน้ำเสียของพื้นที่ เพื่อพิจารณาถึงความจำเป็นในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ที่ดินที่ต้องใช้ในแต่ละระบบ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินระบบและบำรุงรักษา สำหรับเป็นข้อมูลที่จะตัดสินใจในการดำเนินขั้นตอนต่อไป เพื่อการจัดหาที่ดิน ออกแบบรายละเอียด และก่อสร้างต่อไปเป็นลำดับ	- ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา (ทต.ปาดังเบซาร์ ทต.สะเตกา ทต.บ้านพรุ ทต.พะตง ทต.พังงา และ ทต.คอหงส์) - ลุ่มน้ำคาบสมุทรสทิงพระ (ทต.ระโนด ทต.สทิงพระ และ ทต.สิงหนคร) - ลุ่มน้ำคลองนาท่อม (ทต.พัทลุง และ อบต. พญาขัน) - ลุ่มน้ำอื่น (กรณีมีข้อมูลสนับสนุนจาก (1))	อปท.	- ทสจ.สงขลา - ทสจ.พัทลุง - อบจ.สงขลา - อบจ.พัทลุง - สสภ.16
	(3) จัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนในพื้นที่ที่จำเป็น โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ปัญหาของชุมชนและคุณภาพแหล่งน้ำ เพื่อลดปัญหาการเดินระบบและค่าใช้จ่ายในการดูแล ตลอดจนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการควบคุมระบบได้อย่างต่อเนื่อง	พื้นที่ที่ได้มีการศึกษาความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ รวมทั้งได้จัดหาที่ดิน และ ออกแบบ รายละเอียดไว้พร้อมแล้ว	อปท.	- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - สผ.

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
7. เพิ่มสมรรถนะของอปท. ในการจัดการมลพิษในท้องถิ่น	7.1 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สามารถจัดการ กำกับ ดูแล แหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่	อปท. ใน เขต อ.เมือง และ อ.หาดใหญ่ ซึ่งเป็นเขตควบคุมมลพิษ	คพ.	สสภ.16
	7.2 เสริมสร้างความพร้อมให้กับบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการน้ำเสีย และการบริหารจัดการ ให้ครบทุกขั้นตอน เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	อปท. ระดับเทศบาลในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	สส.	สสภ.16
	7.3 พัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความรู้ความเข้าใจ และวิธีการในการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ การดูแลรักษาแหล่งน้ำ และการวางแผนการจัดการเพื่อการบำบัดน้ำเสียชุมชน	อปท.	สส.	สสภ.16
8. ใช้มาตรการทางกฎหมายควบคู่กับมาตรการทางสังคม	8.1 ออกเทศบัญญัติ/ข้อบังคับตำบล ให้มีการบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด (household treatment) สำหรับอาคารบ้านเรือน ที่ก่อสร้างใหม่	อปท.	อปท.	- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น - คพ.
	8.2 ออกข้อบังคับตำบล ให้มีการจัดการน้ำเสีย สำหรับกิจการที่มีน้ำเสียจากการผลิต ซึ่งต้องมีการบำบัดน้ำเสียให้ได้ตามมาตรฐานกำหนดก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม ประกอบการอนุมัติ/อนุญาต	อบต.	อบต.	- สสภ.16 - ทสจ. - สสจ. - ปศุสัตว์จังหวัด - ประมงจังหวัด
	8.3 ติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษตามที่กฎหมายกำหนด และกำกับ ดูแล รวมทั้งบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้มีการรายงานต่อสาธารณะเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการดำเนินการจัดการน้ำเสียของ	โรงงานอุตสาหกรรม	- อุตสาหกรรมจังหวัด - อปท.	

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	แหล่งกักเก็บมลพิษ (public information disclosure)			
	8.4 ควบคุมการอนุญาตการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น กฎหมายโรงงาน กฎหมายชลประทาน กฎหมายกรมขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี และกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้อง และรายงานให้สาธารณชนทราบถึงจุดที่มีการอนุญาตให้มีการระบายน้ำเสีย	- โรงงานอุตสาหกรรม - ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ - การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	อปท.	- ขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีจังหวัด - ชลประทานจังหวัด - อุตสาหกรรมจังหวัด
9. สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการมลพิษ และการจัดการน้ำเสีย	9.1 ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำจากแหล่งต่างๆ และการบำบัดน้ำเสีย	องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการมลพิษ การบำบัดน้ำเสีย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูคุณภาพน้ำลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	มหาวิทยาลัยในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นต้น	สส. และ คพ.
	9.2 ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	สื่อเว็บไซต์	สสภ. 16	
	9.3 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ทุกภาคส่วน	- ภาครัฐ - เอกชน - องค์กรพัฒนาเอกชน - ประชาชน		
10. พัฒนาและวิจัยเพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาของพื้นที่	10.1 วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่	พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	มหาวิทยาลัยในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นต้น	สกว.

กลยุทธ์ที่ 2 : ป้องกันและรักษาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมไม่ให้เสื่อมโทรมลง

ผลผลิต ลำน้ำ/แหล่งน้ำสำคัญในเขตชุมชนของพื้นที่ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำเทพา ลุ่มน้ำนาทวี ลุ่มน้ำปัตตานี ลุ่มน้ำสายบุรี ลุ่มน้ำบางนรา และลุ่มน้ำโก-ลก) ได้รับการดูแลและรักษาคุณภาพน้ำ

ตัวชี้วัด

- (1) ร้อยละ 20 ของเทศบาลในพื้นที่ลุ่มน้ำเป้าหมายมีการสร้างโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทั้งชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ป้องกัน ดูแล และรักษาลำน้ำ/แหล่งน้ำในพื้นที่
- (2) ร้อยละ 20 ของเทศบาลในพื้นที่ลุ่มน้ำเป้าหมายมีเครือข่ายเฝ้าระวังและดูแลรักษาแหล่งน้ำและเครือข่ายมีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อรักษาคุณภาพน้ำ	1.1 ผลักดันให้ตัวชี้วัดคุณภาพแหล่งน้ำ เป็นตัวชี้วัดในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	แผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพัทลุง และสงขลา	- ทสจ.ปัตตานี - ทสจ.ยะลา - ทสจ.นราธิวาส	สสภ.16
	1.2 ปรับปรุงและเพิ่มจุดติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกลุ่มน้ำย่อย สำหรับเป็นตัวชี้วัดหลักในการชี้วัดสถานการณ์และเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในภาพรวมในแต่ละปี	ลุ่มน้ำคลองนาทวี ลุ่มน้ำเทพา และลุ่มน้ำบางนรา	สสภ.16	
	1.3 เพิ่มการตรวจวัดพารามิเตอร์โลหะหนักในทุกจุดเก็บตัวอย่างน้ำของแม่น้ำปัตตานี เนื่องจากมีแนวโน้มของการตรวจพบสารโลหะหนักในปริมาณที่สูงกว่าลุ่มน้ำอื่น เนื่องจากบริเวณพื้นที่ต้นน้ำ เคยผ่านการทำเหมืองดีบุก ซึ่งมีกากแร่ที่มีโลหะหนักปนเปื้อนอยู่	ลุ่มน้ำปัตตานี	สสภ.16	
	1.4 เสริมสร้างให้ อปท. มีศักยภาพในการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเฝ้าระวังและวาง	เทศบาลนครยะลา เทศบาลเมืองปัตตานี และ	สสภ.16	สส.

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	แผนการป้องกันและแก้ไขฟื้นฟู	เทศบาลเมือง นราธิวาส		
2. สร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างครบวงจร	2.1 สร้างโครงการที่ประชาชนทั้งชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ป้องกัน ดูแล และรักษาลำน้ำ/แหล่งน้ำ เช่น เลือกสายน้ำ/ลำน้ำ/แหล่งน้ำที่ไหลผ่านชุมชนและดำเนินการแบบมีส่วนร่วม ในลักษณะครบวงจร โดยใช้นวัตกรรมโครงการเช่น <u>โครงการคลองสวยน้ำใส</u> ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการย่อยต่างๆ ภายใต้โครงการคลองสวยน้ำใส เพื่อเป้าหมายให้คุณภาพน้ำดีอย่างต่อเนื่อง อาทิ สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่มาร่วมดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ด้วยการร่วมวางแผน และกำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัด ร่วมดำเนินงาน และร่วมติดตามผลการดำเนินงาน ในการดำเนินงาน ในขั้นต่อไป ที่ได้ร่วมวางแผน อาทิ การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำของคลองที่ดำเนินการ การปรับปรุงสภาพแหล่งน้ำ โดยการเก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชน้ำ และดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง หรือปรับปรุงสภาพพื้นที่หรือขุดลอกตะกอนตามความเหมาะสม หรือลดกลิ่นด้วยการปรับสภาพน้ำด้วย EM โดยพิจารณาเลือกกิจกรรมดำเนินการตามสภาพปัญหาของพื้นที่ เพื่อให้คลองสะอาด น้ำไม่เหม็น และเกิดการไหลเวียนของน้ำ หรือปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลอง/แหล่งน้ำ โดยเน้นการดำเนินการให้เป็นพื้นที่สีเขียว เพื่อเพิ่มความร่มรื่น และงดงาม และมีประโยชน์ในเชิงนิเวศด้วย ด้วยการสร้างแนวกันชน ปลูกหญ้าแฝก/พืช	เทศบาลที่มีลำน้ำ/ คลองไหลผ่าน ชุมชน	อปท.	- ทสจ. - สสภ.16

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	<p>คลุมดินหรือริมตลิ่ง เพื่อลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่ไม่มีจุดแน่นอน (non-point source) หรือลดความสกปรกที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำ โดย ติดตั้งบ่อกักไขมันและตะแกรงดักเศษอาหารสำหรับชุมชนริมน้ำ หรือจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียแบบ onsite treatment สำหรับจุดที่มีการระบายน้ำเสียมากและมีความสกปรกสูง รวมทั้งการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ตลอดโครงการ</p>			
	<p>2.2 สร้างเครือข่ายประชาชนในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและเฝ้าระวังมลพิษ มีระบบติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังที่ประชาชนเข้าใจง่าย ต้นทุนต่ำ เครือข่ายสามารถติดตามสภาวการณ์ได้ตลอดเวลา เช่น การตรวจวัดค่าออกซิเจนละลายน้ำ เป็นต้น และดำเนินการให้เครือข่ายมีกิจกรรมต่อเนื่อง ในการเฝ้าระวังมลพิษ และดูแลแหล่งน้ำ อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อเป็นกำลังในการร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม</p>	<p>อปท. ในระดับเทศบาลที่มีลำน้ำไหลผ่านชุมชน</p>	<p>อปท.</p>	<p>สสภ.16</p>
	<p>2.3 รณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของลำน้ำ โดยไม่ทิ้งขยะหรือของเสียลงในแหล่งน้ำ</p>	<p>เทศบาลที่มีลำน้ำไหลผ่านชุมชน</p>	<p>เทศบาล</p>	
<p>3. ลดความสกปรกที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำโดยการจัดการและดำเนินการให้มีการบำบัดน้ำเสียชุมชน</p>	<p>3.1 จัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนในพื้นที่ที่จำเป็น โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ปัญหาของชุมชนและคุณภาพแหล่งน้ำ เพื่อลดปัญหาการเดินทางระบบและค่าใช้จ่ายในการดูแลตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการควบคุมระบบได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย สำหรับชุมชนที่มีปริมาณน้ำเสียมากทั้งในเชิงปริมาณและความสกปรก ที่มีการระบายลงสู่แหล่งน้ำ โดยเป็นการบำบัดน้ำเสียที่ปลายท่อ (end</p>	<p>- เทศบาลเมืองนราธิวาส (โดย ทบ ทวน แบบ รายละเอียดเดิม ซึ่งเป็นระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนรวมขนาดใหญ่ให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนด)</p> <p>- เทศบาลสุไหงโก-ลก</p>	<p>เทศบาลเมืองนราธิวาส และเทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก</p>	<p>กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น</p>

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	<p>of pipe) เป็นแบบ onsite treatment เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเส้นท่อ และมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหา น้ำเสียของพื้นที่ เพื่อพิจารณาถึงความจำเป็นในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ที่ดินที่ต้องใช้ในแต่ละระบบ รวมทั้ง ค่าใช้จ่ายในการเดินระบบและ บำรุงรักษา สำหรับเป็นข้อมูลที่จะ ตัดสินใจในการดำเนินขั้นตอนต่อไป เพื่อ การจัดหาที่ดิน ออกแบบรายละเอียด และก่อสร้างต่อไป เป็นลำดับ</p>			

กลยุทธ์ที่ 3 : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและจัดการขยะมูลฝอยของทุกภาคี

ผลผลิต ขยะมูลฝอยในเขตเมือง/เขตชุมชน ได้รับการจัดการดีขึ้น

ตัวชี้วัด

- (1) อัตราการเกิดขยะมูลฝอยในเขตเมืองลดลง
- (2) ร้อยละ 40 ของขยะชุมชนมีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
- (3) ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
1. บริหารจัดการแบบบูรณาการเชิงรุก	1.1 ผลักดันให้ตัวชี้วัดการจัดการขยะมูลฝอย เป็นตัวชี้วัดในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	แผนบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	ทสจ.	สสภ.16
		แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อปท.	ท ี อ ง ถึ น จังหวัด
	1.2 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เพื่อเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการบริหารจัดการ	ทุก อปท. ระดับเทศบาล โดยครอบคลุมอัตราการเกิดขยะปริมาณขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ซึ่งถูกกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล	สสภ.16	- อปท. - ทสจ.
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลดและแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง	2.1 รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และสร้างจิตสำนึก ให้ประชาชนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด (การใช้พลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย) และคัดแยกขยะ (ขยะรีไซเคิล และขยะอินทรีย์) ตั้งแต่ต้นทาง โดยมีแนวคิดว่ายขยะคือทรัพยากร ดังนั้น ต้องรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างรู้ค่า เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	ทุก อปท.	อปท.	- ทสจ. - สสภ.16

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	ที่ดีให้กับสังคม โดยใช้สื่อต่างๆทุกรูปแบบ ต่อเนื่อง เป็นระยะเวลา 5 ปี			
	2.2 สร้างโครงการเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมการลด และแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง อาทิโครงการ ธนาคารขยะในโรงเรียน/ชุมชน แม่บ้านสีเขียว (การใช้ถุงผ้าไปตลาด การใช้ปืนโตใส่อาหารแทนถุงพลาสติก) การแยกขยะอินทรีย์ทำปุ๋ย การหมักน้ำชีวภาพ กองทุนรีไซเคิล ทอดผ้าป่ารีไซเคิล ฯลฯ	ทุก อปท.	อปท.	- ทสจ. - สสภ.16
3. สร้างความตระหนักและจิตสำนึกสาธารณะ	3.1 รณรงค์ และสร้างกระแสในการมีวินัยในเรื่องของการทิ้งขยะ โดยไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาดในพื้นที่สาธารณะ โดยจะต้องเก็บทิ้งในขยะ ผ่านสื่อทุกสื่อ	สื่อทุกช่องทาง	- ภาครัฐ - ภาคเอกชน - องค์กรพัฒนาเอกชน - ชุมชน	
4. เพิ่มสมรรถนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย	4.1 สนับสนุนให้ระบบกำจัดขยะ แบบฝังกลบที่ถูกหลักสุขาภิบาล ซึ่งเป็นศูนย์กำจัดขยะรวมของหลายท้องถิ่น สามารถรองรับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลได้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้การรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อเป็นการยืดอายุการใช้งานของสถานที่ฝังกลบดังกล่าว จึงต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพ ด้วยการส่งเสริมให้เป็นศูนย์บำบัดและกำจัดมูลฝอยแบบผสมผสาน และครบวงจร ทั้งการคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อเพิ่มมูลค่า การหมักปุ๋ยสำหรับขยะอินทรีย์ และการเผาสำหรับขยะทั่วไป และระบบฝังกลบสำหรับขยะที่ไม่สามารถบำบัดได้อีก	ศูนย์กำจัดขยะของ - ทม. พัทลุง - ทน. สงขลา - ทน. หาดใหญ่ - ทม. บ้านพรุ - ทม. สะเดา - ทม. ปัตตานี - ทน. ยะลา - ทม. นราธิวาส	- อปท. ที่ได้ รับมอบหมาย ให้เป็นเจ้า ภาพหลักของ กลุ่ม	- ทสจ. - สสภ.16 -ท้องถิ่นจังหวัด
	4.2 สร้างศูนย์บำบัดและกำจัดมูลฝอยแบบผสมผสาน และครบวงจร ทั้งการคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อเพิ่มมูลค่า การหมักปุ๋ยสำหรับขยะอินทรีย์ และการเผาสำหรับขยะทั่วไป และระบบฝังกลบสำหรับขยะที่ไม่สามารถบำบัดได้อีก ภายใต้การ	กลุ่ม องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น ที่ได้มีการ เห็นชอบร่วมกัน แล้วในแต่ละกลุ่ม (clustering)	- อปท. ที่ได้ รับมอบหมาย ให้เป็นเจ้า ภาพหลักของ กลุ่ม	- ทสจ. - สสภ.16 -ท้องถิ่นจังหวัด

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
	รวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Clustering) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่สถานที่กำจัดขยะที่ถูกละเลย			

กลยุทธ์ที่ 4 : สร้างความพร้อมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน

ผลผลิต มีกลไกการจัดการของเสียอันตรายชุมชน

ตัวชี้วัด

มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนในทุกจังหวัด

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
1. สร้างความพร้อมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน	1.1 จัดตั้งศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชน จังหวัดละ 1 แห่ง เพื่อส่งคืนซากกลับไปยังผู้ประกอบการ หรือ กำจัดให้เหมาะสมต่อไป โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานจากกองทุนภาษีสิ่งแวดล้อมที่เรียกเก็บจากผู้ประกอบการมาอุดหนุน	จังหวัด พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส	อบจ.	อปท.
	1.2 ให้ อปท. เป็นเครือข่ายในการรวบรวมเก็บซากของเสียอันตรายชุมชน เพื่อส่งต่อไปยังศูนย์รวบรวมในจังหวัด	อปท.	อบจ.	อบจ.
	1.3 สนับสนุนให้ระบบกำจัดขยะติดเชื้อที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นศูนย์รับบริการขยะติดเชื้อของหลาย อปท. รวมทั้งรับบริการโดยตรงจากโรงพยาบาล	- ระบบเตาเผาขยะติดเชื้อเทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลนครยะลา	ทน.หาดใหญ่ และ ทน.ยะลา	

กลยุทธ์ที่ 5 : ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรักษาคุณภาพอากาศและระดับเสียงให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ผลผลิต การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรักษาคุณภาพอากาศและระดับเสียง

ตัวชี้วัด

- (1) มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศและระดับเสียงในเขตควบคุมมลพิษ เพื่อการเฝ้าระวังและป้องกัน ต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (2) มีระบบฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ
- (3) มีกิจกรรมในการรณรงค์และให้ความรู้เพื่อลดการเผาในที่โล่ง

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
1. เฝ้าระวังและป้องกัน	1.1 มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศและระดับเสียง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินสถานการณ์และสนับสนุนการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง และรายงานผลให้ประชาชนได้รับทราบ	เขตควบคุมมลพิษ อ. เมือง และ อ. หาดใหญ่ จ.สงขลา	-ทน. หาดใหญ่ - ทน.สงขลา	- คพ. - สสภ.16
	1.2 จัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศในพื้นที่	พื้นที่ 5 จังหวัด	สสภ.16	คพ.
	1.3 แจ้งเตือนภัยและสถานการณ์หมอกควันข้ามแดนที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อการป้องกันและมีความเข้าใจไม่ตระหนกตกใจเกินเหตุ	เมื่อเกิดปัญหาหมอกควัน	คพ.	สสภ.16
2. ลดปัญหาหมอกพิษทางอากาศ	2.1 กำกับดูแล โรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนในวงกว้าง ให้มีการจัดการเพื่อลดปัญหาเรื่องกลิ่น	โรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง กับยางพารา แปร รูปสัตว์น้ำ และ ปลาป่น เป็นต้น	อุตสาหกรรมจังหวัด	
	2.2 เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมการเผาในที่โล่งของภาคเกษตรกรรมและชุมชนหนาแน่น และส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่ลดการเผาเพื่อลดผลกระทบที่มีต่อคุณภาพดินและมลพิษทางอากาศ	พื้นที่เกษตรกรรมและในเขตชุมชนเมือง	- เกษตรจังหวัด - อบท.	คพ.

กลยุทธ์ที่ 6 : สร้างความตระหนักและจิตสำนึกสาธารณะในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ผลผลิต การรณรงค์สร้างจิตสำนึกสาธารณะในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม

ตัวชี้วัด

ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่สนับสนุนการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม อย่างมีนัยสำคัญ

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
1 . สร้างความตระหนักและจิตสำนึกสาธารณะ	1.1 รณรงค์ และสร้างกระแสในการมีวินัย ในเรื่องของการทิ้งขยะ โดยไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาดในพื้นที่สาธารณะ โดยจะต้องเก็บทิ้งในขยะ ผ่านสื่อทุกสื่อ	ประชาชนทั่วไป	อปท.	- ภาครัฐ - ภาคเอกชน - องค์กรพัฒนาเอกชน - ชุมชน
	1.2 รณรงค์ และสร้างกระแส ผ่านสื่อทุกรูปแบบ ให้ประชาชน ชุมชน วัด โรงเรียน มีความสนใจ มีความรู้และให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม หรือการเน้นประเด็นผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมต่อสุขภาพ เป็นต้นในรูปแบบนวัตกรรม โครงการ เช่น (1) โครงการรากลูก รักษ์รถ (2) โครงการแม่บ้านสีเขียว (ลดการใช้ถุงพลาสติก การใช้ถุงผ้า การใช้ปิ่นโต บริโภคผักปลอดสารพิษ คัดแยกขยะ การใช้สินค้าบริการที่ไม่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม) (3) โครงการลดการเผาขยะ กิ่งไม้ ใบไม้ และเศษวัสดุเหลือใช้ (4) โครงการรณรงค์ใช้จักรยานในชุมชน (5) โครงการเกี่ยวกับการประหยัดการใช้น้ำ การประหยัดพลังงาน เป็นต้น	-ประชาชนทั่วไป - ชุมชน - วัด - โรงเรียน	อปท.	- ภาครัฐ - ภาคเอกชน - องค์กรพัฒนาเอกชน - ชุมชน

กลยุทธ์ที่ 7 : พัฒนากลไกการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

ผลผลิต เกิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัด

ทุกจังหวัดมีการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

มาตรการ	แนวทางการปฏิบัติ	พื้นที่/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
			หน่วยหลัก	หน่วยสนับสนุน
1. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม	1.1 ให้ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันการศึกษา ภาคชุมชน/ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะทำงาน ในการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด รวมทั้งการติดตาม และประเมินผล	แผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	ทสจ.	สสภ.16
	1.2 จัดทำฐานข้อมูล (Baseline) ของตัวชี้วัดหลักเพื่อใช้ในการประสานผลักดัน ทำความเข้าใจ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับ และภาคส่วนต่างๆ ได้รับรู้สถานการณ์ และการวางแผนดำเนินงาน อีกทั้งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงาน	ฐานข้อมูลตัวชี้วัดหลักของการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่	ทสจ. และอปท.	สสภ.16

บัญชีอักษรย่อชื่อหน่วยงาน

คำย่อ	ชื่อหน่วยงาน
คพ.	กรมควบคุมมลพิษ
ทต.	เทศบาลตำบล
ทน.	เทศบาลนคร
ทม.	เทศบาลเมือง
ทสจ.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ในที่นี้ จะหมายถึงจังหวัด พัทลุง สงขลา ปัตตานี และยะลา)
สกว.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
สผ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สส.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สสจ.	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
สสภ.16	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกระดับ ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

5

การนำแผนสู่การปฏิบัติ

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2550 – 2554 จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดและเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องมีการประสานเพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ มีขั้นตอนและกระบวนการที่สำคัญดังนี้

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติ ให้แก่จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการนำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2550 – 2554 ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเครื่องมือที่สำคัญในการแปลงแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคไปสู่การปฏิบัติ คือแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด และผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์จังหวัด รวมทั้งนำไปสู่แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ผลักดันตัวชี้วัดในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นตัวชี้วัดในแผนยุทธศาสตร์จังหวัด และแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัดหลักสำหรับการประเมินผลของหน่วยงานในระดับปฏิบัติการ

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

สาระสำคัญของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. 2550 - 2554

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 - 2554 เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 35 ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบต่อแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 - 2554 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2549 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2550 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 124 ตอนที่ พิเศษ 24 ง วันที่ 1 มีนาคม 2550 แล้ว โดยแผนดังกล่าว เป็นแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่จะใช้เป็นกรอบชี้้นำให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน องค์กรชุมชน ประชาชน และทุกภาคีการพัฒนาต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใน 5 ปี ข้างหน้า ซึ่งสาระสำคัญโดยสรุปมีดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 - 2554 เป็นแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 35 - 36 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อให้เกิดการแปลงนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 - 2559 ไปสู่การปฏิบัติโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นใช้เป็นกรอบในการแปลงไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งเป็นกรอบในการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค และแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ตลอดจนเป็นแนวทางการปฏิบัติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

การจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 - 2554 นอกจากใช้กรอบและทิศทางในการพัฒนาในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด (Framework) และประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) แล้ว ยังได้นำนโยบายระดับชาติ แผนการบริหารราชการ

แผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 และยุทธศาสตร์กระทรวงด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาประกอบการร่างแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 เพื่อให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกรอบและทิศทางการพัฒนาของประเทศ รวมทั้งยังคงยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อเนื่องจากกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545 – 2549 โดยในกระบวนการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 มีจุดเด่นที่สำคัญคือ ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้กระบวนการยกร่างแผนฯ ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ในทุกขั้นตอน และให้ทุกภาคส่วนและทุกภาคของประเทศแสดงความคิดเห็นในเวทีสิ่งแวดล้อมที่จัดขึ้นตามประเด็นสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ จำนวน 42 ครั้ง การประชุมสัมมนาแสดงความคิดเห็นระดับพื้นที่ในระดับกลุ่มจังหวัดทั้ง 19 กลุ่ม การสัมมนาระดับภูมิภาค 4 ภูมิภาค และการสัมมนาระดับชาติ 2 ครั้ง รวมจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้นประมาณ 5,500 คน ตลอดจนมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Website) เพื่อให้ร่วมเสนอความคิดเห็น ทั้งนี้ เพื่อนำผลความคิดเห็นจากกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ มาศึกษาวิเคราะห์เชิงลึกร่วมกับทุกภาคีการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้ได้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 ที่เป็นนโยบายสาธารณะ และสามารถถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมต่อไป

2. กรอบแนวคิด

แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะ 5 ปีนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นความสมดุล ความพอประมาณ และความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นไปตามกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ซึ่งเน้นเรื่อง การสร้างสังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน บนรากฐานการพัฒนาของความสมดุลใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยังคงความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อเนื่องจากกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545 – 2549 และใช้แนวทางการจัดการแบบบูรณาการที่สอดคล้องตามระบบนิเวศ (Ecological Approach) ของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งผสมผสานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3. วิสัยทัศน์

“ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้ค่า รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่สังคม”

4. พันธกิจ

สงวน อนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้ค่า โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคี และบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ ตลอดจนเฝ้าระวังและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง

5. วัตถุประสงค์

5.1 สร้างความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับการสงวนอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ เพื่อการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

5.2 เพิ่มขีดความสามารถของทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น องค์กรพัฒนา เอกชน ธุรกิจเอกชน ชุมชน และประชาชน ให้มีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

6. เป้าหมาย

6.1 รักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณสมบัติทางระบบนิเวศ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย

- 1) อนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ (ป่าบกและป่าชายเลน) ไม่ให้ลดลง และควรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ใน 5 ปี
- 2) ป้องกันและลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะด้านการคุ้มครองสัตว์ป่า และการป้องกันการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งมีศูนย์ข้อมูลระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- 3) แก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินให้เกษตรกรยากจนไม่น้อยกว่า 700,000 ราย และฟื้นฟูคุณภาพดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี
- 4) มีการจัดการทรัพยากรน้ำในเชิงบูรณาการแบบเป็นระบบลุ่มน้ำใน 25 ลุ่มน้ำ โดยเน้นการจัดการด้านอุปสงค์เป็นสำคัญ รวมทั้งทำให้ทุกหมู่บ้านมีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการอุปโภคและบริโภค
- 5) มีการจัดการป้องกันและบรรเทาภัยในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ พื้นที่เสี่ยงภัยหรือธรณีพิบัติภัย
- 6) มีการจัดการทรัพยากรประมง และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความสมบูรณ์ขึ้นในทุกจังหวัดชายทะเล

6.2 รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดย

- 1) รักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินอย่างน้อยร้อยละ 85 และแหล่งน้ำทะเลชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 97 ให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป
- 2) รักษาคุณภาพอากาศให้มีดัชนีคุณภาพอากาศรายวันอยู่ในเกณฑ์ดีถึงปานกลางไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
- 3) ลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชนโดยเฉลี่ยให้ไม่เกิน 1 กิโลกรัม/คน/วัน มีการนำขยะมูลฝอยชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างถูกสุขลักษณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น
- 4) ของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมดทั่วประเทศได้รับการคัดแยกเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 มีศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในภูมิภาคอย่างน้อยภูมิภาคละ 1 แห่ง และมีการจัดการกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของปริมาณกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมด
- 5) การใช้สารเคมีอันตรายที่มีความเสี่ยงสูงในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมลดลง ไม่น้อยกว่า 500 ชนิด
- 6) มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย
- 7) จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม มีการป้องกันพื้นที่และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของกลุ่มเป้าหมาย

6.3 ปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ ของประเทศ ภายใต้กรอบการดำเนินการตามพันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) มีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบการดำเนินงาน ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) มีกฎหมายด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ และกฎหมายการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ

7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะ 5 ปี ข้างหน้า จะสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านกระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ นั้น มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors) ดังนี้

1) **ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคและการดำรงชีวิตของประชาชน** ให้ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาแนวทาง ควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนทุกระดับ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุด

2) **ผลักดันให้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ขยะติดเชื้อ และขยะอันตรายชุมชนแบบครบวงจร เป็นวาระแห่งชาติ** โดยให้มีการจัดทำแผนงาน งบประมาณเชิงบูรณาการต่อเนื่องในระยะ 5 ปี เพื่อให้การจัดการในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อร่วมกันดำเนินการให้ครอบคลุมทั้งในด้านการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการ โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ กฎหมาย และสังคมร่วมกัน

3) **เพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และการแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรค โดยในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับท้องถิ่นควรมีการกำหนดสัดส่วนงบประมาณขั้นต่ำเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และให้มีการจัดทำรายงานตัวชี้วัดสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัด และท้องถิ่น

4) **สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยมีการสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Communication) ที่ใช้องค์ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเป็นแกนหลัก รวมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกัน และมีการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ (Knowledge Management) นอกจากนี้ ยังต้องสร้างฐานพลังประชาชน (Empowerment) ให้ชุมชนในพื้นที่และเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญในการป้องกัน เฝ้าระวัง และติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

5) **ลดผลกระทบอันเนื่องมาจากข้อขัดแย้งเชิงนโยบายของรัฐ** โดยเฉพาะนโยบายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่นการส่งเสริมการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในเชิงพาณิชย์ การปลูกยางพาราในพื้นที่ป่า การจัดสรรที่ดินทำกินให้กับ

ประชาชน การส่งเสริมการค้า และการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นต้น ดังนั้น จึงควรมีการวิเคราะห์ ประเมินผลกระทบของนโยบาย ผลได้ ผลเสียที่เป็นภาพรวมของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. หลักการจัดการ กลยุทธ์หลักและเครื่องมือในการขับเคลื่อน และแนวทางการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระยะ 5 ปีข้างหน้า ที่จะใช้ เป็นกรอบชี้แนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการจัดการ มีหลักการจัดการ กลยุทธ์ เครื่องมือในการขับเคลื่อน และแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมราย สาขา ที่สำคัญดังนี้

8.1 หลักการจัดการ (Principle)

1) “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluters Pay Principle : PPP) เป็นหลักการ ของความรับผิดชอบที่ให้ผู้ก่อมลพิษไม่ผลักภาระในการกำจัดมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมของตนไปสู่ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และผลักดันให้มีการใช้เครื่องมือทาง เศรษฐศาสตร์มาช่วยสนับสนุนการจัดการให้มากขึ้น

2) “ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ-เอกชน” (Public – Private Partnership) เป็น หลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบ และควรนำมาใช้ควบคู่กับหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย เพื่อ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

3) “การระวังไว้ก่อน” (Precautionary Principle) เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่ เน้นในหลักการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า มีการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบาง โดยให้มีการคุ้มครอง รวมทั้งมีการประเมิน สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ในขั้นการกำหนด นโยบาย ตลอดจนมีการสร้างเครื่องมือและพัฒนากลไกการวางแผนในเชิงป้องกันในกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับสารอันตรายที่อาจรั่วไหลลงสู่สิ่งแวดล้อม

4) “การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ” (Public Disclosure) เป็นหลักการที่ใช้ กระบวนการทางสังคมมาสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนและเอกชนหรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล เฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างแรงกดดันทางสังคมให้กับผู้ที่สร้างความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

5) “ผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย” (Beneficiaries Pay Principle) เป็นหลักการที่ต้องนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นในอนาคต มีการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้เพื่อช่วยสนับสนุนในการสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน

โดยสรุป หลักการทั้ง 5 ดังกล่าวข้างต้น เป็นการสร้างสมดุลของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน ทั้งมิติของความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ มิติของประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้ประโยชน์และมิติของการรักษาระบบนิเวศและคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยในกระบวนการดำเนินงานให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และคำนึงถึงผลได้ของประชาชนโดยรวม และประเทศชาติ เป็นหัวใจหลัก

8.2 กลยุทธ์หลักและเครื่องมือในการขับเคลื่อนกลยุทธ์

1) กลยุทธ์หลัก แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์หลัก คือ

- กลยุทธ์ที่ 1** ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาาร่วมกันของภาคีต่างๆ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กลยุทธ์ที่ 2** การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี
- กลยุทธ์ที่ 3** การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กลยุทธ์ที่ 4** ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมเพื่อลดความยากจน
- กลยุทธ์ที่ 5** ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
- กลยุทธ์ที่ 6** กำกับ ดูแล และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน

2) เครื่องมือในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ทั้ง 6 กลยุทธ์หลักนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารจัดการที่ควรนำมาใช้ร่วมกันโดยแบ่งได้ 4 กลุ่มหลัก ดังนี้

2.1) เครื่องมือกำกับควบคุม ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน เทศบัญญัติ และข้อบังคับท้องถิ่น

2.2) เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าภาคหลวง การประกันความรับผิดชอบ ตลาดซื้อ – ขายสิทธิในการใช้ประโยชน์ ระบบการมัดจำ – คืนเงิน และมาตรการการเงิน การคลัง

2.3) เครื่องมือทางสังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ การสร้างแรงกดดันทางสังคม การสร้างความตระหนัก การให้รางวัล และการยกย่องเชิดชู

2.4) เครื่องมือสนับสนุน ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ การจัดการองค์ความรู้ การสร้างช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการปรับโครงสร้างองค์กร การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย

8.3 แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา

1) **ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า** หยุดยั้งการบุกรุกทำลายป่า เร่งรัดฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรม แก้ไขปัญหาการซ้อนทับกันระหว่างพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ทำกินของราษฎร ปรับปรุงกฎหมาย รวมทั้งปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานของรัฐใหม่ โดยให้ประชาชน ชุมชน และเอกชนมีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการปลูกป่าและการเฝ้าระวังการบุกรุกทำลายป่า

2) **ความหลากหลายทางชีวภาพ** เร่งรัดการจัดทำฐานข้อมูล รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเชิงพาณิชย์ คัดกรองแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมิให้ถูกทำลายไป ออกกฎหมายและระเบียบในเรื่องการเข้าถึง และการแบ่งปันผลประโยชน์ ตลอดจนในเรื่องความปลอดภัยทางชีวภาพ

3) **ทรัพยากรดินและที่ดิน** เร่งรัดการจัดทำระบบข้อมูลที่ดินให้ถูกต้องสมบูรณ์ ทั้งที่ดินของรัฐและเอกชน จัดทำนโยบายด้านการกระจายการถือครองที่ดินให้เป็นรูปธรรม ซึ่งรวมถึง การปรับปรุงกฎหมาย การใช้มาตรการทางภาษี และการจัดตั้งองค์กรกลาง นอกจากนี้ ควรมีการฟื้นฟูคุณภาพดิน โดยเร่งแก้ไขปัญหามลพิษทางกายภาพของดิน รวมทั้งให้ความรู้แก่เกษตรกรในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และลดการเผาซากตอซัง ตลอดจนป้องกันการแพร่กระจายของดินเค็ม

4) ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรพลังงาน สร้างทางเลือกของการพัฒนาและวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศในระยะยาว กำหนดมาตรการด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างรัฐและผู้ได้รับสัมปทาน และการควบคุมการรั่วไหลของมลพิษโดยทันที สร้างกระบวนการป้องกันปัญหาและหลักประกันที่สามารถช่วยรองรับและเยียวยาปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อการทำเหมืองยุติลงแล้ว ส่วนด้านพลังงาน เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน รมรณรงค์ให้ผู้บริโภคใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า รวมทั้งเพิ่มการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

5) ทรัพยากรประมง และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กลับสู่สภาพสมดุลทางธรรมชาติ วางระบบเตือนภัยล่วงหน้า ลดผลกระทบของการกัดเซาะชายฝั่ง กำหนดกติกาในด้านการจับสัตว์น้ำและการใช้เครื่องมือประมง และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำทะเลและชายฝั่ง

6) ทรัพยากรน้ำ วางแผนการจัดการลุ่มน้ำทั้งลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขาโดยให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม และมีการพิจารณาถึงศักยภาพของปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่และการใช้น้ำผิวดินร่วมกับน้ำใต้ดินแบบผสมผสาน เน้นการจัดการด้านอุปสงค์ (Demand Side Management) สร้างจิตสำนึกในการใช้น้ำอย่างคุ้มค่าให้กับประชาชน กำหนดผังการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยคำนึงถึงการจัดการน้ำเสียและพื้นที่ที่น้ำท่วมถึง (Floodplain) ตลอดจนวางแผนการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในระยะยาวอย่างเป็นระบบ จัดทำกติกาในการจัดสรรน้ำอย่างเป็นธรรม รับรองสิทธิของชุมชน เเร่งรัดการออกกฎหมายทรัพยากรน้ำ และเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ

7) การจัดการมลพิษ เน้นการป้องกันมลพิษ ณ แหล่งกำเนิดมลพิษ เพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่สะอาด (Cleaner Production) ตลอดจนกระบวนการ นอกจากนี้ ให้ความสำคัญต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจร โดยให้มีการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการ (Clustering) มีการจัดการขยะติดเชื้อ และขยะอันตรายชุมชนอย่างถูกวิธี และให้นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และให้รัฐเป็นผู้นำในการใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

8) การจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ให้ความสำคัญต่อการวางผังเมือง เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และเครือข่ายเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และการระดมทุนระดับท้องถิ่น

9) พันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เร่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการเจรจาภายใต้

อนุสัญญาฉบับต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนักวิชาการที่มีความรู้ มีโอกาสเข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของการดำเนินงานตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศให้มากขึ้น

8.4 มาตรการและแนวทางการปฏิบัติ ภายใต้ 6 กลยุทธ์หลัก ตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 มีมาตรการที่สำคัญดังนี้

1) กลยุทธ์ที่ 1 มาตรการที่สำคัญได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนและภาคีที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการ การสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงเพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างองค์กรของรัฐและภาคีอื่น ๆ และเพื่อการถ่ายเทภูมิปัญญา การสร้างกระแสด้านสิ่งแวดล้อม โดยให้ความรู้ที่เน้นผลกระทบต่อสุขภาพ ต่อการดำรงชีพและเป็นฐานประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน การสร้างฐานพลังประชาชนและเครือข่ายเฝ้าระวังและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ และการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ

2) กลยุทธ์ที่ 2 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างฐานข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการและขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐ การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ลดความซ้ำซ้อน และการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

3) กลยุทธ์ที่ 3 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) การสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมาย และการส่งเสริมการลงทุนและการจัดการร่วมกัน

4) กลยุทธ์ที่ 4 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการที่สมประโยชน์ (Win-Win) การเสริมพลังประชาชน (Empowerment) และหลักการผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย

5) กลยุทธ์ที่ 5 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายของการผลิตที่สอดคล้องกับสมดุลธรรมชาติ และเพิ่มการวิจัยและพัฒนา (R&D)

6) กลยุทธ์ที่ 6 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การกำกับ ดูแลให้เป็นไปตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย หลักผู้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย และมาตรการทางสังคม เช่น การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ และการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

9. การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม ประเมินผล

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดผลสัมฤทธิ์ของแผนฯ ตามตัวชี้วัดและเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล จำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขและกระบวนการประสานเพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ดังนี้

9.1 สร้างความเข้าใจในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 และสนับสนุนบทบาทภาคีในระดับต่าง ๆ ได้แก่

1) **ระดับส่วนกลาง** หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น เพื่อให้มีการทำงานแบบบูรณาการโดยนำแผนฯ ไปกำหนดเป็นกรอบแผนของหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการนำแผนฯ ไปแปลงสู่การปฏิบัติ

2) **ระดับภาค** ได้แก่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) ให้นำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 ไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาคโดยให้ความสำคัญกับประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงของระบบนิเวศและที่มีพื้นที่คาบเกี่ยวหลายจังหวัด เช่น การจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำ พื้นที่ป่าไม้ และการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง เป็นต้น

3) **ระดับจังหวัด** ได้แก่ ผู้บริหารของจังหวัด ตั้งแต่ระดับรองผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นไปและให้ความสำคัญต่อจังหวัดที่มีการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และพื้นที่ที่กำหนดเป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อให้มีการนำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 ไปแปลงเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ต่อไป

4) **ระดับท้องถิ่น** ได้แก่ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน และเอกชน ให้มีการนำมาตรการและแนวทางการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 ไปพิจารณาปรับใช้ตามความเหมาะสมของสภาพปัญหาและพื้นที่ โดยจะต้องมีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของแต่ละพื้นที่ก่อน และกำหนดเป็นโครงการและกิจกรรม เพื่อบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน

9.2 เสริมสร้างศักยภาพให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ โดย

1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.)

และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการแปลงแผนฯ และมีความพร้อมในการจัดเตรียมและวิเคราะห์โครงการได้

2) จังหวัดสนับสนุนให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด และได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ รวมทั้งการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

3) จังหวัดและท้องถิ่นมีการจัดทำรายงานตัวชี้วัดสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดและท้องถิ่น เพื่อรายงานต่อรัฐบาลและใช้ประกอบการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณของจังหวัดและท้องถิ่นในแต่ละปี

9.3 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และการติดตาม ประเมินผล เพื่อให้กระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) สนับสนุนทุกภาคส่วนให้มีการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อเป้าหมายของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 โดยเสริมสร้างศักยภาพผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง และจัดทำคู่มือในการแปลงแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 ไปสู่การปฏิบัติ

2) เผยแพร่ข้อมูลและสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนรับทราบ และสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) ศึกษาและประเมินผลกระทบของนโยบายรัฐบาล และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัดที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการอ้างอิง และใช้ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติของจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

4) สร้างระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการตามแผน โดยมีการประเมินผลตามเป้าหมายของแผนในระยะครึ่งแผนฯ และติดตาม ประเมินผลตัวชี้วัดรายกลยุทธของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขาทุกปี เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ภาคผนวก 2

สาระสำคัญของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก

ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก ในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 คือ จังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีสาระสำคัญ เพื่อกำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
สภาพแวดล้อมภายใน	<ol style="list-style-type: none">ปัญหามลพิษ และคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังอยู่ในเกณฑ์ดีและพอใช้ เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ภาคชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชน บทบาทด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็งมีสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ที่มีการเรียนการสอน และการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ตั้งอยู่เกือบทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดนราธิวาส)มีฐานข้อมูล (baseline) ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่บ่งชี้สถานการณ์ได้ชุมชนเมืองระดับเทศบาลนคร และเทศบาลเมืองมีความพร้อมของระบบการกำจัดขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาล และสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีความพร้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ด้วย	<ol style="list-style-type: none">พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษมาก และคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมากเป็นส่วนใหญ่ประชาชนมีความตระหนักและจิตสำนึกสาธารณะในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือการจัดการสิ่งแวดล้อมในเรื่องใกล้ตัวหรือในครัวเรือนน้อยขาดการประสานงาน บูรณาการการแก้ไขปัญหา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วม ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญในด้านการสร้างสาธารณูปโภค มากกว่าการบริหารจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมประชาชนให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหามลพิษ ในลำดับท้ายๆบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขีดความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมในวงจำกัดขาดความพร้อมของประชาชนทั้งด้านองค์ความรู้ และบทบาทที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และองค์ความรู้ ของ อปท. มีจำกัด

สภาพแวดล้อมภายใน	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
		<p>9. ขาดระบบการจัดทำฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการปรับข้อมูลให้ทันสมัย เพื่อเอื้อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม</p> <p>10. องค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด มีหลายหน่วยงานและต่างมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการ ทั้งที่เป็นภารกิจหลักและภารกิจรอง จึงทำให้เกิดช่องว่างในการดำเนินงานและทำให้การบริหารจัดการในภาพรวมของจังหวัดเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ</p> <p>11. ระบบ กระบวนการ และกลไกการประสานการจัดการ การกำกับดูแล ติดตามตรวจสอบและประเมินผลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการจากส่วนกลาง โดยขาดการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะจากชุมชนและท้องถิ่น จึงทำให้การดำเนินงานยังไม่สัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติ</p> <p>12. การบังคับใช้กฎหมายมีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำตามนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบ บางหน่วยงานทำหน้าที่ทั้งในด้านการส่งเสริมและควบคุม ทำให้ขาดการตรวจสอบและถ่วงดุล</p> <p>13. ขาดความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>14. การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นของสาธารณะให้ยั่งยืนยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร</p>

สภาพแวดล้อมภายนอก	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
	<ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายของรัฐสนับสนุนการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นลุ่มน้ำวิกฤต 2. พ.ร.บ. กระจายอำนาจ เอื้อในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับปัญหาเป็นผู้รับผิดชอบ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น 3. กระแสการมีส่วนร่วมของประชาชน นับตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ได้เอื้อให้ประชาชนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม 4. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน เช่น ภาวะโลกร้อน ก่อให้เกิดความตระหนักของประชาชนมากขึ้น 5. ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมในการค้าระหว่างประเทศ เช่น ความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง และการจัดการสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้า 6. ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสาร เป็นไปได้ง่าย รวดเร็ว และไม่จำกัดเวลา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเหตุการณ์ก่อการร้ายและการทำร้ายเจ้าหน้าที่และประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้อยู่เนืองๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม 2. มีผลกระทบจากหมอกควันข้ามแดนจากประเทศอินโดนีเซียเกือบทุกปี 3. ความสะดวกสบาย ส่งผลทำให้มีการใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์มากมาย รวมทั้งสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็นอันตรายและกำจัดได้ยาก

ภาคผนวก 3

ตัวชี้วัด และคำอธิบายตัวชี้วัด ภายใต้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2550 – 2554

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
1. คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต (พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา) มีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 (baseline ร้อยละ 41)	<p>- แหล่งน้ำผิวดิน ในที่นี้ หมายถึง จุดติดตามตรวจวัดคุณภาพน้ำในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา จำนวน 15 จุด ที่มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง ปีละ 3 ครั้ง</p> <p>- ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่ใช้ประกอบการพิจารณาเกณฑ์คุณภาพน้ำ ในชั้นต้น พิจารณาจากค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และค่าความสกปรก (BOD) เป็นหลักก่อน</p> <p>- เกณฑ์คุณภาพน้ำ หมายถึง ระดับการแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ซึ่งจัดแบ่งให้สามารถสื่อสารเข้าใจได้ตรงกันเป็น 4 ระดับ คือ ดี พอใช้ เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก โดยในแต่ละเกณฑ์จะมี DO และ BOD อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 2 ค่า ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">- เกณฑ์ดี มีค่า DO ไม่น้อยกว่า 6 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า BOD ไม่มากกว่า 1.5 มิลลิกรัม/ลิตร- เกณฑ์พอใช้ มีค่า DO ไม่น้อยกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า BOD ไม่มากกว่า 2 มิลลิกรัม/ลิตร- เกณฑ์เสื่อมโทรม มีค่า DO ไม่น้อยกว่า 2 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า BOD ไม่มากกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร- เกณฑ์เสื่อมโทรมมาก มีค่า DO น้อยกว่า 2 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า BOD มากกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร <p>- สัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 50</p>

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
	<p>หมายถึง สัดส่วนของจำนวนข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป (รวมเกณฑ์ดีด้วย) เทียบกับจำนวนข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทั้งหมด</p>
<p>2. คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่ลุ่มน้ำอื่นในภาค (ลุ่มน้ำเทพา ลุ่มน้ำนาทวี ลุ่มน้ำปัตตานี ลุ่มน้ำสายบุรี ลุ่มน้ำบางนรา และลุ่มน้ำโก-ลก) มีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 (baseline ร้อยละ 60-100)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แหล่งน้ำผิวดิน ในที่นี้ หมายถึง จุดติดตามตรวจวัดคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเป้าหมาย ที่มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง ปีละ 3 ครั้ง - ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่ใช้ประกอบการพิจารณาเกณฑ์คุณภาพน้ำ ในชั้นต้น พิจารณาจากค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และค่าความสกปรก (BOD) เป็นหลักก่อน - เกณฑ์คุณภาพน้ำ หมายถึง ระดับการแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ซึ่งจัดแบ่งให้สามารถสื่อสารเข้าใจได้ตรงกันเป็น 4 ระดับ คือ ดี พอใช้ เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก โดยในแต่ละเกณฑ์จะมี DO และ BOD อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 2 ค่า ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ดี มีค่า DO ไม่น้อยกว่า 6 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า BOD ไม่มากกว่า 1.5 มิลลิกรัม/ลิตร - เกณฑ์พอใช้ มีค่า DO ไม่น้อยกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า BOD ไม่มากกว่า 2 มิลลิกรัม/ลิตร - เกณฑ์เสื่อมโทรม มีค่า DO ไม่น้อยกว่า 2 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า BOD ไม่มากกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร - เกณฑ์เสื่อมโทรมมาก มีค่า DO น้อยกว่า 2 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า BOD มากกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร - สัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 หมายถึง สัดส่วนของจำนวนข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป (รวมเกณฑ์ดีด้วย) เทียบกับจำนวนข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทั้งหมด ในแต่ละลุ่มน้ำ
<p>3. รักษาระดับคุณภาพอากาศในพื้นที่ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไม่ให้เสื่อมโทรมลง (Baseline คุณภาพอากาศอยู่ในระดับดี และระดับเสี่ยงไม่</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพอากาศ ในที่นี้ หมายถึง ดัชนีคุณภาพอากาศรายวัน ซึ่งมีค่าตัวเลขตั้งแต่ 0 ถึงมากกว่า 300 ที่ได้จากการคำนวณค่าสูงสุดของสารมลพิษทางอากาศ 5 พารามิเตอร์ จากสถานีตรวจวัดเป็นรายวัน ทั้งนี้ ดัชนีคุณภาพอากาศที่คำนวณได้จากสารมลพิษทางอากาศใดมีค่าสูงสุด จะใช้เป็นดัชนีคุณภาพอากาศของวันนั้น โดยแบ่งเป็น <ul style="list-style-type: none"> - ค่าระหว่าง 0 ถึง 50 ระดับดี

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
เกิน 70 เดซิเบล)	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าระหว่าง 51 ถึง 100 ระดับปานกลาง - ค่าระหว่าง 101 ถึง 200 มีผลกระทบต่อสุขภาพ - ค่าระหว่าง 201 ถึง 300 มีผลกระทบต่อสุขภาพมาก - ค่ามากกว่า 300 อันตราย - คุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไม่ให้เสื่อมโทรมลง หมายถึง คุณภาพอากาศในพื้นที่ จากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ในระยะที่ผ่านมา อยู่ในระดับดี จึงต้องรักษาเพื่อไม่ให้คุณภาพอากาศแย่งหรือเสื่อมโทรมลงจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่ภาค หมายถึง สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอย่างต่อเนื่องของกรมควบคุมมลพิษ จำนวน 3 สถานี ใน 3 จังหวัด คือ สงขลา (อ.หาดใหญ่) ยะลา (อ.เมือง) และ นราธิวาส (อ.เมือง) ที่มีการตรวจวัดสารมลพิษทางอากาศ 5 พารามิเตอร์ ได้แก่ 1) ก๊าซโอโซนเฉลี่ย 1 ชั่วโมง 2) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์เฉลี่ย 1 ชั่วโมง 3) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์เฉลี่ย 8 ชั่วโมง 4) ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เฉลี่ย 24 ชั่วโมง และ 5) ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน เฉลี่ย 24 ชั่วโมง
4. ควบคุมระดับเสียงในชุมชนเมือง พื้นที่บริเวณริมถนน ที่มีระดับเสียงเกินมาตรฐาน โดยให้จำนวนวันอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างน้อยร้อยละ 80 (Baseline ร้อยละ 78)	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับเสียง หมายถึง ค่าระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) 24 ชั่วโมง - เกณฑ์มาตรฐาน หมายถึง ค่าระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) 24 ชั่วโมงไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ - ชุมชนเมือง พื้นที่บริเวณริมถนน หมายถึง การตรวจวัดระดับเสียงบริเวณริมถนนในเขตชุมชนเมือง เช่น เทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลนครสงขลา ซึ่งเป็นเขตควบคุมมลพิษ เป็นต้น - จำนวนวันอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างน้อยร้อยละ 80 หมายถึง สัดส่วนของจำนวนวันที่ผลการตรวจวัดระดับเสียงรายวันได้ค่าระดับเสียงไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน เทียบกับจำนวนวันที่ตรวจวัดทั้งหมด
5. อัตราการผลิตขยะมูลฝอยลดลง	<ul style="list-style-type: none"> - ขยะมูลฝอย หมายถึง ขยะมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น บ้านพักอาศัย สถานประกอบการค้า แหล่งธุรกิจ ร้านค้า สถานบริการ ตลาดสด และสถาบันต่างๆ ได้แก่ ขยะอินทรีย์ จำพวกเศษอาหารต่างๆ เศษใบไม้ เศษหญ้า ฯลฯ ขยะรีไซเคิล จำพวกแก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก อลูมิเนียม ยาง ฯลฯ และขยะทั่วไป จำพวกเศษผ้า เศษไม้ และเศษวัสดุต่างๆ เป็นต้น โดยไม่รวมถึงของเสียอันตรายชุมชน และขยะจากภาคอุตสาหกรรม

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
	<ul style="list-style-type: none"> - ลดอัตราการผลิตขยะ หมายถึง การทำให้ปริมาณขยะที่จะถูกนำไปบำบัดหรือกำจัดขั้นสุดท้ายลดลง โดยการนำสิ่งที่จะเป็นขยะนั้น กลับไปใช้ประโยชน์อีก หรือการลดปริมาณการใช้และให้เหลือสิ่งที่จะทิ้งเป็นขยะจริง เพียงเท่าที่ไม่สามารถไปใช้ประโยชน์อื่นใดได้อีก โดยมีเป้าหมายลดปริมาณการผลิตขยะ/คน/วัน ในเขตชุมชนเทศบาลลง จากเดิม ด้วยการลดและคัดแยกไปใช้ประโยชน์ให้เพิ่มขึ้น
<p>6. สัดส่วนของการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 (Baseline ร้อยละ 12.81)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำขยะมูลฝอยที่ถูกคัดแยกจากแหล่งกำเนิดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์โดยการนำซ้ำ (reuse) หรือการแปรรูปใหม่ (recycle) เช่น การทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยน้ำ การนำไปเลี้ยงสัตว์ การนำไปจำหน่ายหรือบริจาคที่ศูนย์วัสดุรีไซเคิล หรือธนาคารขยะ เป็นต้น - สัดส่วนของการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 หมายถึง สัดส่วนของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบ/วิธีการต่างๆ เทียบกับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่ (ปริมาณขยะที่นำกลับไปใช้ประโยชน์ + ปริมาณขยะที่นำไปกำจัดขั้นสุดท้าย)
<p>7. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น (Baseline ร้อยละ 12.81)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างถูกหลักวิชาการ หมายถึง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ การเก็บรวบรวม การขนส่ง การคัดแยกเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการกำจัดขั้นสุดท้าย ที่มีการดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการป้องกันปัญหาผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม - ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 หมายถึง สัดส่วนของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เทียบกับปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่
<p>8. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นทั้งหมด (Baseline ร้อยละ 34.6)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มูลฝอยติดเชื้อ หมายถึง สิ่งของที่ไม่ต้องการ หรือถูกทิ้งจากสถานพยาบาล อาทิ เนื้อเยื่อ ชิ้นส่วน อวัยวะต่างๆ และสิ่งขับถ่าย หรือของเหลวจากร่างกายผู้ป่วย (เช่น น้ำเหลือง น้ำหนอง เสมหะ น้ำลาย เหงื่อ ปัสสาวะ อุจจาระ ไชข้อ น้ำในกระดูก น้ำสุจิ) เลือด และผลิตภัณฑ์เลือด (เช่น เซรุ่ม น้ำเลือด) รวมทั้งเครื่องใช้ที่สัมผัสกับผู้ป่วย และ/หรือสิ่งของดังกล่าวข้างต้น (เช่น สำลี ผ้ากอซ กระดาษชำระ เข็มฉีดยา มีดผ่าตัด เสื้อผ้า) ตลอดจนซากสัตว์ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทดลอง ซึ่งทั้งมาจากห้องตรวจผู้ป่วย

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
	<p>(เช่น ห้องฉุกเฉิน ห้องปัจจุบันพยาบาล ห้องชันสูตรโรค ห้องผ่าตัด ห้องทันตกรรม ห้องสูติกรรม ห้องจักษุ ห้องโสต สอน นาสิก ห้องออร์โธปิดิกส์ หน่วยโลหิตวิทยา) หออภิบาลผู้ป่วย (เช่น ศัลยกรรม อายุรกรรม กุมารเวชกรรม สูตินรีเวชกรรม) ห้องปฏิบัติการ (เช่น หน่วยพยาธิวิทยา ห้องเลี้ยงสัตว์ทดลอง) หรืออื่นๆ ตามที่สถานพยาบาลจะพิจารณาตามความเหมาะสม ซึ่งขยะเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมาจากโรงพยาบาลเสมอไป อาจจะมาจากคลินิก สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลรักษาตัวก็ได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นทั้งหมด หมายถึง มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการหรือกำจัด โดยการเผาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งจากการกำจัดหรือบำบัดที่แหล่งกำเนิด หรือส่งกำจัดที่ระบบเตาเผาขยะติดเชื้อของเทศบาล
<p>9. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ยังไม่มี Baseline)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ของเสียอันตรายชุมชน หมายถึง ของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นจากบ้านพักอาศัยและสถานประกอบการในชุมชน เช่น ซากถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ แบตเตอรี่รถยนต์ หลอดฟลูออเรสเซนต์ น้ำมันเครื่องใช้แล้ว น้ำมันเบรก ภาชนะบรรจุสารเคมีทำความสะอาด ยาหมดอายุ สารกำจัดแมลงและสารเคมีภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพจากการใช้งานในบ้านเรือน และภาชนะบรรจุสารดังกล่าว เป็นต้น - ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมด หมายถึง สัดส่วนของของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ เทียบกับปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่
<p>10. มีกลไกในการบริหารจัดการลดมลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กลไกในการบริหารจัดการลดมลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา หมายถึง มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ เป็นระบบลุ่มน้ำแบบบูรณาการและมีส่วนร่วม มีมาตรการหรือแนวทางในการอนุรักษ์หรือคุ้มครองแหล่งน้ำเพื่อการประปา หรือมีมาตรฐานคุณภาพน้ำสำหรับทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะ และมาตรการอื่นๆ ทั้งด้านกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่นำมาใช้เพื่อลดมลพิษและฟื้นฟูคุณภาพน้ำของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
<p>11. ร้อยละ 50 ขององค์กร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หมายถึง สัดส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กร

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
<p>ปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสร้างโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทั้งชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ป้องกัน ดูแล และรักษาลำน้ำ/แหล่งน้ำในพื้นที่</p>	<p>บริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงการ/กิจกรรม ที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ป้องกัน ดูแล และรักษาลำน้ำ/แหล่งน้ำในพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง เมื่อเทียบกับจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา</p>
<p>12. ร้อยละ 50 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเครือข่ายเฝ้าระวังและดูแลรักษาแหล่งน้ำและเครือข่ายมีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเครือข่ายเฝ้าระวังและดูแลรักษาแหล่งน้ำและเครือข่ายมีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง หมายถึง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังและดูแลรักษาแหล่งน้ำ และมีการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีกิจกรรมในการเฝ้าระวัง ดูแล และรักษาแหล่งน้ำ อย่างน้อยปีละ 3 กิจกรรม - ร้อยละ 50 หมายถึง สัดส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการสร้างเครือข่าย เมื่อเทียบกับจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
<p>13. ร้อยละ 50 ของเทศบาลในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา มีการบำบัดน้ำเสียเพื่อลดความสกปรกที่จะลงสู่แหล่งน้ำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบำบัดน้ำเสียเพื่อลดความสกปรกที่จะลงสู่แหล่งน้ำ หมายถึง น้ำเสียจากชุมชนระดับเทศบาล ที่ระบายทิ้งผ่านท่อระบายน้ำหรือลำรางลงสู่แหล่งน้ำ ในปริมาณมากและมีความสกปรกสูง และมีความเป็นไปได้หรือเหมาะสมที่จะจัดให้มีการบำบัดน้ำเสีย ณ จุดนี้เพื่อลดความสกปรกที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำ - ร้อยละ 50 ของเทศบาลในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา หมายถึง สัดส่วนของเทศบาลที่มีปริมาณน้ำเสียที่มีความสกปรกและมีปริมาณมาก ที่ได้ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย เมื่อเทียบกับจำนวนเทศบาลเป้าหมายในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา
<p>14. สัดส่วนของคุณภาพน้ำในลำน้ำ/แหล่งน้ำในพื้นที่อปท. ที่มีการจัดการน้ำเสียและติดตามตรวจสอบ กำกับ ดูแล แหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ มีคุณภาพได้เกณฑ์มาตรฐานชั้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หมายถึง อปท. ที่มีการจัดการน้ำเสีย และติดตามตรวจสอบ กำกับ ดูแล แหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ จะส่งผลให้สัดส่วนของจำนวนข้อมูลผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำในลำน้ำ/แหล่งน้ำในพื้นที่ เมื่อเทียบกับจำนวนข้อมูลผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำทั้งหมด จะมีสัดส่วนคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับในระยะที่ผ่านมา

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
มลพิษ เพื่อการเฝ้าระวัง และป้องกัน ต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	ตรวจวัดระดับเสียงในพื้นที่บริเวณริมถนน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
20. มีระบบฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ	- หมายถึง ระบบฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษในระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ ทั้งที่ตั้ง และมลพิษที่จะเกิดขึ้น
21. มีกิจกรรมในการรณรงค์ และให้ความรู้เพื่อลดการเผาในที่โล่ง	- หมายถึง หน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หรือภาคประชาชน มีกิจกรรม ส่งเสริมความรู้ หรือกิจกรรมที่ส่งผลให้ไม่เกิดการเผาในที่โล่ง
22. ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่สนับสนุนการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม อย่างมีนัยสำคัญ	- หมายถึง ประชาชนให้ความสนใจและร่วมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในโครงการต่างๆ เช่น การไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ การลดการใช้ถุงพลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย การประหยัดพลังงาน การประหยัดน้ำ การใช้ถุงผ้า/พลาสติกใบใหญ่/ตะกร้า ไปจ่ายตลาด การหิ้วปิ่นโต การใช้จักรยานแทนรถยนต์หรือมอเตอร์ไซด์ ฯลฯ
23. ทุกจังหวัดมีการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม	<p>- การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนและภาคีที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ร่วมพิจารณา ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตาม และร่วมตรวจสอบ</p> <p>- ทุกจังหวัด ในที่นี้ หมายถึง จังหวัดในพื้นที่ภาค คือ จังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส</p>

ภาคผนวก 4

ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ อบต. ปี 2548

จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร. กม.)	ประชากร (คน)	จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)
สงขลา	เมืองสงขลา	เกาะแก้ว	5	2539	28.38	10,462	(ต่อ)	จะนะ	ป่าชิง	5	2540	25.0	4,481
	เมืองสงขลา	เกาะยอ	5	2539	15.0	4,414		นาทวี	คลองทาว	5	2539	42.58	4,890
	เมืองสงขลา	เขารูปช้าง	1	2538	21.68	38,086		นาทวี	คลองทราย	5	2538	64.64	5,387
	เมืองสงขลา	ทุ่งหวัง	4	2538	58.25	10,281		นาทวี	ทับช้าง	5	2539	85.0	6,262
	เมืองสงขลา	พะวง	1	2538	40.34	23,129		นาทวี	ท่าประตู่	5	2539	49.6	4,400
	สิงหนคร	ชิงโค	4	2538	16.86	5,191		นาทวี	นาทวี	3	2538	64.64	8,273
	สิงหนคร	ม่วงงาม	4	2539	18.76	11,519		นาทวี	ปลักหนู	5	2539	36.16	4,259
	สิงหนคร	วัดขนุน	5	2538	33.52	7,937		นาทวี	สะท้อน	5	2539	93.7	6,708
	สิงหนคร	ท่าฉาง	5	2540	16.0	4,374		นาทวี	ฉาง	5	2540	22.2	4,040
	สิงหนคร	รำแดง	5	2540	7.23	2,734		นาทวี	นาหมอศรี	5	2540	16.62	2,705
	สิงหนคร	ชะแล้	5	2540	8.91	2,868		นาทวี	ประกอบ	5	2540	51.49	5,264
	สิงหนคร	บางเขียด	5	2540	10.74	3,500		เทพา	เกาะสะบ้า	5	2539	130.0	5,049
	สิงหนคร	ป่าขาด	5	2540	16.2	2,846		เทพา	ท่าม่วง	4	2539	154.16	15,355
	สิงหนคร	ป่ากรอ	5	2540	14.58	2,571		เทพา	เทพา	4	2539	61.48	8,679
	สทิงพระ	จะทิ้งพระ	5	2539	7.0	3,061		เทพา	ปากบาง	4	2539	105.9	8,378
	สทิงพระ	บ่อตาน	5	2539	8.8	3,761		เทพา	ลำไพล	4	2538	137.12	13,438
	สทิงพระ	กระดิงงา	5	2540	9.72	4,674		เทพา	วังใหญ่	5	2539	157.8	6,258
	สทิงพระ	วัดจันทร์	5	2540	7.0	3,778		เทพา	สะกอม	4	2539	90.0	7,061
	สทิงพระ	บ่อแดง	5	2540	8.2	4,794		สะบ้าย้อย	สะบ้าย้อย	5	2540	58.93	10,146
	สทิงพระ	คูขุด	5	2540	12.52	5,657		สะบ้าย้อย	เปียน	5	2540	44.83	7,677
	สทิงพระ	ท่าหิน	5	2540	17.0	4,345		สะบ้าย้อย	บ้านโหนด	5	2540	58.0	6,086
	สทิงพระ	คลองรี	5	2540	19.3	3,787		สะบ้าย้อย	ทุ่งพอ	5	2540	65.0	8,649
	สทิงพระ	ชุมพล	5	2540	10.5	5,664		สะบ้าย้อย	คูหา	5	2540	63.47	7,667
	สทิงพระ	ดีหลวง	5	2540	9.9	3,608		สะบ้าย้อย	เขาแดง	5	2540	33.79	6,779
	สทิงพระ	สนามชัย	5	2540	8.4	4,012		สะบ้าย้อย	บาไทย	5	2540	136.39	3,961
	จะนะ	คลองเปี้ยะ	5	2539	41.6	5,244		สะบ้าย้อย	จะแหน	5	2540	38.1	6,537
	จะนะ	จะโหนด	5	2539	44.8	7,311		สะบ้าย้อย	ธารคีรี	5	2540	36.61	4,514
	จะนะ	ดลิ่งชัน	5	2539	31.1	8,832		ระโนด	ท่าบอน	4	2538	89.5	9,473
	จะนะ	ท่าหมอไทร	4	2539	25.26	6,166		ระโนด	บ้านขาว	5	2539	89.0	4,900
	จะนะ	นาทับ	5	2539	31.32	11,275		ระโนด	บ้านใหม่	5	2539	89.62	4,690
	จะนะ	นาหว้า	5	2539	56.0	7,022		ระโนด	ปากแตระ	4	2538	15.30	5,930
	จะนะ	น้ำขาว	5	2539	55.0	3,684		ระโนด	ระโนด	5	2539	75.73	5,580
	จะนะ	บ้านนา	3	2538	23.49	7,923		ระโนด	ระวะ	5	2539	71.0	5,903
	จะนะ	สะกอม	4	2539	15.53	6,656		ระโนด	วัดสน	5	2540	15.47	1,163
จะนะ	สะพานไม้แก่น	5	2539	46.0	5,858	ระโนด	พังยาง	5	2540	18.5	3,729		
จะนะ	ขุนตืดหวาย	5	2540	20.08	2,750	ระโนด	ตะเคี๋ยะ	5	2540	19.0	4,568		
จะนะ	แค	5	2540	40.12	3,906	ระโนด	แดนสงวน	5	2540	25.4	2,896		
จะนะ	คู	5	2540	23.27	5,906	ระโนด	คลองแดน	5	2540	29.28	3,819		

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ อบต. ปี 2548 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร. กม.)	ประชากร (คน)	จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)
สงขลา (ต่อ)	บางกล่ำ	ท่าช้าง	1	2538	107.0	18,076	(ต่อ)	นาหม่อม	พิจิตร	5	2540	19.13	4,343
	บางกล่ำ	แม่athom	5	2540	8.83	2,294		นาหม่อม	ทุ่งขมิ้น	5	2540	22.08	4,986
	บางกล่ำ	บ้านหาร	5	2540	12.0	3,388		นาหม่อม	คลองหรั่ง	5	2540	24.21	4,084
	บางกล่ำ	บางกล่ำ	5	2540	18.08	3,634		คลองหอยโข่ง	โคกม่วง	4	2539	41.3	7,232
	กระแสดินธุ์	กระแสดินธุ์	5	2542	25.0	3,107		คลองหอยโข่ง	ทุ่งลาน	4	2539	35.5	6,141
	กระแสดินธุ์	เกาะใหญ่	5	2539	30.7	6,928		คลองหอยโข่ง	คลองหลา	4	2538	90.7	4,723
	กระแสดินธุ์	เชิงแส	5	2540	32.7	2,987		คลองหอยโข่ง	คลองหอยโข่ง	4	2538	117.2	5,408
	กระแสดินธุ์	โรง	5	2540	20.0	3,033	พัทลุง	เมืองพัทลุง	ควนมะพร้าว	5	2539	45.07	10,621
	รัตภูมิ	กำแพงเพชร	3	2538	86.6	14,256		เมืองพัทลุง	ชัยบุรี	5	2539	58.02	8,285
	รัตภูมิ	เขาพระ	4	2538	237.7	12,629		เมืองพัทลุง	ตำนาน	5	2539	26.75	7,339
	รัตภูมิ	ควนรู	4	2539	44.13	6,200		เมืองพัทลุง	ท่าแค	5	2539	35.0	7,512
	รัตภูมิ	คูหาใต้	4	2539	42.9	11,561		เมืองพัทลุง	นาโหนด	5	2539	36.64	8,056
	รัตภูมิ	ท่าชะมวง	4	2538	125.56	15,821		เมืองพัทลุง	พญาขัน	5	2540	26.0	5,319
	ควนเนียง	ควนไส	5	2539	39.13	5,647		เมืองพัทลุง	เขาเจียก	5	2540	14.0	3,636
	ควนเนียง	รัตภูมิ	5	2539	72.0	10,041		เมืองพัทลุง	ลำปำ	5	2540	42.0	5,897
	ควนเนียง	บางเหรียง	4	2538	69.97	8,940		เมืองพัทลุง	ท่ามิหรำ	5	2540	12.03	4,964
	ควนเนียง	ห้วยลึก	5	2539	44.02	4,917		เมืองพัทลุง	ปรางหมู่	5	2540	22.95	4,898
	สะเดา	เขามี่เกียรติ	5	2539	55.0	5,054		เมืองพัทลุง	ร่มเมือง	5	2540	26.22	5,129
	สะเดา	ท่าโพธิ์	5	2539	51	6,381		เมืองพัทลุง	โคกชะงาย	5	2540	16.5	5,062
	สะเดา	ทุ่งหมอ	4	2538	86.24	7,079		เมืองพัทลุง	นาท่อม	5	2540	2.5	4,386
	สะเดา	ปริง	4	2538	164.2	9,706		ศรีนครินทร์	ชุมพล	5	2539	72.0	8,195
	สะเดา	ปาดังเบซาร์	4	2539	194.0	10,380		ศรีนครินทร์	บ้านนา	5	2539	52.2	7,268
	สะเดา	พังลา	4	2538	43.7	4,492		ศรีนครินทร์	ลำสินธุ์	5	2540	74.0	5,703
	สะเดา	สำนักขาม	3	2538	91.02	10,485		ศรีนครินทร์	อ่าทอง	5	2540	21.14	4,246
	สะเดา	สำนักแก้ว	4	2538	268.66	13,921		งหรา	ชะรัต	5	2539	60.0	6,662
	หาดใหญ่	คูเต่า	4	2539	33.92	10,555		งหรา	คลองเฉลิม	5	2539	95.0	12,118
	หาดใหญ่	ฉลุง	5	2539	134.43	6,548		งหรา	คลองทรายขาว	5	2540	35.0	6,144
	หาดใหญ่	ท่าข้าม	4	2538	33.92	7,830		งหรา	งหรา	5	2540	60.16	3,982
	หาดใหญ่	ทุ่งตำเสา	2	2538	114.43	14,746		งหรา	สมหวัง	5	2542	20.0	4,507
	หาดใหญ่	ทุ่งใหญ่	4	2538	38.71	4,578		เขาย้ายสน	เขาย้ายสน	5	2539	67.92	9,713
	หาดใหญ่	น้ำน้อย	2	2538	47.2	12,703		เขาย้ายสน	ควนขนุน	5	2539	48.0	8,571
	หาดใหญ่	บ้านพรุ	2	2538	75.15	5,293		เขาย้ายสน	โคกม่วง	5	2539	67.99	9,699
	หาดใหญ่	พะตง	3	2538	106.32	5,747		เขาย้ายสน	ห่านโพธิ์	5	2539	92.0	8,704
	หาดใหญ่	คลองอู่ตะเภา	5	2540	6.77	2,452		เขาย้ายสน	จองถนน	5	2540	20.0	3,681
	นาหม่อม	นาหม่อม	3	2538	27.88	7,537		บางแก้ว	โคกสัก	5	2539	46.0	6,941

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ อบต. ปี 2548 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร. กม.)	ประชากร (คน)	จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	
พัทลุง (ต่อ)	บางแก้ว	นาปะขอ	5	2539	52.59	10,040	ปัตตานี	เมืองปัตตานี	บานา	3	2538	25.0	18,409	
	บางแก้ว	ท่ามะเดื่อ	5	2540	18.47	3,846		เมืองปัตตานี	บาราเฮาะ	5	2540	12.0	6,813	
	ตะโหมด	คลองใหญ่	5	2539	51.52	5,905		เมืองปัตตานี	คลองมานิง	5	2542	11.0	2,986	
	ตะโหมด	ตะโหมด	5	2539	70.0	6,231		เมืองปัตตานี	ปยูด	5	2540	11.0	6,264	
	ตะโหมด	แม่ขรี	5	2539	53.63	6,468		เมืองปัตตานี	บาราโหม	5	2542	2.0	2,839	
	ควนขนุน	ควนขนุน	5	2539	24.1	5,699		เมืองปัตตานี	รูสมิแล	3	2538	7.0	15,764	
	ควนขนุน	ชะมวง	5	2539	50.0	7,788		เมืองปัตตานี	กะมียอ	5	2540	10.0	4,297	
	ควนขนุน	นาขยาด	5	2539	49.0	8,088		เมืองปัตตานี	ตันหยงลูโล๊ะ	5	2540	3.0	6,170	
	ควนขนุน	ปันแต	5	2539	43.0	6,144		เมืองปัตตานี	ปะกาอะรัง	5	2540	17.0	4,759	
	ควนขนุน	พนมวังกั	5	2539	29.0	6,052		เมืองปัตตานี	ตะลุโบะ	5	2540	11.0	6,370	
	ควนขนุน	พนางตุง	5	2539	65.0	10,042		โคกโพธิ์	ทุ่งพลา	5	2540	24.5	3,778	
	ควนขนุน	มะกอกเหนือ	5	2539	13.8	5,125		โคกโพธิ์	ปากล่อ	5	2540	34.43	6,020	
	ควนขนุน	ดอนทราย	5	2540	35.0	5,419		โคกโพธิ์	ควนโนรี	5	2540	23.1	4,751	
	ควนขนุน	ทะเลน้อย	5	2540	65.0	6,860		โคกโพธิ์	ช้างไห้ตก	5	2540	13.15	2,993	
	ควนขนุน	แพรกหา	5	2540	27.0	5,768		โคกโพธิ์	ทรายขาว	5	2540	47.98	4,113	
	ควนขนุน	โตนดด้วน	5	2540	25.0	5,990		โคกโพธิ์	ป่าบอน	5	2540	10.1	3,718	
	ควนขนุน	แหลมโตนด	5	2540	18.0	4,959		โคกโพธิ์	มะกรูด	5	2540	28.54	5,620	
	ศรีบรรพต	เขาย่า	5	2539	54.0	6,262		โคกโพธิ์	โคกโพธิ์	5	2540	41.03	6,335	
	ศรีบรรพต	ตะแพน	5	2539	92.7	4,949		โคกโพธิ์	บางโกระ	5	2540	16.55	2,655	
	ศรีบรรพต	เขาปู่	5	2540	78.0	5,260		โคกโพธิ์	ท่าเรือ	5	2540	41.06	4,723	
	ป่าพะยอม	เกาะเต่า	5	2538	125.54	11,281		โคกโพธิ์	นาประดู่	5	2540	48.14	5,814	
	ป่าพะยอม	บ้านพร้าว	5	2539	37.33	7,641		โคกโพธิ์	นาเกตุ	5	2540	39.47	6,992	
	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม	5	2539	26.85	5,764		แม่ลาน	แม่ลาน	5	2540	30.33	3,682	
	ป่าพะยอม	ลานข่อย	5	2539	59.79	7,594		แม่ลาน	ป่าไร่	5	2540	30.2	5,745	
	ปากพะยูน	ดอนประดู่	5	2539	37.62	6,445		แม่ลาน	ม่วงเตี้ย	5	2540	36.46	5,436	
	ปากพะยูน	ปากพะยูน	5	2539	42.0	4,386		หนองจิก	เกาะเปาะ	5	2542	6.0	2,528	
	ปากพะยูน	ฝาละมี	5	2539	65.0	10,880		หนองจิก	ดาโต๊ะ	5	2540	12.0	2,859	
	ปากพะยูน	หารเทา	5	2539	52.0	9,711		หนองจิก	ลิปะสะโง	5	2540	14.0	3,144	
	ปากพะยูน	ดอนทราย	5	2540	20.0	2,467		หนองจิก	บางดาวา	5	2540	5.0	3,174	
	ปากพะยูน	เกาะนางคำ	5	2540	77.0	5,568		หนองจิก	ท่ากำชำ	5	2540	39.0	6,480	
	ปากพะยูน	เกาะหมาก	5	2540	142.0	7,017		หนองจิก	บุโละปูโย	5	2540	15.0	7,019	
	ป่าบอน	โคกทราย	5	2539	53.08	10,020		หนองจิก	ยาบี	5	2540	13.5	3,895	
	ป่าบอน	ทุ่งนารี	5	2539	119.22	8,765		หนองจิก	คอลอดันหยง	5	2540	24.0	5,380	
	ป่าบอน	ป่าบอน	5	2539	77.85	8,112		หนองจิก	ตุง	5	2540	16.6	5,935	
	ป่าบอน	วังใหม่	5	2538	50.92	5,768		หนองจิก	ดอนรัก	5	2540	9.0	4,979	
	ป่าบอน	หนองธง	5	2539	75.79	7,544		หนองจิก	บางเขา	5	2540	42.0	5,375	
									ปะนาระ	คอกกระบือ	5	2542	17.33	1,991

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ อบต. ปี 2548 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร. กม.)	ประชากร (คน)	จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)
ปัตตานี (ต่อ)	ปะนาเระ	ดอน	5	2542	11.18	3,688	ปัตตานี (ต่อ)	ยะรัง	กอล้ำ	5	2540	19.88	5,900
	ปะนาเระ	ท่าข้าม	5	2542	7.33	2,152		ยะรัง	คลองใหม่	5	2540	9.4	4,955
	ปะนาเระ	พ้อมิ่ง	5	2542	19.4	2,790		ยะรัง	ปีตุมุดี	5	2540	7.82	5,445
	ปะนาเระ	บ้านกลาง	5	2540	22.86	7,190		ยะรัง	ประจัน	5	2540	9.76	7,396
	ปะนาเระ	บ้านนอก	5	2540	12.89	4,086		ยะรัง	เมะมาวี	5	2540	20.0	10,137
	ปะนาเระ	ควน	5	2540	15.58	2,619		ยะรัง	ยะรัง	5	2540	6.46	5,790
	ปะนาเระ	บ้านน้ำบ่อ	5	2540	25.56	5,429		ยะรัง	วัด	5	2540	8.85	4,821
	ปะนาเระ	ท่าหน้า	5	2540	15.9	4,240		ยะรัง	ระแวง	5	2540	5.8	4,247
	มายอ	ลางา	5	2540	22.07	6,146		ยะรัง	สะดาวา	5	2540	11.34	7,326
	มายอ	กระหะ	5	2540	12.85	3,220		ยะรัง	สะนอ	5	2540	9.9	5,023
	มายอ	ปะโด	5	2540	19.32	4,506		ยะรัง	กระโด	5	2540	10.88	4,536
	มายอ	ตริง	5	2540	15.64	3,014		ยะหริ่ง	ตอหลัง	5	2542	5.99	2,656
	มายอ	ลูโบะยี่ไร	5	2540	57.02	9,880		ยะหริ่ง	บาโลย	5	2542	5.99	2,420
	มายอ	กระเสาะ	5	2540	11.04	3,490		ยะหริ่ง	ตะโละกาโปร้	5	2540	33.4	7,470
	มายอ	สาคอบน	5	2540	4.6	3,896		ยะหริ่ง	ตะโละ	5	2540	17.75	2,938
	มายอ	สะก่า	5	2540	13.8	3,880		ยะหริ่ง	ตันหยงจิงงา	5		4.93	1,685
	มายอ	ถนง	5	2540	15.64	3,495		ยะหริ่ง	ยามู	5		11.8	2,482
	มายอ	เกาะจัน	5	2540	16.35	4,562		ยะหริ่ง	ปูลากง	5		8.45	1,834
	มายอ	สาคอใต้	5		7.07	1,885		ยะหริ่ง	มะนังยง	5		11.5	2,900
	มายอ	ปานัน	5		6.7	1,628		ยะหริ่ง	จะรัง	5	2540	6.53	4,366
	ทุ่งยางแดง	ตะโละแมะนา	5	2540	22.98	2,983		ยะหริ่ง	ตันหยงดालอ	5	2540	12.36	3,144
	ทุ่งยางแดง	ปากู	5	2540	30.1	6,617		ยะหริ่ง	สาบัน	5	2540	11.27	2,532
	ทุ่งยางแดง	น้ำดำ	5	2540	29.5	3,122		ยะหริ่ง	ปียามมั่ง	5	2540	19.17	3,290
	ทุ่งยางแดง	พิเทน	5	2540	42.42	7,481		ยะหริ่ง	ราตาบันยัง	5	2540	18.93	3,965
	สายบุรี	เตราะบอน	5	2540	22.19	7,584		ยะหริ่ง	ตาเกาะ	5	2540	13.49	3,874
	สายบุรี	บางเก่า	5	2542	8.56	2,984		ยะหริ่ง	หนองแรต	5	2540	17.19	3,158
	สายบุรี	ปือระ	5	2540	13.07	2,887		ยะหริ่ง	ตาลีอายร์	5	2540	27.45	3,735
	สายบุรี	กะดุนง	5	2540	15.29	5,013		ยะหริ่ง	แหลมโพธิ์	5	2540	10.2	7,994
	สายบุรี	ตะบิง	5	2540	13.07	5,644		ไม้แก่น	ไม้แก่น	5		14.65	1,822
	สายบุรี	ปะเสยะวอ	5	2540	16.84	7,497		ไม้แก่น	ไทรทอง	5	2540	19.96	4,369
	สายบุรี	แป้น	5	2540	24.83	4,474		ไม้แก่น	ดอนทราย	5	2542	16.24	2,747
	สายบุรี	ละหาร	5	2540	12.09	4,780		ไม้แก่น	ตะโละไกรทอง	5	2542	7.36	2,331
	สายบุรี	มะนังดาลำ	5	2540	22.18	6,739		กะพ้อ	กะรุปี	5	2540	30.19	5,048
	สายบุรี	ทุ่งกล้า	5		16.04	1,799		กะพ้อ	ตะโละดีอรัมัน	5	2540	22.19	4,300
ยะรัง	เขาตุม	4	2538	85.29	13,810	กะพ้อ	ปล่องหอย	5	2540	42.12	6,434		

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ อบต. ปี 2548 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)
ยะลา	เมืองยะลา	ตาเซะ	5	2539	29.37	5,751	ยะลา (ต่อ)	รามัน	เนินงาม	5	2540	13.67	5,947
	เมืองยะลา	ท่าสาป	5	2539	13.48	6,580		รามัน	บาลอ	5	2540	13.67	4,670
	เมืองยะลา	บันนังสตา	5	2539	23.8	6,489		รามัน	กาลูปัง	5	2540	20.5	2,732
	เมืองยะลา	บูดี	5	2539	23.4	9,628		รามัน	กอดดือระ	5	2540	19.0	5,091
	เมืองยะลา	ยูโป	5	2539	33.77	6,531		รามัน	อาซ่อง	5	2540	41.87	5,030
	เมืองยะลา	สะเตงนอก	1	2538	24.6	26,479		รามัน	กาลอ	5	2540	36.94	2,834
	เมืองยะลา	ลำพะยา	5	2540	44.0	5,175		รามัน	วังพญา	5	2540	63.13	5,958
	เมืองยะลา	ลำใหม่	5	2540	19.0	5,522		รามัน	เกาะรอ	5	2540	67.09	7,250
	เมืองยะลา	เปาะเส็ง	5	2540	10.7	4,856		รามัน	กายูบอเกาะ	5	2540	26.4	3,463
	เมืองยะลา	ลิคูล	5	2540	20.02	5,532		รามัน	บาโงย	5	2540	24.05	2,510
	เมืองยะลา	หน้าถ้ำ	5	2540	9.18	3,134		รามัน	จะกะวี	5	2540	37.51	5,704
	เมืองยะลา	ยะลา	5	2540	11.66	3,072		รามัน	ตะโละหลอ	5	2540	37.5	6,023
	เมืองยะลา	พร่อน	5	2540	19.96	4,813		รามัน	ยะดี	5	2540	26.63	4,737
	กรงปินัง	กรงปินัง	5	2539	54.44	9,286		ธารโต	แม่หวาด	5	2539	444.0	6,254
	กรงปินัง	สะอะ	5	2539	47.7	5,757		ธารโต	บ้านแห	5	2540	95.0	6,538
	กรงปินัง	ปูโรง	5	2540	17.88	4,034		ธารโต	ธารโต	5	2540	40.0	4,590
กรงปินัง	ห้วยกระทิง	5	2542	54.04	3,334	ธารโต	คีรีเขต	5	2540	69.0	2,490		
เบตง	ตาเนาะแมเราะ	4	2538	192.23	9,117	นราธิวาส	เมืองนราธิวาส	กะลุวอ	5	2540	74.6	8,382	
เบตง	ธารน้ำทิพย์	5	2539	138.51	3,817		เมืองนราธิวาส	บางปอ	5	2540	23.3	9,844	
เบตง	ยะรม	5	2539	123.2	8,336		เมืองนราธิวาส	ลำกู	4	2540	37.38	10,543	
เบตง	อัยเยอร์เวง	5	2538	818.72	8,662		เมืองนราธิวาส	กะลุวอเหนือ	4	2540	47.14	13,575	
บันนังสตา	เขื่อนบางลาง	5	2538	130.0	3,873		เมืองนราธิวาส	มะนังตายอ	5	2540	26.38	7,721	
บันนังสตา	ดลิ่งชัน	5	2539	123.0	13,010		เมืองนราธิวาส	โคกเคียน	4	2540	48.72	18,173	
บันนังสตา	ตาเนาะปูเต๊ะ	5	2539	69.0	9,101		ตากใบ	ไพรวัน	5	2539	70.89	8,500	
บันนังสตา	ถ้ำทะลุ	5	2539	67.0	2,758		ตากใบ	ศาลาใหม่	5	2539	15.87	8,372	
บันนังสตา	บันนังสตา	5	2538	178.0	14,333		ตากใบ	น่านาค	5	2540	14.86	4,499	
บันนังสตา	บาเจาะ	5	2542	59.0	7,230		ตากใบ	โฆมิต	5	2540	19.84	6,406	
ยะหา	ปะแต	5	2539	180.99	10,980		ตากใบ	เกาะสะท้อน	5	2540	18.26	8,750	
ยะหา	ยะหา	5	2539	92.02	10,864		ตากใบ	บางขุนทอง	5	2540	92.08	4,910	
ยะหา	บาโงยซีแค้น	5	2540	20.0	6,849		ตากใบ	พร่อน	5	2540	86.17	4,533	
ยะหา	บาโระ	5	2540	65.79	7,961		ตากใบ	เจ๊ะเห	5	2540	3.62	1,258	
ยะหา	ละแอ	5	2540	42.92	3,778		บาเจาะ	ปะลุกาสาเมาะ	5	2539	30.04	7,684	
ยะหา	กาตอง	5	2540	41.08	6,787		บาเจาะ	บาเจาะ	5	2540	21.69	3,437	
ยะหา	ตาชี	5	2540	32.13	1,939	บาเจาะ	กาเยาะมาตี	5	2540	22.91	6,232		
กาบัง	บาละ	5	2540	346.0	7,025	บาเจาะ	บาเราะเหนือ	5	2540	26.84	5,508		
กาบัง	กาบัง	5	2540	115.0	10,677	บาเจาะ	บาเราะใต้	5	2540	39.68	6,086		
รามัน	ท่าธง	5	2540	55.51	6,309	บาเจาะ	ลูโปะสาวอ	5	2540	30.84	6,324		
รามัน	ป้อมมิ่ง	5	2540	55.12	5,177								

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ อบต. ปี 2548 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชั้น	ปีที่ตั้ง (พ.ศ.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)			
นราธิวาส (ต่อ)		ยี่งอ	ตะปอเยาะ	5	2539	40.27	8,222	นราธิวาส (ต่อ)	ศรีสาคร	ศรีสาคร	5	2539	191.4	7,203		
		ยี่งอ	ยี่งอ	5	2539	30.3	5,868		ศรีสาคร	ซากอ	5	2540	49.77	4,283		
		ยี่งอ	ละหาร	5	2539	38.4	7,464		ศรีสาคร	เชิงคีรี	5	2540	58.54	4,750		
		ยี่งอ	ลูโบะบือซา	5	2540	22.19	4,570		ศรีสาคร	ตะมะยุง	5	2540	28.04	4,734		
		ยี่งอ	ลูโบะบายะ	5	2540	22.19	4,102		ศรีสาคร	กาหลง	5	2540	116.08	2,730		
		ยี่งอ	จอบะาะ	5	2540	78.88	7,603		ศรีสาคร	ศรีบรรพต	5	2540	107	3,897		
		เจาะไอร้อง	จวบ	5	2539	50.6	10,697		แว้ง	แว้ง	5	2539	56.41	7,556		
		เจาะไอร้อง	บูกิต	4	2539	62.72	16,665		แว้ง	กายูคละ	5	2539	57.55	7,308		
		เจาะไอร้อง	มะรือโบออก	4	2539	52.59	8,627		แว้ง	ฆอละ	5	2539	51.60	6,700		
		จะแนะ	ผดุงมาตร	5	2540	22.0	5,500		แว้ง	โละจูด	5	2538	63.41	6,707		
		จะแนะ	ข้างเผือก	5	2540	340.0	5,696		แว้ง	แม่มด	5	2539	60.53	6,009		
		จะแนะ	คุดงญอ	5	2540	108.2	8,814		แว้ง	เอราวัณ	5	2540	46.63	4,155		
		จะแนะ	จะแนะ	5	2539	90.0	11,326		สุคิริน	สุคิริน	5	2540	159.04	4,285		
		รือเสาะ	โคกสะอาด	5	2539	55.94	5,136		สุคิริน	ร่มไทร	5	2540	28.38	4,379		
		รือเสาะ	บาตง	5	2539	104.78	5,821		สุคิริน	มาโมง	5	2540	139.0	4,881		
		รือเสาะ	รือเสาะ	5	2539	63.5	8,905		สุคิริน	ภูเขาทอง	5	2540	135.93	2,445		
		รือเสาะ	รือเสาะออก	5	2539	36.0	4,785		สุคิริน	เกียร์	5	2540	58.82	3,063		
		รือเสาะ	เรียง	5	2539	39.69	5,567		สุโหงโก-ลก	ปาเสมัส	4	2539	38.0	16,765		
		รือเสาะ	ลาโละ	5	2539	59.53	8,656		สุโหงโก-ลก	มูโนะ	5	2539	13.41	8,553		
		รือเสาะ	สามัคคี	5	2539	40.68	5,465		สุโหงโก-ลก	บือโยะ	5	2540	54.45	5,683		
		รือเสาะ	สาวอ	5	2539	40.68	4,214		สุโหงปาดี	กาวะ	5	2539	21.59	5,309		
		รือเสาะ	สุวารี	5	2539	97.95	6,673		สุโหงปาดี	ปะลูลู	5	2539	53.19	8,388		
		ระแงะ	กาลิซา	5	2540	51.59	12,765		สุโหงปาดี	ริโก้	5	2539	28.11	6,789		
		ระแงะ	เฉลิม	5	2540	48.62	9,924		สุโหงปาดี	สากอ	5	2539	48.64	10,048		
		ระแงะ	บองอ	5	2540	102.2	14,009		สุโหงปาดี	สุโหงปาดี	5	2539	172.65	7,991		
		ระแงะ	ตันหยงลิมอ	5	2540	57.55	7,657		สุโหงปาดี	โตะเต็ง	5	2539	56.21	6,912		
		ระแงะ	ปาโงสะโต	5	2540	70.45	9,549									
		ระแงะ	มะรือโบตก	5	2540	46.31	4,175									
		ระแงะ	ตันหยงมัส	5	2540	45.62	11,014									

หมายเหตุ

- อบต. ชั้น 1 หมายถึง อบต. ที่มีรายได้เกิน 20 ล้านบาทขึ้นไป
- อบต. ชั้น 2 หมายถึง อบต. ที่มีรายได้เกิน 12-20 ล้านบาท
- อบต. ชั้น 3 หมายถึง อบต. ที่มีรายได้เกิน 6-12 ล้านบาท
- อบต. ชั้น 4 หมายถึง อบต. ที่มีรายได้เกิน 3-6 ล้านบาท

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอและเทศบาล ปี 2548

จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ขนาด พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	
1. สงขลา	อ.เมืองสงขลา*		165.2	86,372	2. พัทลุง	อ.เมืองพัทลุง		653.052	81,104	
	อ.สทิงพระ		12.0	47,141		อ.ควนขนุน		579.364	77,934	
	อ.จะนะ		503.0	88,014		อ.เขาชัยสน		265.665	40,368	
	อ.นาทวี		619.8	52,188		อ.ปากพะยูน		433.274	46,474	
	อ.เทพา		978.0	64,218		อ.กงหรา		255.856	33,413	
	อ.สะบ้าย้อย		866.0	62,006		อ.ตะโหมด		246.260	18,604	
	อ.ระโนด		783.8	53,481		อ.ป่าบอน		380.048	40,209	
	อ.กระแสสินธุ์		96.4	16,055		อ.ศรีบรรพต		218.504	16,465	
	อ.รัตภูมิ		591.8	60,467		อ.ป่าพะยอม		261.000	32,280	
	อ.สะเดา*		858.5	67,498		อ.บางแก้ว		113.450	20,827	
	อ.หาดใหญ่*		824.2	70,452		กิ่ง อ.ศรีนครินทร์		225.631	25,412	
	อ.นาหม่อม		92.5	20,950		อ.เมืองพัทลุง	ทม.พัทลุง	13.3	38,576	
	อ.ควนเนียง		208.0	29,545		อ.ปากพะยูน	ทต.ปากพะยูน	1.5	3,469	
	อ.บางกล่ำ		147.8	27,392		อ.บางแก้ว	ทต.ท่ามะเดื่อ	2.0	4,328	
	อ.สิงหนคร		228.0	43,540		อ.เขาชัยสน	ทต.เขาชัยสน	1.5	2,924	
	อ.คลองหอยโข่ง		274.9	23,504		อ.ควนขนุน	ทต.ควนขนุน	0.9	2,158	
	อ.หาดใหญ่	ทน.หาดใหญ่	21.0	155,585		อ.ควนขนุน	ทต.มะกอกเหนือ	1.2	2,333	
	อ.หาดใหญ่	ทม.บ้านพรุ	18.0	18,567		อ.ตะโหมด	ทต.แม่ขรี	4.0	5,519	
	อ.หาดใหญ่	ทต.พะตง	6.7	7,234		อ.ตะโหมด	ทต.ตะโหมด	13.0	4,332	
	อ.หาดใหญ่	ทต.คลองแห	24.5	24,042		อ.ป่าบอน	ทต.ป่าบอน	8.25	3,772	
	อ.หาดใหญ่	ทต.คอกหงส์	35.6	43,499		3. บัตตานี	อ.เมืองบัตตานี		96.8	74,671
	อ.หาดใหญ่	ทต.ควนลัง	66.8	35,257			อ.หนองจิก		231.5	50,768
	อ.เมืองสงขลา	ทน.สงขลา	9.3	75,930			อ.โคกโพธิ์		316.3	57,512
	อ.สะเดา	ทม.สะเดา	47.0	17,870			อ.ยะหริ่ง		196.3	60,433
	อ.สะเดา	ทต.พังลา	5.3	8,284			อ.ยะรัง		184.0	79,386
	อ.สะเดา	ทต.ปริง	4.8	5,960			อ.มายอ		216.1	48,716
	อ.สะเดา	ทม.ป่าดงเบขาร์	11.2	13,072			อ.ปะนาเระ		144.1	34,216
	อ.ระโนด	ทต.ระโนด	1.9	5,227			อ.สายบุรี		178.4	49,401
	อ.ระโนด	ทต.บ่อตรู	12.9	12,218			อ.กะพ้อ		55.2	15,782
	อ.ควนเนียง	ทต.ควนเนียง	1.9	3,719			อ.ไม้แก่น		145.0	11,269
	อ.เทพา	ทต.เทพา	2.0	2,593			อ.ทุ่งยางแดง		93.8	20,203
	อ.นาทวี	ทต.นาทวี	8.5	6,487			อ.แม่ลาน		128.1	14,863
	อ.สะบ้าย้อย	ทต.สะบ้าย้อย	0.6	1,490			อ.เมืองบัตตานี	ทม.บัตตานี	4.8	43,631
	อ.สทิงพระ	ทต.สทิงพระ	1.8	2,948	อ.สายบุรี		ทต.ตะลูนัน	18.6	13,689	
	อ.จะนะ	ทต.จะนะ	1.5	6,381	อ.โคกโพธิ์	ทต.โคกโพธิ์	4.32	3,466		
	อ.รัตภูมิ	ทต.นาสีทอง	6.0	2,761	อ.โคกโพธิ์	ทต.นาประตุ	4.32	3,351		
	อ.รัตภูมิ	ทต.กำแพงเพชร	4.8	4,733	อ.ยะหริ่ง	ทต.ยะหริ่ง	1.4	5,952		
	อ.สิงหนคร	ทม.สิงหนคร	33.9	35,741	อ.ยะหริ่ง	ทต.ตันหยง	1.35	2,287		
					อ.ยะหริ่ง	ทต.บางปู	4.9	9,269		

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอและเทศบาล ปี 2548 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ขนาด พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)
3. บัตตानी (ต่อ)	อ.หนองจิก	ทต.หนองจิก	1.44	6,054	5. นราธิวาส (ต่อ)	อ.แว้ง		347.3	38,435
	อ.หนองจิก	ทต.บ่อทอง	19.75	11,848		อ.จะแนะ		607.2	31,336
	อ.ยะรัง	ทต.ยะรัง	3.65	4,384		อ.สุคีริน		513.0	19,053
	อ.ปะนาเระ	ทต.ปะนาเระ	2.83	8,871		อ.เจาะไอร้อง		163.7	35,989
	อ.มายอ	ทต.มายอ	5.1	4,354		อ.เมืองนราธิวาส	ทม.นราธิวาส	7.5	40,404
4. ยะลา	อ.เมืองยะลา		264.2	93,562		อ.สุไหงโก-ลก	ทม.สุไหงโก-ลก	22.5	38,612
	อ.ยะหา		500.0	49,158		อ.ระแงะ	ทต.ตันหยงมัส	7.3	7,712
	อ.รามัน		516.3	73,435		อ.ระแงะ	ทต.มะรือโบตก	12.0	7,454
	อ.บันนังสตา		629.0	50,305		อ.สุไหงปาดี	ทต.ปะลुरू	6.3	8,658
	อ.เบตง		1,328.0	29,932		อ.รือเสาะ	ทต.รือเสาะ	3.1	7,671
	อ.ธารโต		648.0	19,872		อ.แว้ง	ทต.แว้ง	4.1	4,909
	อ.กาบัง		451.0	17,702		อ.แว้ง	ทต.บูเกะตา	7.0	3,970
	อ.กรงปินัง		185.0	22,411		อ.ตากใบ	ทต.ตากใบ	9.1	16,931
	อ.เมืองยะลา	ทน.ยะลา	19.0	65,503		อ.บาเจาะ	ทต.บาเจาะ	12.6	8,568
	อ.เมืองยะลา	ทต.ลำใหม่	1.0	986		อ.บาเจาะ	ทต.ตันไทร	11.8	3,785
	อ.รามัน	ทต.กายูบอเกาะ	8.24	4,819		อ.ยี่งอ	ทต.ยี่งอ	0.6	2,856
	อ.รามัน	ทต.โกตาบารู	2.5	5,073		อ.ศรีสาคร	ทต.ศรีสาคร	5.0	3,979
	อ.บันนังสตา	ทต.บันนังสตา	1.5	2,836		อ.สุคีริน	ทต.สุคีริน	12.77	3,141
	อ.ยะหา	ทต.ยะหา	1.89	2,388					
	อ.เบตง	ทม.เบตง	78.0	24,688					
อ.ธารโต	ทต.คอกช้าง	2.44	1,452						
5. นราธิวาส	อ.เมืองนราธิวาส		297.6	68,240					
	อ.สุไหงโก-ลก		115.9	31,145					
	อ.ตากใบ		253.5	47,228					
	อ.สุไหงปาดี		372.6	45,437					
	อ.ระแงะ		434.6	69,093					
	อ.ยี่งอ		200.5	37,829					
	อ.รือเสาะ		468.3	55,222					
	อ.บาเจาะ		171.2	35,271					
อ.ศรีสาคร		500.1	27,597						

หมายเหตุ : * พื้นที่และประชากรในเขตเทศบาล ไม่ นับรวมอยู่ในพื้นที่และประชากรของอำเภอ

ภาคผนวก 5

กลุ่มพื้นที่รองรับศูนย์จัดการขยะมูลฝอย

จากการที่จังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 ได้จัดการประชุมการแบ่งกลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย (Clustering) เมื่อเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2548 โดยผลการแบ่งกลุ่มพื้นที่รองรับศูนย์จัดการขยะมูลฝอยในแต่ละจังหวัด ดังนี้

จังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาจัดแบ่งกลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยได้ 11 กลุ่ม (รูปที่ 1) โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเทศบาลนครสงขลา (M2)

เทศบาลนครสงขลาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลนครสงขลา พื้นที่ 200 ไร่ ณ ที่สาธารณะประโยชน์บ้านบ่ออิฐ ต.เกาะแก้ว อ.เมือง จ.สงขลา มีท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ 6 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 2 แห่ง คือ ทน.สงขลา และ ทต.สิงหนคร องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง คือ อบต.เขารูปช้าง อบต.พะวง อบต.เกาะยอ และ อบต.เกาะแก้ว จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 194,577 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 134.6 ตัน/วัน

2. กลุ่มเทศบาลเมืองบ้านพรุ (S)

เทศบาลเมืองบ้านพรุเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมืองบ้านพรุ พื้นที่ 100 ไร่ ณ หมู่ 5 ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มีท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ 5 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 3 แห่ง คือ ทม.บ้านพรุ ทต.คอหงส์ และ ทต.พะตง องค์การบริหารส่วนตำบล 2 แห่ง คือ อบต.บ้านพรุ และ อบต.พะตง จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 103,318 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 37.7 ตัน/วัน

3. กลุ่มเทศบาลเมืองสะเดา (M3)

เทศบาลเมืองสะเดาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของ เทศบาลเมืองสะเดา พื้นที่ 96 ไร่ ณ บ้านหน้าอ่าว อ.สะเดา จ.สงขลา มีท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ 12 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 4 แห่ง คือ ทม.สะเดา ทม.ปาดังเบซาร์ ทต.ปริก และ ทต.พังลา องค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่ง คือ อบต.ปริก อบต.ทุ่งหมอ อบต.สำนักขาม อบต.ปาดังเบซาร์ อบต.เขามิเกียรติ อบต.พังลา อบต.ท่าโพธิ์ และ อบต.สำนักแก้ว จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 114,877 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 72.5 ตัน/วัน

4. กลุ่มอำเภอสทิงพระ (S)

เทศบาลตำบลสทิงพระเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย มีพื้นที่ดำเนินการ 2 แปลง คือ ที่ดินของเทศบาลตำบลสทิงพระ ณ หมู่ 4 ต.จะทิงพระ อ.สทิงพระ ขนาดพื้นที่ 3 ไร่ และ ที่ดินของ อบต.คูขุด ณ หมู่ 2 ต.คูขุด อ.สทิงพระ พื้นที่ 8 ไร่ โดยมีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอ สทิงพระเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 12 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 1 แห่ง คือ ทต.สทิงพระ องค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่ง คือ อบต.คูขุด อบต.จะทิงพระ อบต.ท่าหิน อบต.บ่อदान อบต.คลองรี อบต.บ่อแดง อบต.ชุมพล อบต.วัดจันทร์ อบต.สนามชัย อบต.กระดิงงา และ อบต.ดีหลวง จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 50,208 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 32.8 ตัน/วัน

5. กลุ่มเทศบาลนครหาดใหญ่ (M1)

เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ใช้พื้นที่ ณ ต.ทุ่งขมิ้น อ.นาหม่อม จ.สงขลา พื้นที่ 517 ไร่ มีท้องถิ่นในบริเวณใกล้เคียงเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ 10 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 2 แห่ง คือ ทน.หาดใหญ่ และ ทต.คลองแห องค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่ง คือ อบต.คลองอู่ตะเภา อบต.น้ำน้อย อบต.ท่าข้าม อบต.ทุ่งใหญ่ อบต.ฉลุง อบต.ทุ่งตำเสา อบต.คูเต่า และ อบต.ท่าช้าง จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 265,731 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 319.7 ตัน/วัน

6. กลุ่มอำเภอควนเนียง (S)

เทศบาลตำบลควนเนียงเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติทุ่งบางนกออก ต.ควนโส อ.ควนเนียง จ.สงขลา พื้นที่ 100 ไร่ มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอควนเนียงเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 5 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 1 แห่ง คือ ทต.ควนเนียง องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง คือ อบต.ควนโส อบต.รัตภูมิ อบต.บางเหรียญ และ อบต.ห้วยลึก จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 34,287 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 22.6 ตัน/วัน

7. กลุ่มอำเภอเทพา (S)

เทศบาลตำบลเทพาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ใช้พื้นที่ สาธารณะประโยชน์บ่อลา หมู่ที่ 2 ต.เทพา จ.สงขลา พื้นที่ 500 ไร่ มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอเทพา เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 8 แห่งประกอบด้วย เทศบาล 1 แห่ง คือ ทต.เทพา องค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง คือ อบต.เกาะสบบ้า อบต.ท่าม่วง อบต.เทพา อบต.ปากบาง อบต.ลำไพล อบต.วังใหญ่ และ อบต.สะกอม จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 66,105 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 41.1 ตัน/วัน

8. กลุ่มอำเภอระโนด (S)

เทศบาลตำบลระโนดเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยจะซื้อที่ดินในเขต ต.พังยาง อ.ระโนด 300 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินของเอกชนซึ่งพร้อมที่จะขายให้กับรัฐ แต่ยังไม่ผ่านขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอระโนดเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 13 แห่งประกอบด้วยเทศบาล 2 แห่ง คือ ทต.ระโนด และ ทต.บ่อตรุ องค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่ง คือ อบต.ท่าบอน อบต.บ้านขาว อบต.บ้านใหม่ อบต.ปากแตระ อบต.ระโนด อบต.ระวะ อบต.วัดสน อบต.พังยาง อบต.ตะเคียนยะ อบต.แดนสงวน และ อบต.คลองแดน จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 73,862 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 46.7 ตัน/วัน

9. กลุ่มอำเภอจะนะ (M3)

เทศบาลตำบลจะนะเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินการ มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอจะนะเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 15 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 1 แห่ง คือ ทต.จะนะ องค์การบริหารส่วนตำบล 14 แห่ง คือ อบต.คลองเปี้ยะ อบต.จะโหนด อบต.ตลิ่งชัน อบต.ท่าหมอไทร อบต.นาทับ อบต.นาหว้า อบต.น้ำขาว อบต.บ้านนา อบต.สะกอม อบต.สะพานไม้แก่น อบต.ขุนตัดหวาย อบต.แค อบต.คู และ อบต.ป่าชิง จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 94,604 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 65.3 ตัน/วัน

10. กลุ่มอำเภอบ้านย้อย (S)

เทศบาลตำบลบ้านย้อยเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินการ มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอบ้านย้อยเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 10 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 1 แห่ง คือ ทต.บ้านย้อย องค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง คือ อบต.บ้านย้อย อบต.เปียน อบต.บ้านโหนด อบต.ทุ่งพอ อบต.คูหา อบต.เขาแดง อบต.บาโฮย อบต.จะแหน และ อบต.ธารคีรี จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 62,098 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 39 ตัน/วัน

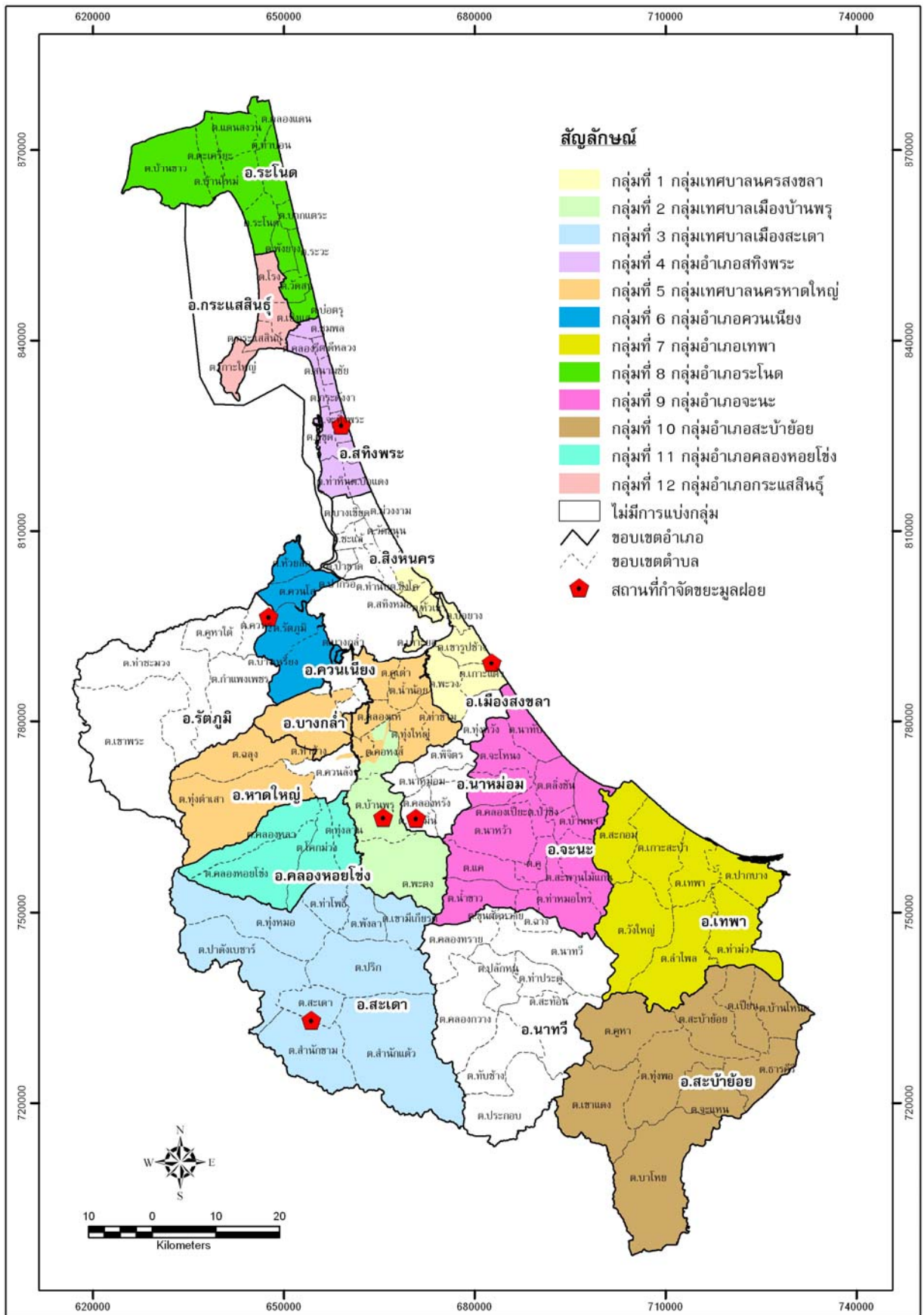
11. กลุ่มอำเภอคลองหอยโข่ง (S)

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหอยโข่งเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินการ มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอคลองหอยโข่งเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 4 แห่ง คือ อบต. คลองหอยโข่ง อบต.โคกม่วง อบต.ทุ่งลาน และ อบต.คลองหลา จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 22,905 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 13.8 ตัน/วัน

12. กลุ่มอำเภอกระแสสินธุ์ (S)

องค์การบริหารส่วนตำบลกระแสสินธุ์เป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่แน่ชัดเรื่องพื้นที่ดำเนินการ มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอกระแสสินธุ์เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 4 แห่ง คือ อบต. กระแสสินธุ์ อบต.เกาะใหญ่ อบต.เชิงแส และ อบต.โรง จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 16,205 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 9.7 ตัน/วัน

รูปที่ 1 กลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับศูนย์จัดการขยะมูลฝอย จังหวัดสงขลา

จังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงมีการจัดกลุ่มพื้นที่เพียงกลุ่มเดียวเพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย (รูปที่ 2) โดยเทศบาลเมืองพัทลุงเป็นแกนนำในการจัดตั้ง ใช้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง พื้นที่ 95 ไร่ ณ หมู่ที่ 6 ตำบลลำปำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง โดยทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุงเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ ประกอบด้วยเทศบาล 9 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 64 แห่ง ครอบคลุมจำนวนประชากรทั้งหมด 501,030 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 309.2 ตัน/วัน

จังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานีจัดแบ่งกลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยเป็น 3 กลุ่ม (รูปที่ 3) โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มอำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอแม่ลาน (M3)

เทศบาลเมืองปัตตานีเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินการ โดยมีท้องถิ่นทั้งหมดในเขตอำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอแม่ลาน เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 30 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 4 แห่ง คือ ทต.บ่อทอง ทต.หนองจิก ทต.โคกโพธิ์ และ ทต.นาประดู่ องค์การบริหารส่วนตำบล 26 แห่ง คือ อบต.เกาะเปาะ อบต.ดาโต๊ะ อบต.ลิปะสะโง อบต.บางตาวา อบต.ท่ากำชำ อบต.บุโละบุโย อบต.ยาบี อบต.คอลลดันหยง อบต.ตุงยง อบต.ดอนรัก อบต.บางเขา อบต.ทุ่งพลา อบต.ปากล่อ อบต.ควนโนรี อบต.ช้างให้ตก อบต.ทรายขาว อบต.ป่าบอน อบต.มะกรูด อบต.โคกโพธิ์ อบต.บางโกระ อบต.ท่าเรือ อบต.นาประดู่ อบต.นาเกตุ อบต.แม่ลาน อบต.ป่าไร่ และ อบต.ม่วงเตี้ย จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 147,256 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 90.8 ตัน/วัน

2. กลุ่มอำเภอเมือง อำเภอยะหริ่ง อำเภอยะรัง อำเภอมายอ และอำเภอปะนาเระ

(M2)

เทศบาลเมืองปัตตานีเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมืองปัตตานี พื้นที่ 183 ไร่ ณ หมู่ 3 ต.หนองแรต อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี มีท้องถิ่นทั้งหมดในเขตอำเภอเมือง อำเภอยะหริ่ง อำเภอยะรัง อำเภอมายอ และอำเภอปะนาเระ เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 67 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 6 แห่ง คือ ทม.ปัตตานี ทต.ตันหยง ทต.บางปู ทต.ยะหริ่ง ทต.ยะรัง และ ทต.ปานาเระ องค์การบริหารส่วนตำบล 61 แห่ง คือ อบต.บานา อบต.คลองมานิง อบต.บาราโหม อบต.รูสะมิแล อบต.กะมียอ อบต.ตันหยงลูโล๊ะ อบต.ปะกาฮะรัง อบต.บาราเฮาะ อบต.ปยุต อบต.ตะลุโบะ อบต.จะรัง อบต.ตันหยงดालอ อบต.สาบัน อบต.ปียามูมั่ง อบต.ราตาบันยัง อบต.ตาเกาะ อบต.หนองแรต อบต.ตาลีอายร์ อบต.แหลมโพธิ์ อบต.ตอหลัง อบต.บาโลย อบต.ตะโละกาปรี อบต.ตะโละ อบต.ตันหยงจิงงา อบต.ยามู อบต.ปูลากง อบต.มะนังยา อบต.เขาตูม อบต.กอลำ

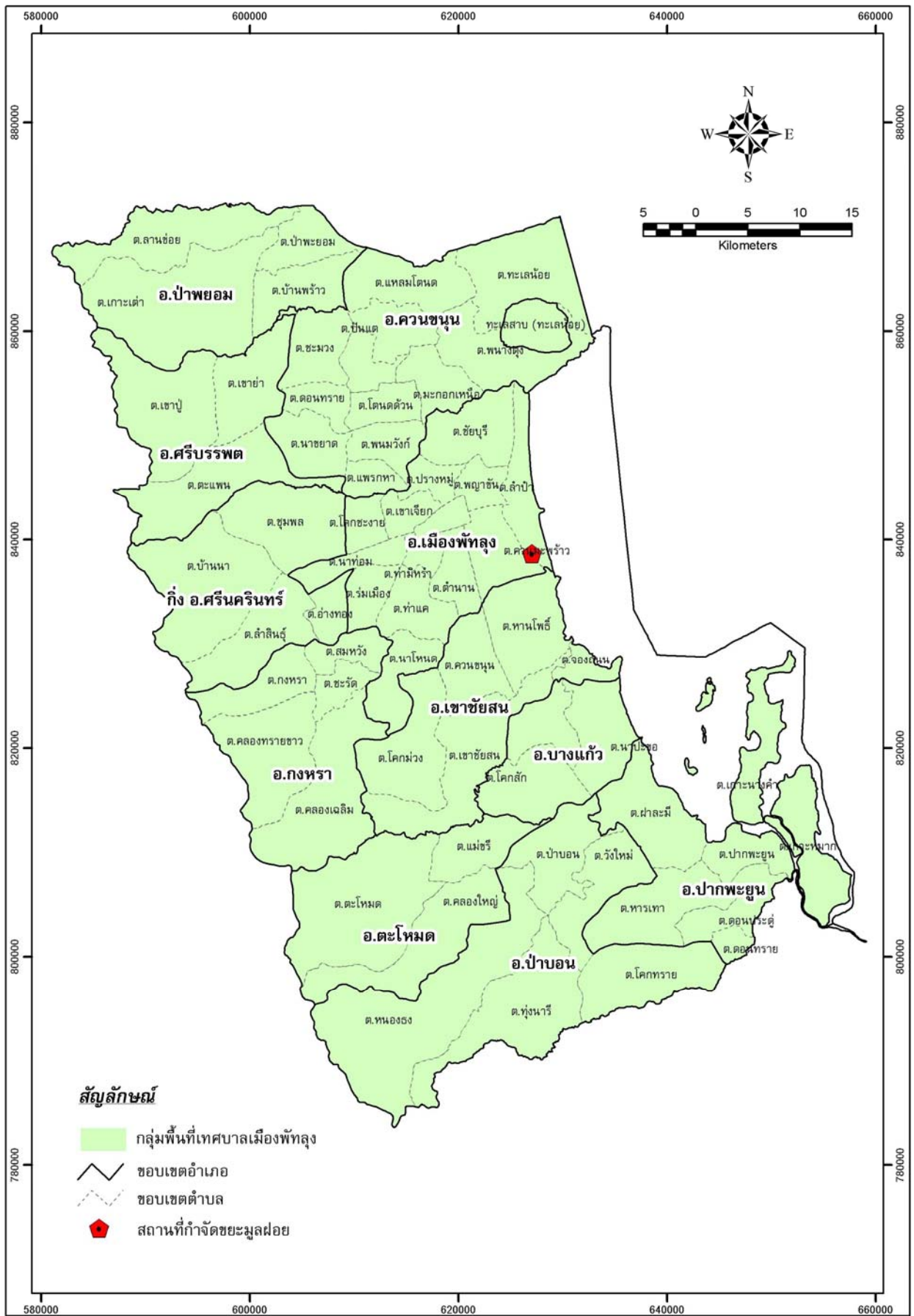

อบต.คลองใหม่ อบต.ปิตุภูมิ อบต.ประจัน อบต.เมาะมาวี อบต.ยะรัง อบต.วัด อบต.ระแว้ง
อบต.เสดาวา อบต.สะนอ อบต.กระโต อบต.ลางา อบต.กระหวะ อบต.ปะโต อบต.ตรัง อบต.ลูโบะยิไร
อบต.กระเสาะ อบต.สาคอบน อบต.สะก้า อบต.ถนน อบต.เกาะจัน อบต.มายอ อบต.สาคอใต้
อบต.ปานัน อบต.คอกกระปือ อบต.ดอน อบต.ท่าข้าม อบต.พ้อมิ่ง อบต.บ้านกลาง อบต.บ้านนอก
อบต.ควน อบต.บ้านน้ำบ่อ อบต.ท่าน้ำ จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 371,463 คน ปริมาณขยะ
มูลฝอยรวม 232.3 ตัน/วัน

3. กลุ่มอำเภอทุ่งยางแดง อำเภอสายบุรี อำเภอกะพ้อ และอำเภอไม้แก่น (M3)

เทศบาลเมืองปัตตานีเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มี
พื้นที่ดำเนินการ โดยมีท้องถิ่นทั้งหมดในเขตอำเภอทุ่งยางแดง อำเภอสายบุรี อำเภอกะพ้อ และ
อำเภอไม้แก่น เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 22 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 1 แห่ง คือ ทต.ตะลุบัน
องค์การบริหารส่วนตำบล 21 แห่ง คือ อบต.ทะเลมะนะนา อบต.ปาฎู อบต.น้ำดำ อบต.พิเทน
อบต.เตราะบอน อบต.บางเก่า อบต.บ้ำระะ อบต.กะดุนง อบต.ตะบั้ง อบต.ปะเสยะวอ อบต.แป้น
อบต.ละหาร อบต.มะนังดาลำ อบต.ทุ่งคล้ำ อบต.ไม้แก่น อบต.ไทรทอง อบต.ดอนทราย
อบต.ทะเลไกรทอง อบต.กะรุบี อบต.ทะเลดีอรัมัน อบต.ปล่องหอย จำนวนประชากรของกลุ่ม
พื้นที่ 150,424 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 91.3 ตัน/วัน

รูปที่ 2 กลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับศูนย์จัดการขยะมูลฝอย จังหวัดพัทลุง

จังหวัดยะลา

จังหวัดยะลาจัดแบ่งกลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยได้ 5 กลุ่ม (รูปที่ 4) โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มอำเภอเบตง (S)

เทศบาลเมืองเบตงเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมือง เบตง พื้นที่ 175 ไร่ ณ บ้านกาแป๊ะ กม.4 ต.เบตง อ.เบตง จ.ยะลา โดยมีท้องถิ่นทั้งหมดในเขตอำเภอเบตง เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 5 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 1 แห่ง คือ ทม.เบตง และองค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง คือ อบต.ตาเนาะแมเราะ อบต.ธารน้ำทิพย์ อบต.ยะรม และ อบต.อัยเยอร์เวง จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 55,047 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 45.4 ตัน/วัน

2. กลุ่มอำเภอบันนังสตา และอำเภอธารโต (S)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินโครงการ โดยมีท้องถิ่นทั้งหมดในเขตอำเภอบันนังสตา และอำเภอธารโต เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 12 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 2 แห่ง คือ ทต.บันนังสตา และ ทต.คอกช้าง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง คือ อบต.เขื่อนบางลาง อบต.ตลิ่งชัน อบต.ตาเนาะปูเต๊ะ อบต.ถ้ำทะเล อบต.บันนังสตา อบต.บาเจาะ อบต.แม่หวาด อบต.บ้านแหร อบต.ธารโต และ อบต.คีรีเขต จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 73,124 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 44.8 ตัน/วัน

3. กลุ่มอำเภอเยหา และอำเภอกาบัง (S)

เทศบาลตำบลเยหาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเยหา พื้นที่ 12 ไร่ ณ หมู่ 3 ต.บาโระ อ.เยหา มีท้องถิ่นทั้งหมดในเขตอำเภอเยหา และอำเภอกาบัง เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 10 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 1 แห่ง คือ ทต.เยหา และองค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง คือ อบต.ปะแต อบต.เยหา อบต.บาโงยซิแน อบต.กาตอง อบต.ตาซี อบต.บาโร๊ะ อบต.ละแอ อบต.บาละ และ อบต.กาบัง จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 67,749 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 42 ตัน/วัน

4. กลุ่มอำเภอเมืองยะลา ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปัตตานี อำเภอกงปิ้ง และอำเภอรามัน (M2)

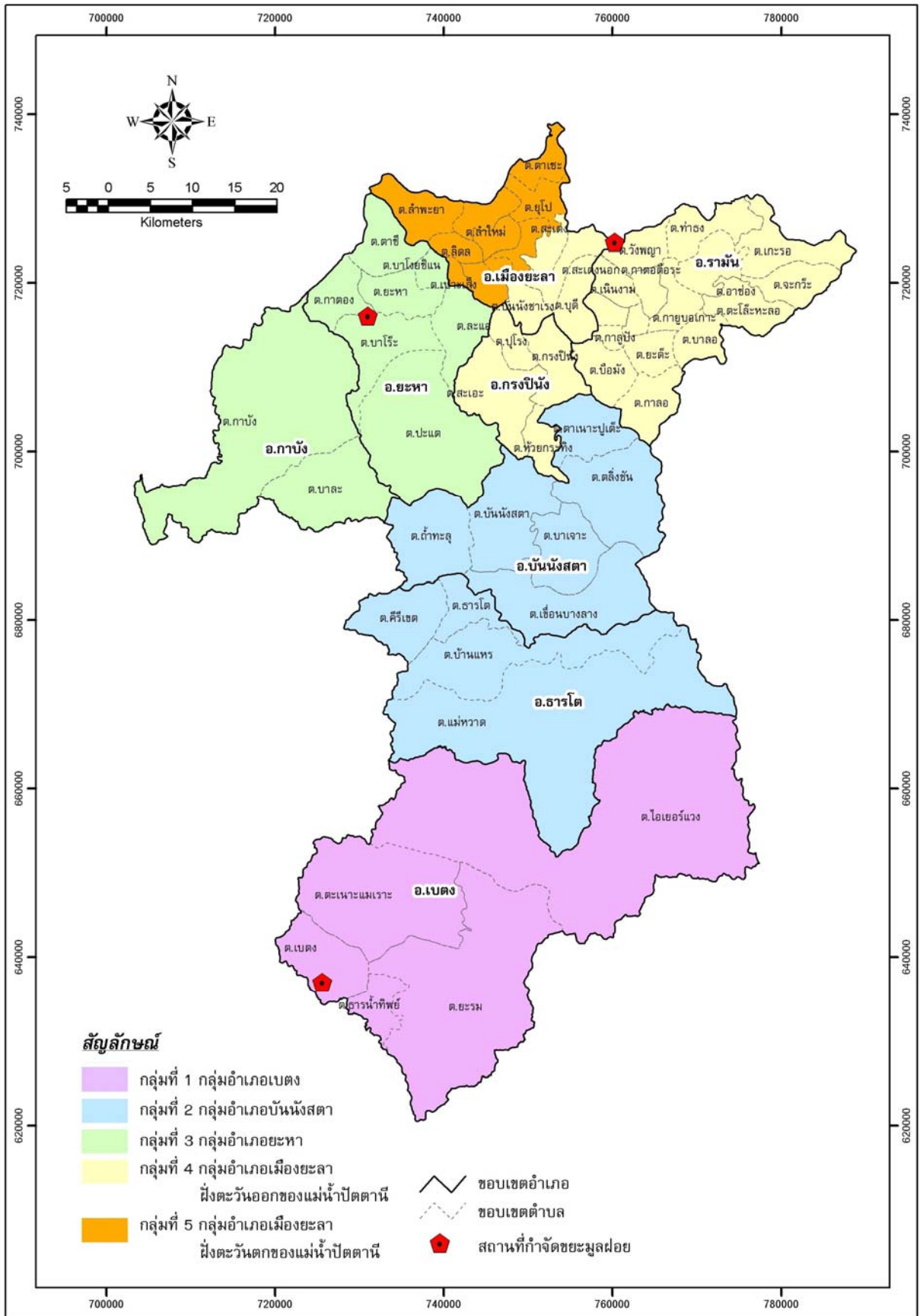
เทศบาลนครยะลาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลนครยะลา พื้นที่ 113 ไร่ ณ หมู่ 4 ต.สะเตงนอก อ.เมือง จ.ยะลา มีท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 27 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 4 แห่ง คือ ทน.ยะลา ทต.ลำใหม่ ทต.กาญูบเกาะ และ ทต.โกตาบารู องค์การบริหารส่วนตำบล 23 แห่ง คือ อบต.บันนังสาเรง อบต.บุดี อบต.สะเตงนอก อบต.กงปิ้ง อบต.สะเอะ อบต.ปุโรง อบต.ห้วยกระทิง อบต.ท่าธง อบต.โกตาบารู อบต.บือม็ง อบต.เนิงนาม อบต.บาลอ อบต.จะก๊ะ อบต.ตะโละเหลอ อบต.ยะดี อบต.กาลูบั้ง อบต.กอตอดีอระ อบต.อาซ่อง อบต.กาลอ อบต.วังพญา อบต.เกาะรอ

อบต.กาญบ่อเกาะ และ อบต.บาโงย จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 216,966 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 143.1 ตัน/วัน

5. กลุ่มอำเภอเมืองยะลา ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปัตตานี (S)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินโครงการ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 10 แห่ง คือ อบต.ตาเซะ อบต.ท่าสาป อบต.ยุโป อบต.ลำพะยา อบต.ลำใหม่ อบต.เปาะเส้ง อบต.ลิดล อบต.หน้าถ้ำ อบต.ยะลา และ อบต.พร่อน จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 50,647 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 30.5 ตัน/วัน

รูปที่ 4 กลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับศูนย์จัดการขยะมูลฝอย จังหวัดยะลา

จังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาสจัดแบ่งกลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยได้ 3 กลุ่ม (รูปที่ 5) โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอบาเจาะ อำเภอยี่งอ อำเภอระแงะ อำเภอเจาะไอร้อง และอำเภอตากใบ (M2)

เทศบาลเมืองนราธิวาสเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมืองนราธิวาส พื้นที่ 143 ไร่ ณ หมู่ 9 บ้านโพธิ์ทอง ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส มีท้องถิ่นทั้งหมดในเขตอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอบาเจาะ อำเภอยี่งอ อำเภอระแงะ อำเภอเจาะไอร้อง และบางท้องถิ่นในอำเภอตากใบ เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวมจำนวน 40 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 7 แห่ง คือ ทม.นราธิวาส ทต.ตันไทร ทต.บาเจาะ ทต.ยี่งอ ทต.ตันหยงมัส ทต.มะรือโบตก และ ทต.ตากใบ และองค์การบริหารส่วนตำบล 33 แห่ง คือ อบต.กะลุวอ อบต.บางปอ อบต.ลำภู อบต.กำลุวอเหนือ อบต.มะนังตายอ อบต.โคกเคียน อบต.ปะลุกาสาเมาะ อบต.บาเจาะ อบต.กาเยาะมาตี อบต.บาเราะเหนือ อบต.บาเราะใต้ อบต.ลูโปะสาวอ อบต.ตะปอเยาะ อบต.ยี่งอ อบต.ลาหาร อบต.ลูโะบือซา อบต.ลูโะบายะ อบต.จอบะเยาะ อบต.กาลิซา อบต.เฉลิม อบต.บองอ อบต.ตันหยงลิมอ อบต.ปาโงสะโต อบต.มะรือโบตก อบต.ตันหยงมัส อบต.จวบ อบต.บุกิต อบต.มะรือโบออก อบต.ไพรวัน อบต.ศาลาใหม่ อบต.เกาะสะท้อน อบต.บางขุนทอง และ อบต.พร่อน จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 375,067 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 236.4 ตัน/วัน

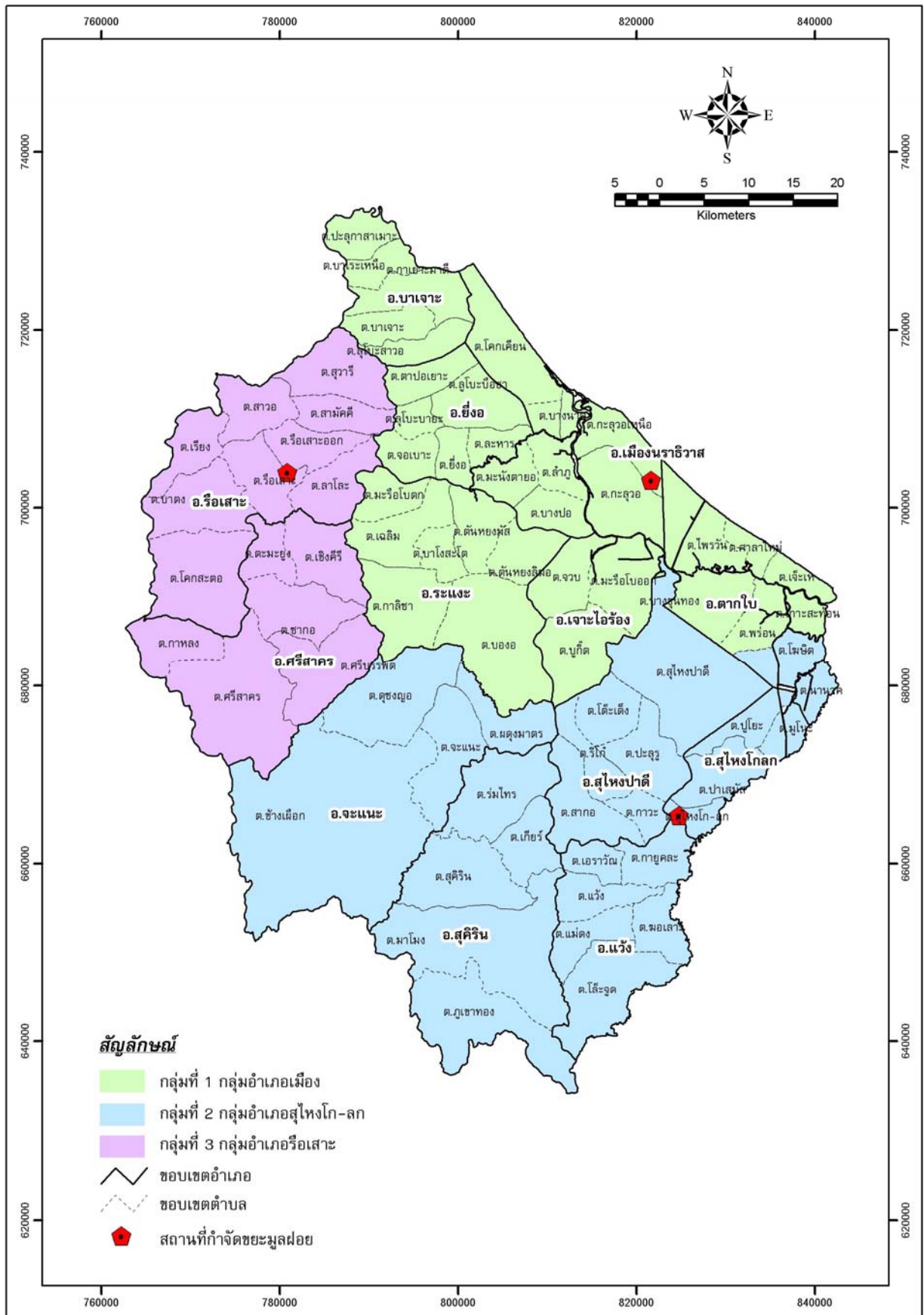
2. กลุ่มอำเภอสู่ไหงโก-ลก อำเภอสู่ไหงปาดี อำเภอแว้ง อำเภอสุคีริน และอำเภอจะแนะ (M2)

เทศบาลเมืองสู่ไหงโก-ลกเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ใช้พื้นที่ซึ่ง ทม.สู่ไหงโก-ลก ได้ว่าจ้างศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดไว้แล้วเมื่อปี 2545 พื้นที่ 55 ไร่ ณ หมู่ 4 บ้านโต๊ะลิ้อแป ต.สู่ไหงโก-ลก อ.สู่ไหงโก-ลก จ.นราธิวาส มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอสู่ไหงโก-ลก อำเภอสู่ไหงปาดี อำเภอแว้ง อำเภอสุคีริน อำเภอจะแนะ และบางท้องถิ่นในอำเภอตากใบ เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 30 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 5 แห่ง คือ ทม.สู่ไหงโก-ลก ทต.ปะลูลู ทต.บุกะตา ทต.แว้ง และ ทต.สุคีริน และองค์การบริหารส่วนตำบล 26 แห่ง คือ อบต.ปาเสมัส อบต.มูโนะ อบต.ปูโยะ อบต.กาเวะ อบต.โต๊ะเต็ง อบต.ปะลูลู อบต.ริโก้ อบต.สากอ อบต.สู่ไหงปาดี อบต.โล๊ะจูด อบต.กายูคละ อบต.ฆอละเยาะ อบต.แม่ตง อบต.แว้ง อบต.เอราวัณ อบต.สุคีริน อบต.ร่มไทร อบต.มาโมง อบต.ภูเขาทอง อบต.เกียร์ อบต.จะแนะ อบต.ผดุงมาตร อบต.ช้างเผือก อบต.ดุซงญอ อบต.น่านาค และอบต.โฆมิต จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 241,762 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 159.6 ตัน/วัน

3. กลุ่มอำเภอรือเสาะ และอำเภอศรีสาคร (M3)

เทศบาลตำบลรือเสาะเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่กำจัดขยะของเทศบาลตำบลรือเสาะ พื้นที่ 16 ไร่ ณ หมู่ 7 ต.รือเสาะ อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอรือเสาะ และอำเภอศรีสาคร เข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม 17 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 2 แห่ง คือ ทต.รือเสาะ และ ทต.ศรีสาคร องค์การบริหารส่วนตำบล 15 แห่ง คือ อบต.โคกสะอาด อบต.บาตง อบต.รือเสาะ อบต.รือเสาะออก อบต.เรียง อบต.ลาโละ อบต.สามัคคี อบต.สาวอ อบต.สุวารี อบต.ศรีสาคร อบต.ชากอ อบต.เชิงคีรี อบต.ตะมะยูง อบต.กาหลง และ อบต.ศรีบรรพต จำนวนประชากรของกลุ่มพื้นที่ 92,455 คน ปริมาณขยะมูลฝอยรวม 58.1 ตัน/วัน

หมายเหตุ	L : มีปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่า	500	ตัน/วัน
	M1 : มีปริมาณขยะมูลฝอย	250-500	ตันต่อวัน
	M2 : มีปริมาณขยะมูลฝอย	100-250	ตันต่อวัน
	M3 : มีปริมาณขยะมูลฝอย	50-100	ตันต่อวัน
	S : มีปริมาณขยะมูลฝอย	20-50	ตัน/วัน

รูปที่ 5 กลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับศูนย์จัดการขยะมูลฝอย จังหวัดนakhonphanom

ภาคผนวก 6

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะจากการประชุมสัมมนา (ร่าง) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก (จังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 ได้จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก (พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2549 ณ โรงแรม บีพี สมิหลา บีช รีสอร์ท อ.เมือง จ.สงขลา โดยมีผู้เข้าร่วม จำนวน 103 คน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายภาคประชาชน สถาบันการศึกษา ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งสามารถสรุปประเด็น/ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะจากการประชุม ได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. สาระสำคัญในภาพรวมของแผน

- 1.1 ในการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมควรครอบคลุมประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ทรัพยากรดิน ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรชีวภาพ เนื่องจากทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อวิถีชีวิต และเศรษฐกิจ ถึงแม้จะมีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบแล้วก็ตาม
- 1.2 ปัญหาสิ่งแวดล้อม เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจึงต้องใช้มนุษย์ในการจัดการซึ่งนอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ควรจะให้เครือข่ายภาคประชาชน โรงเรียน/สถาบันการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยจะอย่างไรให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการสอดแทรกหลักสูตรในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.3 การจัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมควรเน้นการใช้กลยุทธ์มาตรการทางสังคมควบคู่กับการใช้มาตรการทางกฎหมายซึ่งจะทำให้ทุกฝ่ายช่วยกัน ดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อม

2. ประเด็นการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- 2.1 ในการแก้ไขปัญหาการจัดการคุณภาพน้ำนั้นมองเฉพาะปัญหาคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำ (แม่น้ำ/ลำคลอง) แต่ยังไม่เห็นเรื่องของคุณภาพน้ำชายฝั่ง ซึ่งควรที่จะเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนนี้ด้วย แต่การดำเนินการที่ผ่านมาและข้อมูลที่มีพบว่า คุณภาพน้ำชายฝั่งยังมีคุณภาพน้ำค่อนข้างดีเกือบทั้งหมดจึงไม่ได้มีการจัดทำมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติ
- 2.2 ปัญหาคุณภาพอากาศ ในการตรวจวัดคุณภาพอากาศมีสถานีตรวจวัด เพียง 3 สถานี เท่านั้น คือที่ ทน.หาดใหญ่ จ.สงขลา ทม.ยะลา จ.ยะลา และทม.นราธิวาส จ.นราธิวาส ซึ่งทำให้การประเมินคุณภาพอากาศได้ค่อนข้างกว้าง ไม่สามารถประเมินในระดับชุมชนได้ ซึ่งมีการเผาขยะในที่โล่ง หรือเผาซากพืชจากการเกษตร จึงควรมีการเพิ่มจุดตรวจวัดคุณภาพอากาศ และมีมาตรการหรือแนวทางในการรองรับปัญหาที่เกิดขึ้น และควรสนับสนุนให้นำซากพืชจากการเกษตรไปทำปุ๋ยหมัก หรือกระบวนการอื่นๆ (ในการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศนั้นเครื่องมือ/อุปกรณ์ค่อนข้างราคาสูง และต้องมีบุคลากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในการดูแล อีกทั้งยังพบว่าคุณภาพอากาศในชุมชนหนาแน่นยังไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนการควบคุมการเผาในที่โล่งนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบ)
- 2.3 ปัญหาสารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยตรง ควรมีมาตรการในการแก้ไขปัญหา โดยสอดคล้องกับความรู้และความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวในแนวทางปฏิบัติด้วย

3. ประเด็นอื่นๆ

- 3.1 การจัดการขยะแบบรวมกลุ่ม clustering ซึ่งได้มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ไป แล้วในการดำเนินการต่อไปควรใช้แผนปฏิบัติการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดในการขับเคลื่อนในการปฏิบัติซึ่งงบประมาณอาจจะมาจากกองทุนสิ่งแวดล้อม
- 3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นว่าในการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในแต่ละภารกิจรัฐบาลไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณมาให้ มีแต่ภารกิจซึ่งถ่ายโอนจากหน่วยงานต่างๆ และในบางเรื่อง อปท.ไม่สามารถดำเนินการเองได้ ดังนั้นจึงต้องมีการบูรณาการหลายหน่วยงาน และจะต้องมีแผนปฏิบัติที่ชัดเจนว่าแต่ละท้องถิ่นจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะ และต้องมีการจัดการแบบองค์รวม (คือ มีหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบ) ไม่ใช่ให้ อปท. ดำเนินการร่วมกันเองซึ่งจะสำเร็จได้ยาก

